BÜYÜKDOGU

Devlet Nüshası

Cumaları çıkar
Siyasî-Edebî
haftalık mecmua

Sahip ve Başmuharriri:
N. F. KISAKÜREK

Müessese Müdürü:
Ömer Karagül

Umumî neşriyatı
fiilen idare eden:
N. F. KISAKÜREK

İSTANBUL
Ankara Caddesi
Vilâyet karşısı
İzzeddin Hanı

Telefon:
25381

ŞAKA Matbaası

İlân almaz.

Abone:

Yıllık 12 lira
6 aylık 6 lira
3 aylık 3 lira

Her yerde
30 kuruş

11 Mayıs 1951

Yedinci yıl
Sayı:
55

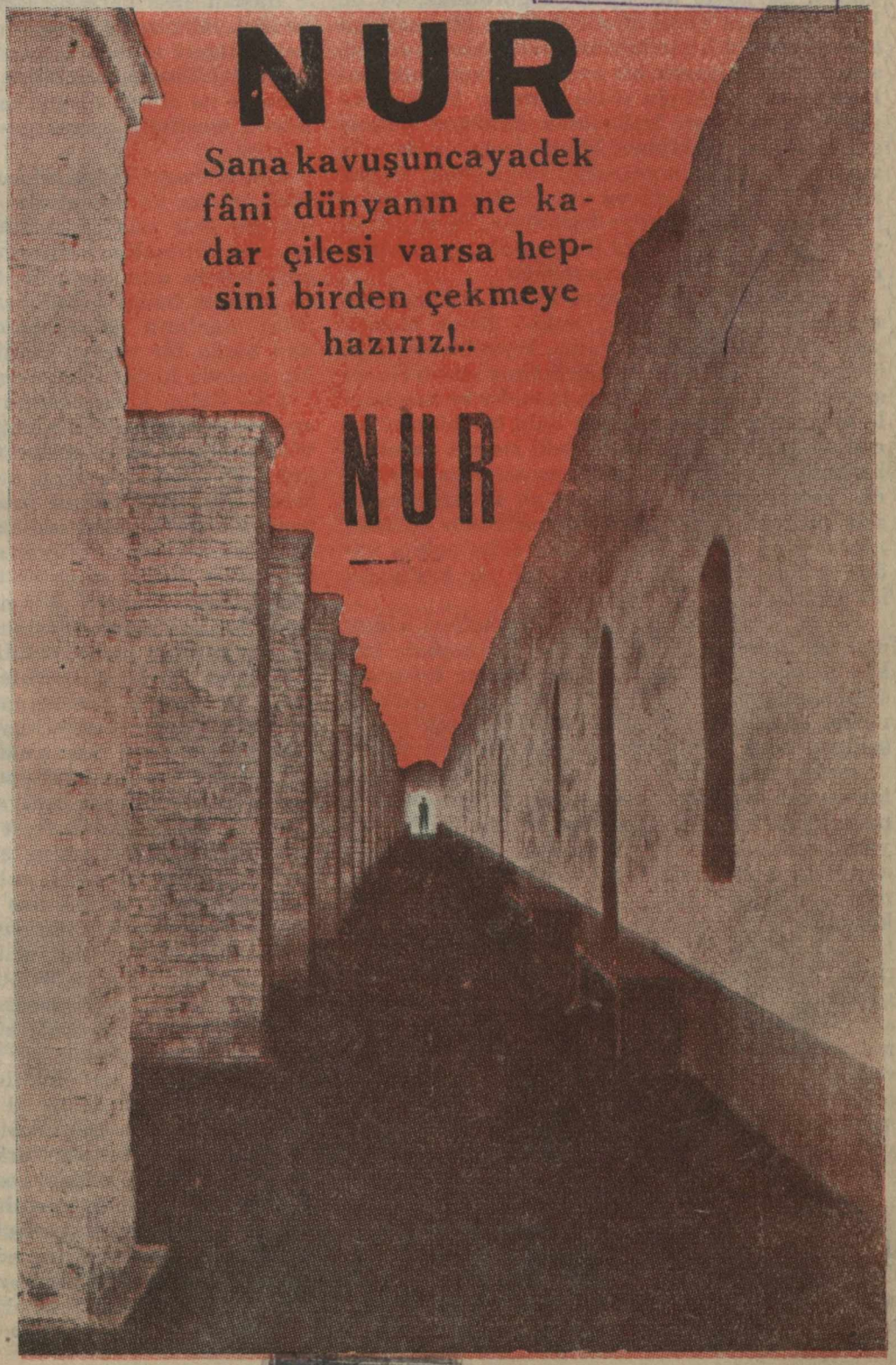

209

İNÖNÜ'NE METHİYE

SAYIN İnönü! «Sayın» tabiri, nazarımda «muhterem» in karşılığı olmadığı için size böyle hitap etmeme izin verin!

Evet, Sayın İnönü! Bunca zemmiyeden sonra, şimdi size, tepeden inme bir methiye takdim ediyorum! Başvekillik ve Cumhur Reisliği halinde çeyrek asrı taşıran iktidar hayatınız boyunca, ne böyle bir methiye gördünüz, ne de bundan sonra görebilirsiniz! Öyle bir methiye ki, bu, karşılıklı şartlarımız olarak sizden hiçbir şey beklenemiyecek bir zaman ve mekânda kaleme alınmış olduğu şöyle dursun; hakkınızda geçen yıldan beri kullanmak imkânını bulduğum vasıflar ve kıymet hükümlerinden de asla vazgeçmiş görünmiyecektir. Böyleyken, insanı hüngür hüngür güldüren ve kah, kah, kah ağlatan hailevî bir komedya ifadesiyle, fakat yüzde yüz sâf, halis ve samimî bir üslûpla, sizi övebilmek muhalini olağanlaştıracaktır.

Uzun sözün kısası, Sayın İnönü; kafamda ve ruhumda ne kadar hınç, «aks-i dâva» ölçüsü, yanlış ve çirkin hükmü varsa, hepsi birden size, öteden beri size, misallendirdiğiniz zihniyete ve şahıslandırdığınız devirlere karşıdır ve hep böyle kalacaktır. Buna rağmen ilâhî bir hikmet tecellisi, Allahın hayr ve şerdeki sonsuz yaratıcılık kudretinin misali olarak, uzun zamandır sizde tamamlandığını sandığım ve sizden ötesine asla ihtimal vermediğim bir münteha noktasının, devir farkları bakımından daha nelere kadar uzanabileceğini, bana riyazî bir kat'iyetle isbat etmiştir.

Sayın İnönü; nasıl ben sizi her vasfınız içinde mahfuz tutarak methetmek gibi bir muhale imkân arıyorsam ve mutlaka bu imkânı bulacaksam, siz de ancak nefret ettiğiniz ve tarafından nefret edildiğiniz Necip Fazıl Kısakürek isimli şahısta, daha 3 yıl sürecek gibi görünen şu ân ve mekân icaplarının size en halis ve mükemmel bir muzaheretçisini, muhal olsa da arayınız ve muhakkak bulunuz! Eğer samimiyet ve halisiyetin, mertlik ve doğruluğun bu derecesinden müteessir olmak istidadını büsbütün kaybetmemişseniz, arada bütün aykırılık ve düşmanlık kutupları yerli yerinde kalmak şartiyle, size hitap edişimdeki, sizinle belli başlı bir hedef üzerinde ittifak arayışımdaki mânayı sezer ve bütün gücünüz ve sevkinizle bu mânaya doğru koşarsınız. Cihanda hiçbir hile, hileyi terkeden adamın canhıraş saffetindeki tesire malik olamıyacağı için, bu, akıl ve hayale sığmaz beraberlik teklifinin korkunç mantığını kavramanız ve müthiş sebebini bilmeniz; ve ondan sonra vaziyeti, nasıl isterseniz öyle idare etmeniz gerekiyor.

İşte dâvanın şah damarları:

1 — Siz ve Partiniz, nazarımda, simsiyah bir dalâlet ve nasipsizliğin devamlı mümessili oldunuz! Buna rağmen siz ve Partiniz, en mutlak mahrumiyet ve en bâtıl zihniyet içinde, Türk kalmak, Türk çocuklarından ibaret bulunmak hassasını kaybetmediniz. Fenaydınız; fakat Türkün sağlam kumaşına ve mayasına rağmen, yine Türktünüz. Masonluğun, Dönmeliğin, Yahudiliğin, kozmopolitliğin günlük tesiri altında kalmadınız. Bütün fenalığınız, ruhunuzu döşeyen mutantan küfrün zoriyle, içinizden ve kendinizden geliyordu.

Baştan başa parti ölçüsiyle konuşuyorum: İç ve dış, yabancı ve düşman unsurlarla tesirlerin hain diktesi altında iş görmüyordunuz. Küfrünüzde tabiî ve samimî idiniz, münafık değildiniz; o halde ne olursa olsun, her türlü kötülüğünüz içinde mertliğin asgarî payını elinizde tutabilmiştiniz.

2 — Kimseyi, mâna sahasında arkasından vurmak, yalan ve dolanlarla çürütmeğe çalışmak gibi bir hale asla düşmediniz. Beni, ister oraya uğrama ihtimalim bulunsun, ister bulunmasın meyhanede, umumhanede, kumarhanede ve daha bilmem hangi rezalethanede yakalatmak ve Müslümanların gözünden düşürmek için bundan başka bir çareye malik bulunmamak gibi bir metoda hiçbir zaman yanaşmadınız.

3 — Zalim kanunlarınız vardı; fakat bunlar açık ve samimî idi. Bir neşir suçu, ancak neşir vâki olduktan sonra cürüm teşkil etmek gibi hukukî bir umde haysiyeti belirtiyordu. Zamanınızda kaç defa hâkim huzuruna çıkarıldıksa, hepsinde de neşrine imkân bırakılmış yazılar bahis mevzuuydu. İmtiyaz sahibi, ister yazılarda imzası bulunsun, ister bulunmasın, başlıca mesul vaziyetindeydi. Bir neşir vâkıasında ağır cezalı bir suç isnadı, mutlaka ve her hal ve kârda mevkufluğu mecburî kılıyordu. Bunlar yanlıştı, fakat böyleydi; ve bunların böyle olduğu açıktı, malûmdu. Sizin yaptığınız, ancak, vâki ve münteşir bir yazıya, hayal âleminde olsun münakaşası kabil suç isnatlarından başka bir şey değildi. Hiç siz, Matbuat Kanununu değiştirip, imzasız yazılarda imtiyaz sahibinden mesuliyeti ve ayrıca mevkufiyet mecburiyetini kaldırdıktan sonra, çıkmamış, çıkmasına imkân verilmemiş, binaenaleyh vücut bulmamış bir suçu vâki göstermek, üstelik suç sahibini imzası bulunmadığı için kanun nazarında Aksaraylı Pembe Hanım kadar mesuliyetsiz olmasına rağmen imtiyaz sahibi diye teşhis etmek üstelik yazılara hayalen dahi münakaşası imkânsız mânalar atfetmek, üstelik mevkufiyeti kaldıran bir Adalet taahhüdüne rağmen onu zindana atmak gibi bir muameleye razı olabilir miydiniz? Asla!.. Bu bakımdan sizi, devrinizi ve kanun anlayışınızı kat'î olarak tenzih ederim!

Netice; Sayın İnönü, Türk milletinin tek ve aziz gayesi olarak sizden, eserinizden, ruhunuzdan ve tesirinizden kurtulmak isterken öyle şartlara çatmış bulunuyoruz ki, (mümkünse kulağınızı iyi açmanızı rica ederim) sizi aramak felâketini saadet gibi görmeye başlıyoruz.

Şen ve esen kalınız; ve artık gerisine siz karar veriniz!

Necip Fazıl KISAKÜREK

210

FİTNE

1 — Size, özü ve mânası hak ile «suret-i hak» tan maharetle ayırt edilmesi lâzım, harikulâde bir vesika takdim ediyoruz.

2 — Tahran'da, gayri siyasî, harsî Cemiyet kaydiyle «İslâmî Propaganda Bürosu» isimli bir derneğin beyannamesidir bu...

3 — Klişelerdeki yazıları sarahatle okuduktan sonra, maksat hakkında varacağınız hüküm şu olacaktır: İranda bir İslâmî Cemiyet, İslâmiyetin topyekûn beşeriyete yayılması için ne yapılması gerektiği üzerinde, bütün Müslümanları cevap vermeğe davet etmekte; ve bunun için, her ferdin, haberi beş ferde ulaştırması ve böylece muzaaf şekilde davetliler yekûnunu mütemadiyen kabartması gibi hayli esrarlı ve Masonvâri bir usul ileriye sürmektedir.

6 — Bu teklifte, zâhiren dine zıt bir nokta yoksa da, bu kadar azîm bir meseleyi, milyarlarca azîm meseleler ve çileler altında ezilen Müslümanlar kütlesinin her şahsına birden sormakta; ve âdeta bu kütlenin her şahsını, sanki bu şahıslar ferdî ve içtimaî mânada tam kemale ermiş ve İslâmî huzur, tam teessüs etmiş gibi, harekete davet etmekte, acaba din göziyle zarar mı, fayda mı vardır?

4 — Bugün her Müslümana düşen borç, evvelâ nefsini, sonra muhitini ıslahtan başlıyarak kademe kademe bütün inceliklere nüfuz etmekten ibaret bulunurken, zavallı Müslümanları binlerce fitne ve fesadın tehdit ettiği bu ânlarda, bu kadar hayalî bir davet, acaba Müslümanlığın son bakiyelerini de ezdirmek için yepyeni bir fitne ve fesat metodundan doğmuş olamaz mı?

5 — Herhangi bir İranlı İslâmî Cemiyet, ilk çile olarak İranlı Müslüman örneklerini ve İranda Müslümanlığın halini ele alacağına, böyle birdenbire ve bu kadar mânia altında, 400 milyonluk Müslüman kütlesini, 2 milyarlık insanlığa topyekûn sâri ve şâmil olmanın çaresini aramaya davet ederse, bu davet, Müslümanlığın ve Müslümanların, bucak bucak, en korkunç tazyikler altına alınmasına bir tuzak ve bahane mânasına gelemez mi? Böyle bir şüphe haklı olmaz mı?

6 — Ya bunu yapanlar, İranı kemiren Komünist hulûl ve cereyanlarının yeni memurları ise?.. Ve başta Türkiye bulunmak üzere dindarlara «sanki hürriyet» şartları altında en tehlikeli darbelerden birini vurdurmak istiyorlarsa???

7 — Hattâ bu varakanın İranda basıldığı ve oradan geldiği ne malûm?..

8 — Bize, ismi ve cismi tesbit olunmuş bir zat tarafından gösterilen ve verilen bu vesikayı, «suret-i

(Devamı 7 nci sayfada)

FOYER DE PROPAGANDE ISLAMIQUE
Association Culturelle non Politique
DE FRATERNITÉ UNIVERSELLE
BUREAU CENTRAL
TÉHÉRAN - IRAN
Dervasé Chemran - Avenue Hedayet
Boite Postale 153
TELEPHONE 6112
TELEG. TABLIGHISLAM

مطبوعات
PRINTED MATTER
IMPRIMES

İSLÂM UMUMÎ İSTİŞARE ZİNCİRİ

İSLÂMİYYETİN terakkî ve ilerlemesi için ve bütün dünyada intişarı ve Müslümanların yükselmesi gayesiyle bu mektubu alan siz bağlı olduğunuz manevviyatın hatırı namına - aşağıda yazılı olan a'malın encamına müsaraat ediniz ;

1 — Beş gün zarfında (mektubu aldığınız tarihten) işbu mektubun mündericatını başdan aşağı (bu sayfada yazılanı) beş nusha el ve yahud daktilo ile istinsah ederek beş müslüman dostunuza arzu ettiğiniz yere gönderiniz .

2 — Kendi nazariyyenizi aşağıdaki mevzu hakkında (İSLÂM TEBLİGAT CEMİYYETİ) P. K. No. 153 TAHRAN - İRAN adresine yazınız.

İSTİŞARE MEVZUU

Dokuz seneden beri İslâm tebliğat cemiyyeti İslamiyyetin dünyada intişarı ve ALLAHIN pâk ve halis ahkâmını ve hurufattan arî islâmiyyeti bütün dünyaya başdanbaşa - yayılması için harekete geçmiş ve son birkaç sene içinde hayret verici faaliyyetler göstererek ve onlardan parlak neticeler elde etmisdir ve bunların hepisi de cemiyyetin dergilerinde inikâs bulmuştur.

Şimdi de çelikden bir azim ve irade ile mukaddes projelerini İslâmiyyetin yayılması için mevkii icraya koyarken bütün dünya müslümanlarından bu hususta istişare ve onların nazariyye ve desteklemelerini rica ediyor ki DÖRTYÜZ MİLYONDAN MÜTECAVİZ MÜSLÜMANIN yardımıyla İKİ MİLYAR insanı pâk ve halis olan İSLAM dinine davet etsin.

İHTAR

Her Müslüman ki bu mukaddes zincir eline geçtiği takdirde kendi nazariyesini cemiyyete bildirmiyerek veya beş nusha ondan beş Müslüman kardeşine göndermekten imtina ediyor İslâm alemine büyük zarar ika ederek ve zinciri kopararak mukaddes bir işin önünü alarak yüzlerce istişarenin vüsulüne mani de oluyor. Bilâkis onu icra ederken de - dünyevî ve uhrevî büyük hayir ve bereketlere sebebiyet veriyor demektir.

ALLÂH O KİMSELERİN YARDIMCISIDIR Kİ ONUN
YOLUNDA CANU BAŞLA ÇALIŞIRLAR

TEFRİKA: 78

Varaka, temiz ve büyük Hadice'den, olup bitenleri ciddiyet ve haşyet dolu bir çehreyle dinledi ve uzun uzun düşündükten sonra şu cevabı verdi:

— Varlığımı kudretinin elinde tutan Allaha yemin ederim ki, eğer anlattığın şeyler doğru ise, yâ Hadice, mübarek zevcine görünen melek, Musa Peygamberе gelen «Namus-u Ekber» dir. Mübarek zevcin Allahın Peygamberidir ve İlâhî memuriyetini almak üzeredir. Kendisine haber ver! Sakın ürkmesin, telâş ve kaygıya düşmesin! Sabırla neticeyi beklesin ve bütün tecellilere tahammül etsin!

Hadice, Varaka'nın yanından bu muazzam tefsir ve teşhis altında ezilmiş, ayrıldı; ve bu tahammül edilmez mânaların heybetinden, kendinden geçmiş vaziyette, evine geldi.

Bir gün Varaka, Allah Resulü ve Kâinatın Gayesini, Kâbeyi tavaf ederken buldu, hemen yanına yaklaştı, onu bir kenara çekti, ve fısıldadı:

— Amca kızımın zevci mubarek insan! Hira dağındaki mağarada başından geçenleri bana olduğu gibi anlatır mısın?

Allahın Resulü, ilâhî tevhid nimetine mâlik ve Kitap Ehli dinlerden birine bağlı bu samimî adamın hatırını kırmadı, teklifini kabul etti ve ona başından geçenleri bütün teferruatiyle, noktası noktasına ve çizgisi çizgisine anlattı.

Varaka heyecanla haykırdı:

— Allaha yemin ederim ki sen onun Resulüsün! Ve sana zuhur eden melek Musa'ya gelen Cebrail'dir. Cibril-i Emin sana nazil oluyor. Simdi kimbilir başına neler gelecek? Peygamberlik yükü çok ağırdır. Kavmin seni tekzip edecek, sana yalancı ve sahtekâr diyecek, seni yurdundan kovmaya çalışacak, seninle çarpışacak ve seni öldürmeğe bakacak... Söz veriyorum ki, eğer Allah beni o günlere yetiştirirse senin için elimden gelen yardımı esirgemiyeceğim.

Ve tevlit ehli Varaka, insanoğlunun en büyüğüne sarıldı, onun kudsiyet dolu alnından öptü ve yanından ayrıldı.

Tasavvuf

RABITA

RESULLER Resulünün muazzam ruhaniyetlerinden feyz almaya ehliyet kazanmış olan kimse, nerede bulunursa bulunsun, o muazzam ruhaniyete yönelecek olursa, Allahın sevgilisi, Medinede bulunan kabirlerinden o zata feyz verirler. Ayrıca, salikler, kabirlerindeki velîlerin ruhlarından faydalanırlar. Bunun içindir ki, rabıta, hertürlü feyz kazanma işinin başlıca salikidir. Bu yolda feyz kazananlar, hesaba sığmıyacak kadar çok oldukları için, misal vermeğe lüzum görmüyoruz. Salik tarafından vaki olan rabıtaya, feyz vericinin de mukabelesi ve teveccühü eklenecek olursa; vaziyet, nur üstüne nur olur.

Şu kadar ki, feyzin akması ve taşması için tek sebeb, ancak ve ancak rabıtanın kuvvetidir. Rabıtaya devam eden saliklere, yolun incelikleri

Din Büyüklerinin

Dünya metaından üç şey bâki kalır: Sadık arkadaş, Kur'andan alınan feyz, tenhalarda Allahı anmak...

☆

Evime bir dostumun gelmesinden korkarım; zira riayette mutlaka kusurum olur.

☆

İlim isteklisi, bu isteğini hayr için yerine getirecek olursa ilmi ilimdir. Yoksa amelsiz ilim, fısk ve fücurdan başka bir şey doğurmaz.

Malik bin Dinar

Tevazuun şartlarından biri, insanın her gördüğünü selâmlamasıdır.

☆

İlim sahibi, nefsini, herkesin aşağısında görür.

☆

Ölüler için ağlayıp kendilerini unutanlar, insanları şeriridir.

☆

Kendilerini zemmedenler, nefslerini riyakârca methetmiş olurlar.

Hasan-ül-Basrî

Kanaati olmıyanın malı, kendisini zengin edemez.

☆

Kalb rahatiyle yaşamak, kimsenin meşru hakkına tecavüz etmemekle kabildir.

Saad bin Vakkas

212

İnen Nur

Yazan: Necip Fazıl **KISAKÜREK**

Yine bu sıralarda Peygamberler Peygamberinin zevcesi Hadice, Addas isimli birine baş vurdu. Addas, Nineva halkından ihtiyar bir rahip...

Ona sordu:

— Allah aşkına Addas, Cebrail adında birini tanıyor musun?

Addas, taaccüp ve heyecanla cevap verdi:

— Böyle, putların kulu bir topluluk içinde Cebrail isminin anılması ne garib!

— Söyle, Addas, Cebrail kimdir?

— Cebrail, Allah ile peygamberleri arasında, vahye vasıta olan büyük Melek... Musa ve İsa Peygamberlere Tevrat ile İncili o getirdi.

Bunun üzerine Hazret-i Hadice, olup bitenleri Ninevalı rahibe, en ince teferruatına kadar anlattı.

Addas, kendisini derin ve hürmetkâr bir sükut içinde dinledikten sonra, Hadiceye:

— Bazan, dedi; Şeytan insanlara musallat olarak garip işler gösterir. İşte, sana, yazılmış ve okunmuş bir nüsha veriyorum! Onu al, mubarek zevcine götürüp ver! Eğer hali cinnet nevinden birşeyse bu nüsha ile derhal silinir, gider. Yok, eğer Hak tarafından bir tecelliye mazhar olmuşsa, nüshanın hiçbir faydası olmaz ama, zararı da dokunmaz.

Büyük ve temiz Hadice, Varakanın yanından ayrılırken düştüğü haşyet duygusu içinde Addas'ı da terketti. Dosdoğru evine yöneldi ve Cihanların Efendisini birşeyler okurken buldu. Allahın vahyine memur Melek nazil olmuş ve «Nun» suresini getirmişti. Allahın sevgilisi, kendi kendisine okuyordu. İşte, okuduklarının meali:

«— Kalem, ona yardımcı vasıtalar ve bunlarla yazılan ilimler ve fenler üzerine yemin ederim ki, sen, Rabbinin inayeti sayesinde bir mecnun değilsin! İnan ki, senin, duraksız ve kesimsiz bir iyi şöhretin vardır. Sen, gerçekten azîm bir meslek yolundasın! Cinnetin kimde olduğunu, yakın zamanda hem sen anlıyacaksın, hem de onlar...»

(Devam ediyor)

EDEB

RABITANIN edepleri, şunlardan ibarettir: Mürid, şeyhine ait bâtınî kemallerin onun ruhaniyetinden ayrılmadığına inanacaktır. Şeyhin ruhaniyeti, zaman ve mekân ile kayıtlı değildir. Mürid, nerede olursa olsun, şeyhini tasavvur ve hakikatin nükteleri zahir olur. Rabıtası bozuk olanın feyz alabilmesine ihtimal yoktur. Böyleleri, sulûk hallerine ve vusul sırlarına mazhar olamaz.

Mürit ile şeyh arasındaki münasebet o kadar incedir ki, Ümmetin en büyüğü olan İmam-ı Rabbanî Hazretlerinin ifade buyurdukları gibi, mürit, ölü yıkayıcısının elindeki cenaze teslimiyetiyle şeyhine bağlanmak zorundadır. Rabıta, işte o zaman müessir olur.

Esseyyid Abdülhakîm

ve ona rabıta edince, oracıktaymış gibi kendisinden feyz alabilir.

Bunlardan başka, şeyhin ruhanî tasarruflarını, Allahın tasarruflarından bilmek ve böylece itikat etmek de rabıtanın edeplerindendir. Şeyhin muhabbetini ve nisbetini daima muhafaza etmek esas şarttır.

Altın Sözleri

Cahillerle düşüp kalkmak elîm azaptır.

☆

Rüşvet alan hâkim, Allah tarafından azlolunmuştur.

☆

Mideye giren lokmanın helâl veya haram olduğu bilinmedikçe, ibadet ne kadar çok olursa olsun, hükmü yoktur.

İmam-ı Âzam

Akıllı, hayr ile şerri ayırt edendir.

☆

Âlimlerin kıymeti, ilimlerinin amellerine uygunluğu nisbetindedir.

☆

Okumak, her vakit hüzün ve elemi giderir.

☆

Birbirlerine darıldıktan sonra birbirinin aybını ortaya atan arkadaşların hali münafıklık alâmetidir.

İmam-ı Şafiî

Yalancıdan iki şey hiç ayrılmaz: Biri bol vait, öbürü özür dilemek...

☆

Söz ilâç gibidir; azı tesirlidir.

☆

Ahdinde sebatı olmıyanın dininde nifakı vardır.

Abdullah bin Öme

213

Dinsiz Hürriyet

M. Raif Ogan

EVVEL zaman içinde bir Şeyhülislâm varmış... Bu zat, kötü insanların vasıflarını aynen söylemek huyundan vazgeçemezmiş! Yani, günün tabiriyle, küfürbazmış... Sövmeleri yerinde olmakla beraber, Efendi Hazretlerinin bu huyunu, işgal ettiği yüksek makama yakıştıramıyanlar:

— Efendimiz, demişler; siz ulvi bir makamın sahibisiniz! Lisanınızı muhafaza buyursanız pek münasip olur!

Efendi, tavsiyeyi yerinde bulmuş ve uluorta, her rastgeldiğine sövmemeğe gayret eder olmuş... Günün birinde odacısı, kendisine şöyle bir istida takdim etmiş:

«Beş yıldır hizmetinizdeyim. Yanınızdan hiç ayrılmadım. Binaenaleyh uzaklarda bulunan ailemin hasretini çekiyorum. Bu kere bir mektup aldım. Bir erkek çocuğum dünyaya gelmiş... Yavrumu dünya gözüyle görmek üzere bana izin vermenizi dilerim.»

Hoca dayanamamış ve atılmış:

— Haydi bakalım, gel de şimdi ağzını açıp ..... deme!

Şimdi de ben, bazı münafık masonların son zamanlardaki marifetlerini görünce nasıl susayım ve onlara nasıl öz vasıflariyle hitap etmiyeyim?

★

BİRLİĞİMİZİ kundaklıyan, dışarıda Moskoflarsa, içeride de Masonlardır. Biri dışarıda düşman... Yaptıklarını görüyor ve kötülüklerini biliyoruz. Çekinme ve sakınma yollarını da ona göre ayarlıyabiliyoruz. Ya iç düşman?.. Yahudi nüfuzunu dünyaya hâkim kılmak için kurulan gizli Mason imparatorluğunun topluluğuna katılmış, elinde uydurma bir hürriyet ve inkılâp bayrağiyle meydanı tutmaya savaşan Mason düşmanlarımızdan nasıl kurtulalım? Birincisi, apaçık ve göz önünde düşmanımız; ikincisi ise bizden görünüp bizi yere sermeğe çalışan münafık suikastçımız... Hangisi daha tehlikeli?.. Tevhit Kelimesi etrafında toplanmış Müslüman Türkler arasında hiç yoktan bir Alevîlik meselesini ortaya atarak, sanki kendileri İslâm mezhepleriyle alâkalıymışlar gibi, kardeşi kardeşe düşürmek ve mezhep münafereti çıkarmak üzere nifak ateşini körükliyen Yalman'lar, M. Nermi'ler, Falih Rıfkı'lar ve emsali Masonların kalemleriyle parlattıkları fitne ateşi, Rus propagandasından daha ağır değil midir?

Başlıca hata ve gaflet, üç günlük dünya keyfi için din ve imanlarını açık arttırmaya koyan ve Mason Yahudiliğini Müslüman Türklüğe tercih ederek dinsizliği yaymak ve Yahudi sultasını kurmak istiyen nifakçıların sözlerine ve tertiplerine inanmaktır.

★

MİLLETİMİZ, siyasetin dine müdahalesiyle Masonların istedikleri şekilde mukaddesatsız bir hürriyete ne kadar muarız ise, dini gizli siyasete ve Mason nüfuzuna alet ederek nizam ve asayişin bozulmasına da o kadar zıttır. Böyle olunca, her ân fırsat kollamakta bulunan açık ve gizli siyaset yobazlarının, herhangi bir yerde sun'î ve mürettep bir kargaşalık çıksın da «İşte irtica baş kaldırdı!» bahanesiyle mukaddesat ve millî birlik düşmanı bozguncu ruh meydana hâkim olsun tarzındaki gayretleri daima boşa gidecektir. Ne kadar çalışsalar, mevzii çerçeveler içinde birkaç günü birlik başarı müstesna, asla muvaffak olamıyacaklardır. Masonluk ve Masonların özlediği ve kullandığı Allahsız hürriyet, Moskofuna, Masonuna ve bilmem daha nesine ve nesine rağmen bu memlekette borusunu öttüremiyecektir.

Komünizmanın esası dinsizlik ve Allahsızlıktır; din çehresine nasıl bürünebilir? Fakat Masonluğun özü gizliliktir; o her renge girer ve her şekilde görünebilir! Böyle olunca, komünistliği ve Moskof propagandasına alet olabilecek kızıl taassubu, İslâm Türklerden ziyade, Mason ve dönme dinsizlerden beklemeli ve ummalıdır.

Bir Hicviyeden:

Kimseler gelmez idi imdada ehl-i cah iken,
Bahşeden lûtfu, ne bir pâşâ, ne de bir şah iken,
Öyle dipsiz sözleri anlar mıyım, âgâh iken,
Hep yapan bu inkılâbı Hazret-i Allah iken,
Ortaya beyhude çıktı bazı şeytanın adı!

Birbirin takip edip gelmekte birçok hâdisat,
Doldu şimdi hâdisat ile lebâlep kâinat;
Anlaşıldı: Bâdema İslâm için yoktur necat,
Kaldı ancak Hazret-i Allaha hall-i müşkilât
Kör düğümden de beter birçok muammanın adı!

Avdetîler bin rezalet etse şimdi isterim,
Başıma yumruk isabet etse şimdi isterim,
Her belâ arz-ı dehalet etse şimdi isterim,
Haneme yangın sirayet etse şimdi isterim,
Yansa da ev, gaip olsa bitli yorganın adı...

Şair EŞREF - 1908

Dâhi Şaire Misal:

Her şeyden usandım;
Ölümün sükûnuna hasret çekmekteyim.
Görüyorum:
Fazilet, paçavralar içinde yaşıyor;
Ehliyetsizlik, altın işlemeli kumaşlara sarılmış,
böbürleniyor.
En sâf imanı garazla kirletenler...
Şeref mevkilerini, hayâsızca gasbedenler...
Temiz iffet, kaba ihtiras elinde pâyimal;
Kavi ruhluyu ezen, topal bir emir...
Sanatkâr, iktidarın fermaniyle sükûta mecbur;
Âlim tavırlı ahmaklar, dehanın rehberi;
Yüksek ve gerçeğin ismi «basit»...
Ve iyilik, şenaatin kölesi...
Bunları görmekten ve matemlerini tutmaktan usandım;
Bırakıp gitmek istiyorum!
Ölmek... *(Şekspir) — SONNE LXVI*

Adalet

HALKIN devlet büyüğüne itaati vacip olduğu gibi, devlet büyüğünün de halk arasında adaletle hükmetmesi şarttır. Allah, bu lüzumu, Kur'anında yer yer emretmiştir.

Devlet büyükleri adalete riayet etmez, nefsaniyetine uyar, Allah emaneti olan halka zulüm ve cevrederse, kendi eliyle memleketini harap etmeğe çalışmış olur. Zulüm ise, halk arasında karşılığı ve düşmanlıkların artmasını meydana getirir. Cemiyet unsurları, huzur ve emniyetten uzaklaşır, birlik kaybolur; ve devletle halk, nefret hendeğiyle birbirinden ayrılmış iki yabancıya döner. Bu haller, neticede cemiyetin zevaline, vatanın haraplığına ve devletin inkırazına gideceğinden, Allah, semavî kitapların hepsinde adalet emrini tekrarlamıştır.

Zulüm, rızk kapılarının kapanmasına, kıtlık ve yokluğun artmasına, sıkıntı ve darlığın meydan almasına, ahalinin düşkünlük ve miskinliğine sebeptir. Bu yüzdendir ki, içinde zulüm cereyan eden memleketlerin battığı, her zaman görülen ve tarihte şahit olunan keyfiyetlerdendir. Binaenaleyh devlet büyüklerinin, kendilerine daima adaleti rehber edinmeleri, Kur'an ölçülerinin başlıcalarındandır.

Allahın emri, itikat, iş ve muamelelerin hepsinde adalettir. Çünkü hak ve adalet olmıyan işde feyiz ve bereket bulunmaz. Adalet, her işde, bir şeyi yerine koymak, o şeyin lâyığını bulmak ve lâyık olduğu sınırı tutmak olduğuna göre, insanlar için bundan üstün bir mefkûre düşünülemez. Allah içinse, her muamelede adalet, ilâhî rızanın biricik yoludur.

Allah, adaleti emrettiği âyette, adalet, ihsan ve akrabaya riayet tabirlerini kullanmakla bütün hayr mefhumlarını toplamış oluyor. Aynı âyette, «Fahşa, Münker ve Bağıy» kelimelerinin kullanılması da bütün şer unsurlarını ifade ediyor.

Hak, buyuruyor ki:

«— Söz söylediğiniz ve bilhassa hâkim olduğunuz vakit, siz, adalete sarılınız! İsterse hükmünüz, bir yakınınıza karşı olsun... Size, ancak Allahın emrini yerine getirmek düşer.»

Yine, Hak buyuruyor:

«— Müminler! Allahın emirlerine itaat edin, ona ibadette daim olun ve adaletle şehadet eyleyin! Bir kavme olan düşmanlığınız, sizin, o kavme adalet göstermenize mâni olmasın! Her şeyde, dost ve düşman her fert hakkında, yalnız adaleti yeine getirin! Adalet ibadete pek yakındır ve onu terkedene Allahtan korkmak lâzımdır. Allah sizin her işinizi bilir.»

Ve Allah, Kelâmında emrediyor:

«— Ey Davud! Seni yer yüzüne halife kıldık! Halifelik sana yönelince, senin de, halk arasında adalet ölçüsünü kurman gerekir. Nefs arzularına uyma, nefs seni yoldan çıkarmasın!.. Yer yüzü fesat mekânı olduğu için, halk arasında adaletle hükmedecek bir hükümdar sıfatiyle, biz seni herkes üzerine hâkim ve herkes üzerinde emri nâfiz bir halife kıldık. Tâ ki, adaletle hükmedesin... Fitne ve fesadı kaldırıp halk içinde nizam ve intizamı yerine getiresin... Sakın hava ve hevesine uyma!.. Eğer hava ve hevesine uyacak olursan, bu hal seni Allahın yolundan çıkarır, dalâlet vâdisine sürükler.»

Merhum

VEHBİ HOCA

FİTNE

(Baş tarafı 3 üncü sayfada)

hak» perdesinin en habis örneklerinden biri olmak ihtimaline misal diye neşrederken, gayesi Allah olan bütün müminlere, incelikleri çözmek bakımından ne zor bir durumda bulunduklarını göstermiş olmakla bahtiyarız.

9 — İşte ey Müslüman! Seni bekliyen zekâ, anlayış ve incelik derecesini hesap et!

DEDEKTİF X BİR

İman edilecek bir şeyde şüphe

BİR mümin, imanı lâzımgelen bir mevzuda, bu mevzua dair din emrini bilmemekten gelen bir şüphe ve tereddüde düşse ne yapacaktır? Yapacağı şudur: O ânda işin hakikatini bilmediği ve derhal tahkik edemediği için, kendisine farz olan, tereddütsüz «Allahım; bu mevzu ve husus üzerinde senin ilminde hak olan neyse, ona öylece, sırf muradına göre mücmel olarak iman ettim!» diye düşünmek ve bunu söylemek... Bu mücmel iman yerine geldikten sonra da yapılacak iş, ilk imkânda, Şeriat ve itikat meselelerini sıhhatle bildiren din kitaplarını bulup meseleyi tahkik etmek, yahut Sünnet ve Cemaat Ehli mezhebinde kâmil bir zata baş vurarak hakikati öğrenmek...

(Hangi millettensin?) sualine cevap

MÜSLİM kimseye «Ne millettensin?» diye sorulsa cevabı şudur:

— Hamdolsun, İslâm milletindenim!

Sırası gelmişken hemen bildirelim ki, millet mefhumu, bugün kullanılan «kavim» mânasına gelmez. Bu kelimenin büsbütün hususî ve ulvî bir mânası vardır: Millet, aslında, bellibaşlı bir itikat ve itikatlar manzumesi üzerinde birleşmiş topluluk; ve bilhassa İslâm itikadının kadrosunda kümelenmiş insanlar birliği demektir. Fakat zamanla ve devirler boyunca bu mefhum, aslî ve ulvî kaynağındaki delâlet hususiyetini kaybetmiş ve kavim mânasına kullanılmaya başlanmıştır. Bu münasebetle bu inceliği öğrenmek ve her şeyden üstün olan ruh birliğinin topluluk ismini, aslî mânasiyle bilmek herhalde pek faydalıdır.

VÂİZ

54 *sayılı Büyük Doğunun encamını biliyorsunuz! Bu sayı, intişar tarihinden bir gün evvel, kendi elimizle intişar meydanına vazedilmediği, hattâ bâyilér tarafından da neşrine teşebbüs olunmadığı halde, toplatılmış ve tâ en hücra Anadolu köşelerine kadar, her noktada, okuyucu eline geçmekten menedilmiştir. Bu arada, onu, gizliden gizliye ve karaborsa fiatlarına satanlar olmuşsa, maddî ve mânevî teallûku bize ait değildir. Şu anda, Anadolu bâyilerinden on bin liradan fazla bir alacak ve sırtımızda 8 - 10 dâva yükü ile, Allah sayesinde tekrar intişar mazhariyetine ererken, 54 üncü sayının suç telâkki olunmayan bütün yazılarını tekrar neşredebilirdik. Fakat, o sayıyı, tarihî ve hususî bir zaman ve mekânda intişarına teşebbüs edilmiş ve asla taklidi mümkün olmayan bir bütün telâkki ettiğimiz için, nüshaları, havaları, ân ve mekâna göre yenilik ihtiyaçlarını birbirine karıştırmak istemiyor; ve bir gün kanun yolu ile 54 üncü sayıyı kurtarır kurtarmaz, onu gene bir bütün halinde, kendi zaman ve mekân şahsiyetlerine mâlik olarak takdim etmeyi tercih ediyoruz. Bu bakımdan, iki sayı arasında yegâne iştirak noktası, zincirleme gitmesi mutlaka lâzım olduğu için (Çöle İnen Nur) a ait birkaç satırdan ibaret kalıyor; Ve 55 inci sayımız, yepyeni çilelerden sonra, yepyeni kararlar ve oluşların örneği halinde, yepyeni bir devrenin habercisi olarak, yepyeni yazılarla elinize ulaşmış bulunuyor.*

Hadiselerin

★ BİZ

Tam mânasile ve ulu şahsiyetler elile tertipli bir isnat ve iftira olan ve şanlı matbuatımızı, Üçüncü Dünya Harbi patlamışçasına meşgul eden, böylece bize ne çapta kıymet ve ehemmiyet verildiğini meydana çıkaran kumar hâdisesinden sonra, hangi tarz ve şekil altında cevap vermek hakkından mahrum bırakıldığımızı, maalesef, bugün için izaha mezun değiliz. Birbiriyle zincirleme giden hadiselerin belli başlı bir noktasından itibaren söz söylemeğe, haber vermeğe, fikir yürütmeğe mezun bulunmasak da herşeyin düğüm noktası mevkiindeki kumar iftirasını ve Büyük Doğu Cemiyeti dedikodularını kısaca cevaplandırabiliriz:

Bilâhara gazetelere verdiği beyanatta: «İşte biz insanı böyle takip ettirir ve yakalatırız!» itirafı ile hadiseyi himayesine aldığını apaçık belirten Başbakan Yardımcısı Samet Ağaoğlundan itibaren herkes Necip Fazıl'ın, böyle bir yere niçin ayak bastığını, orada ne aradığını ve ne yaptığını, yine orada başkalarının kumara başlamak imkânını dahi bulamadan nasıl bir baskın vukua geldiğini, en riyazî hüccetlerle öğrenecektir. Elbette ki, böyle bir yere, ister kumar oynasın, ister oynamasın, ayak basmakta hiçbir özür dermeyan edemiyecek olan Necip Fazıl'ın bu rütbe hayal almaz bir işi nasıl ve ne yüzden yapabildiği ve mutlaka bu işin ucunda bir sır bulunması gerektiği düşünülecek olursa, belki de onun özür üstü bir özür saiki altında hareket ettiğine dair yepyeni bir ufuk açılacaktır. Necip Fazıl, mahut yere, asla kumara el sürmemek ve zaten o yerde herhangi bir kumar faaliyetini görebilecek vakte imkân bırakılmamak şartile, muhakkak ki, tetkik ve röportaj maksadından daha mücbir bir sebeb yüzünden gitmişti. Bunun da, anlatılacağı ve tamamen anlaşılacağı gün uzak değildir. Şu anda dâvamız, bize, uğrunda herşeyi fedaya hazır bulunduğumuz mefkûre adına, gerekirse şeref ve haysiyetimizi dahi incitici vaziyetlere rağmen susmamayı emretmektedir. Dâva ahlâkî bakımdan, gününde ve tam konuşmak üzere, en büyük şeref ve haysiyetten üstün olan bu çileyi de sineye çekmekle mükellef bulunuyoruz. Masum isek, ûlviyet derecemizi, mücrim isek süfliyet derecemizi artık siz hesap edin; ve bizi, ya en ulvî, ya en süflî insanlara mahsus şartlarla **kuşatma**ğa hazırlanın! Hakkımızı tam istiyoruz ve tam alacağız!.

★ GAZETELER

Bazı gazetelerin; bu hadise ve Büyük Doğu Cemiye-

Kumar hâdisesi etrafında, N. Fazılın bir istidası

İkinci Sulh Ceza Yargıçlığı — Beyoğlu

Yargıçlığınıza ait 51/92 numaralı dosyadaki 4/4/1951 tarihli kararınızla neticelenmiş olan dâva, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 41 inci maddesi mucibince eski hale getirilmek ve tekrar görülmek icap eder.

Şöyle ki:

1 — Hakkımda, siyasî sebeplerden dolayı, ortada hiçbir fiil ve cürüm mevcut değilken, ancak (komplo) kelimesinin belirtebileceği bir tertip yapılmış; ve sırf, bir lâhza, içinde ben bulunduğum için, aslında kumarhane olan veya olmıyan, fakat zâhirde her evden farksız bulunan ve o ânda hiçbir kumar faaliyetine sahne teşkil etmiyen bir mesken basılmıştır.

2 — İşin içyüzü ve masumluğumun kat'îliği, yargıçlığınıza en riyazî delillerle isbat edileceği sırada, sahibi ve başmuharriri bulunduğum mecmua kanunsuz olarak neşirden men'edilmiş ve bana, yine kanunsuz olarak, Tevkifhane yolu gösterilmiştir.

3 — Yargıçlığınız ise, duruşmada bulunmam ve kendimi müdafaa etmem için, icabında muhafaza altında olarak huzura davetimi düşünmek gibi bir mükellefiyetten kendisini azade görmüş; böylece İstanbul Adliye teşkilâtı tarafından hürriyetim kaldırılmakla, ayrı, fakat düğüm noktası teşkil eden bir adalet tecellisi mevzuunda, müdafaa ve delillerimin tezahürüne tamamen set çekilmiştir.

Bir ithamdan sonra, ayrı bir itham vesilesiyle ilkine karşı her türlü müdafaa hakkından mahrum bırakılmak şeklinde tefsiri zarurî bulunan bu vaziyet, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 41 inci maddesindeki mücbir sebepleri kat kat aştığı için, aynı kanunun 43 üncü maddesi gereğince, Yargıçlığınızı, muhakememin eski haline getirilmesi hususunda karar ittihazına davet eder; ve ayrıca, hükmünüzün hâlâ tarafıma tebliğ edilmemiş bulunması bakımından temyiz hakkımı mahfuz tuttuğumu beyan eylerim.

Necap Fazıl Kısakürek

Muhasebesi

ti mevzuundaki neşriyatı size, düşmanlarımızın heybet, kuvvet, kesret, zihniyet ve teşkilâtı üzerinde gereken fikri vermiştir. Bu vaziyet karşısında ellerimizi semalara yükseltip Allaha hamdetmekten başka yapılmağa değer hiçbir şey olamaz. Bilhassa Türk vatanında Türk ruhuna Cenup Kutbu kadar uzak bulunan ve böyle olduğu halde Türk vicdanını temsil iddiasından asla vazgeçmiyecek olan bir gazete, hususile Büyük Doğu Cemiyeti mevzuunda bu Cemiyetten bir kerrecik bile bahsetmemiş ve bir gün bahse mecbur olmak ihtimali önünde tiril tiril titremiş iken, fırsat bu fırsat diyerek, Necip Fazılın Cemiyet yolu ile on binlerce lira devşirmiş olduğunu iddiaya kadar küçülmüş ve ancak küfrün çekebileceği bir kuyruk acısı yüzünden, ağzı tıkalı adam hakkında söylemediklerini bırakmamak gibi bir asâlet göstermiştir. Allah'ın hakka bu derecede tecavüze müsaade buyurmasındaki hikmeti ancak hak tecellisine yardımcı bir lûtuf kabul eder ve Cemiyet sahifemizi, kör gözlerini delecek bir ateş halinde gözbebeklerine oturturuz.

★ CEMİYET

Büyük Doğu Cemiyeti hakkında alınacak karar, içli ve dışlı zaaflarımızı bir hamlede tasfiye edecek kadar sert ve keskin olacaktır. Bu hususta muazzam bir (sürpriz) teşkil edecek olan neticeyi, Allah izin verirse, gelecek sayımızda göreceksiniz. «Olan herşey hayırlıdır!» ölçüsünce netice, bize ihya edici bir kuvvet aşısı tatbikinden başka birşey olmıyacaktır.

Dikkat ederseniz, bu sayıda Cemiyete dair yükselttiğimiz ses, yalnız hesap ve para vaziyetidir. Halbuki söylenecek ve bildirilecek, daha neler var, neler!.. Burnunu soktuğu her parti ve teşekküle ihanet ve suikast etmekte mahir ve mütehassıs «zevat-ı kiram» dan gördüğümüz hainlikler... Son Mason ve Yahudi tertibi karşısında eriyip kaybolan şubeler ve gönüldaşlar... Ve bizim, bütün bu vaziyet karşısında, bir şarjörü tıklım tıklım dolduran kurşunlar gibi, içimizi tazyik eden kararlar ve niyetler... Bunların hepsini birden, çarşaf gibi apaçık, gelecek sayımızda göreceksiniz!

★ MÜTHİŞ!

Yalnız Cemiyet mevzuunda, polisle aramızda geçmiş, fevkalâde şık bir vakayı anlatmadan duramıyacağız. Necip Fazıl, Tevkifhanedeyken onun memurlarından birini alıp Cemiyet Merkezine girmek istiyen Birinci Şube memurları, kapıyı açtırmak imkânını bulamayınca, korkusuz ve tereddütsüz, ceplerinden bir anahtar çıkarıp (Yale) kilide soktukları gibi kapıyı açıvermişlerdir. Biliyorsunuz ki, (Yale) kilitlerin anahtarları muayyendir ve başka hiçbir anahtar onlara uymaz. Demek ki, polis, çoktan beri, bizim öz fikir evimize ve harimimize ait bir anahtar peydahlayıp cebine atmış ve ilk lüzum hâsıl oluşunda bunu resmen ve alenen kullanmaktan çekinmemiştir. Demek ki, biz geceleri idarehanemizden çekilir çekilmez, oraya cinlerle beraber polisler misafir olmaktadır. İşin en şık tarafı şudur ki, aynı polisler, Necip Fazıl'ın Moda'daki evini de aramışlar, bodrumdan çocuk şiltelerine kadar her tarafı karıştırdıkları halde Cemiyete ait tek varaka bulamamışlardır. Ve minelgaraip! Cemiyete ait resmî ve kanunî defterler ve kayıtlar, o ânda, yemek odasında, büfenin, kapısı yarı açık duran dolap kısmındaydı! Açıkgöz polisimizin gözünü bu derecede kapatan hâdiseyi haber aldığı zaman, Necip Fazıl, ihtiyarsız olarak, Peygamberler Peygamberine ait mağara mucizesinin hikmetini hatırladı. Allah göstermek istemeyince kim görebilir? Bütün defterler ve kayıtlar şimdi Cemiyet merkezinde bulunduğuna göre teşrif edebilirler. **Be. De.**

30 kuruşa çıkmış bulunuyoruz! Bundan hayli zaman evvel, bu vaziyetin zarûrîliğini ima etmiştik. Kâğıt fiatları korkunç derecede yükseldiği, hattâ ne pahaya olursa olsun, kâğıt bulmak mesele haline geldiği ve büyük fedakârlıklar gerektirdiği halde, bu vaziyete uzun zaman tahammül etmiş ve fiatımızı yükseltmemiştik. Bugün, bol bol satılan, ekserisi dalâlet emrinde gazeteler, 40 - 50 bin üstündeki müşterilerine ve binlerce liralık yevmî ilânlarına rağmen, fiatlarını yüzde elli yükseltmiş bulunduğuna göre, bizim sadece yüzde yirmilik yükseltme hakkımızın kabule mazhar olacağını umarız. Başka türlü yaşıyamazdık; affedin!

Sükûtumuz

Basın kanunu, bizim hakkımızda açılmış ve henüz neticelenmemiş dâvalardan bahsetmemize imkân vermediği için, son bir buçuk aylık çilelerimize ait tek bir kıymet hükmü dahi belirtmiyoruz. Sükûtumuzdan ve başka fikir edalarımızdan herşeyi anlamanızı ister; v bu mevzuda nefsimiz için, sükûttan daha üstün bir müdafaa ve mukabele şekli bulunmadığına inandığımızı belirtiriz. Tam konuşmak azîm ve niyetinde olanlar, susulacak zamanı tayinde güçlük çekmezler.

ibret

17/1/1948 tarihinde D.P. İstanbul İl Kongresinde Celâl Bayar'ın nutkundan:

Bizim siyasî tarihimize bir göz gezdirirsek, muhalefet partilerinin âkıbetlerinin asla mesut olmadığı görülür. «Sen hatâ ediyorsun!» dendiği zaman insana lâtilokum şekeri ikram edilmez. Tenkitten hoşlananlar çok azdır. Siyasî tarihimiz bu gibi misallerle doludur. Parti kurmak için konuşurken aramıza girmiyen bir zattan fikir sormuştum. Bana şu cevabı vermişti: «Aklımı ve şuurumu kullanarak diyorum ki, bir parti kurmak, bu memlekete yapılabilecek en büyük hizmettir. Fakat yine aklımı ve şuurumu kullanarak diyorum ki, ben bu partide bulunamam. Çünkü akla hayale gelmedik isnatlara maruz bırakılacağımı bilirim. Halbuki ben nefsimde bunlara mukavemet için kuvvet göremiyorum.»

Sayın Devlet Reisi! Ne kadar doğru konuşmuşsunuz!..

Battal Gazi

SENARYO ROMANI:

Neslihan Kısakürek

— 1 —

Ucundan kan süzülen bir eski zaman kılıcı... Süzülen kanların mermer üzerinde gitgide yazdığı yazı: *Battal Gazi...*

— 2 —

Uzaklarda, tarihî bir heybet belirten bir kale...

Ses — Onbirinci asırda, Doğu Anadolunun ortasında, Şam Halifesine bağlı, Türk ve Müslüman Malatya Kalesi!

Kaleye yaklaşıyoruz. Burçlardan kocaman bir kartal havalanır. Havada kartalı takip... Kartalın gözüyle gördüğümüz yollar... Yolların üzerinden akıp gitmekteyiz.

— 3 —

Akıp gitmekte olduğumuz yolların nihayetinde başka bir kale... Kaleye iyice yaklaştık.

Ses — Malatyaya beş konak yolda, Bizans İmparatoruna bağlı, Gâvur Amuryon Kalesi!

— 4 —

Malatya dolaylarında Asbozan bağları... Çayırlık bir meydan ortasında eski bir bağ evi... Çayırın kenarındaki duvar yıkıntısı üzerinde, genç, güzel ve heybetli bir delikanlı oturuyor: Battal Gazi... Delikanlının yanında, köle kılıklı bir adam... Uzaklarda gevrek bir at kişnemesi... Çayırda, başıboş oynaşan güzel bir tay...

Battal Gazi — (Mahzun gözlerle yere bakarak köleye) *Tavabil!*

Tavabil — Beyim!

Battal Gazi — (Tayı gösterir) *Bu tayın babası, Dev...*

Tavabil — Evet, babanızın atı Dev...

Battal Gazi — Benim babam da, bu tayın babasının sahibi Hüseyin Gazi...

Tavabil — Niçin, beyim, bu sözler?

Battal Gazi — (Köleye döner) *Babamı Amuryon'lu Ermeniler* (Oynayan tayı gösterir) *bu tayın babasının üstünde, onunla beraber öldürdüler. Şimdi ben de bunun üstüne binip...*

Taya bakan delikanlı, Battal Gazinin son derece mahzun ve düşünceli yüzü... Tay, daima oynaşmakta...

Tavabil — Efkârlanma, benim beyim, daha zamanı değil!

Battal Gazi — (Taya bağırır) *Aşkar, Aşkar!*

Birdenbire yelesini ve kuyruğunu dikip sahibine doğru koşan tay...

Battal Gazi — (Tay kendisine doğru gelirken) *Dev'in oğlu Aşkar, Hüseyin Gazi'nin oğlu Cafer'in bineği olacak!*

Delikanlı ayağa kalkar, yanına gelen taya sarılır, onu boynundan öper.

Battal Gazi — (Başı tayın başına yaslanmış, kulağına söyler gibi) *Babalarımızın öcünü ne gün alacağız?*

— 5 —

Bağ evinin içi... Bir köşede, Battal Gazi'nin annesi Saide Hatun, başında bembeyaz tülbentten bir örtü, ellerini kaldırmış dua ediyor.

Saide Hatun — Allahım; sen oğlum Cafer'i koru! Babasının intikamını almak için neredeyse aklını kaybedecek... Malatya Beylerbeyi Ömer Beyin buyruğu üzerine, yanında iki yüz atlı, bir gün Malatya kapısından çıkan...

— 6 —

Bir sürü atlının önünde, Malatya kapısından çıkan Hüseyin Gazi...

Saide Hatunun sesi — Ve bir daha dönmiyen şehit kocam Hüseyin Gazi...

Ses gittikçe kısılır. Dev'in üzerinde Hüseyin Gazi, sağında ve solunda iki kumandan, arkasında uzun bir atlı kolu, vakar ve heybetle ilerlemekte...

Hüseyin Gazi — (Sağındaki kumandana) *Üzerimize ordu tertiplediğini duyduğumuz Amuryon'lu gâvurun haddini bildireceğiz!*

İlerliyen ve uzaklarda kaybolan atlılar...

— 7 —

Amuryon kalesinin önü... Kalenin önündeki meydanda, hilâl biçimi iki saf halinde, iki yüz atlısiyle Hüseyin Gazi... Hüseyin Gazi, safların önünde, Dev'in üstüne dimdik yerleşmiş, kalenin burcuna bakıyor. Sağında ve solunda ve birer adım gerisinde, deminki çifte kumandan... Kalenin burcunda, elinde üç köşeli beyaz bir bayrak, bir mükâleme zabiti...

Mükâleme zabiti — (Burçtan haykırır) *Beyimiz Şamas, müzake-*

BUNDAN böyle, daima İslâmî vecd ve güzellik ölçüleri içinde, sanat ve edebiyat keyfiyetine de geniş çapta kıymet verecek ve Büyük Doğu mefkûresinin sanat ve edebiyat mektebini kurmaya çalışacak olan Mecmuamız, bu iki sahifeyi doğrudan doğruya edebî verimlere tahsis ederken, son derece alâkaya şayan bir eser takdim etmektedir. Gerçek millî kahramanımız Battal Gazi'ye ait bir senaryo romanı... Vaktiyle, Necip Fazıl'ın, Namık Kemal'e dair yazdığı ve kitap halinde tabettirdiği bir eserle ne olduğu görülen senaryo romanı tarzı, vakaları bütün canlılığı ve madde hacmiyle göz önüne seren ve hayale bu hazır şekilleri tecessüm ettirmekten başka bir yük yüklemiyen, hızdan ve özden ibaret, âdeta sinema objektifine vazifesini gösterici ve memleketimizde hiç tecrübe edilmemiş, son derece yeni ve şahsiyetli bir sanat nev'idir. Öyle ki, ileride filme alınması icap etse en nefîs bir (senaryo) mevkiine geçecek veya üstün bir filmde ölüp gitmesi icap eden ruh ve mânanın kitabını teşkil edecek olan bu tarz, sadece okuma, düşünme ve tasarlama bakımından da, memleketimizde fevkalâde ileri ve asrımızın hız mefhumiyle alâkalı bir sanat şubesi olmaya namzet bulunmaktadır. Necip Fazıl Kısakürek'in zevcesi tarafından kaleme alınan ve kendisi tarafından da itina ile değer bulmasına çalışılan «Battal Gazi» tecrübesi, umarız ki, beklediğimiz ve özlediğimiz üstün edebiyatın ilk örneklerinden biri olsun...

218

re için serdarı Mihail'i gönderiyor! Kabul mü?

Hüseyin Gazi — (Burca doğru haykırır) *Kabul!*

Mükâleme zabiti, bayrağını yukarıya kaldırıp üç kere sallar. Kale kapıları, hemen ağır ağır açılmaya başlar. Açılmakta olan kapılardan, kısa dört nal bir yürüyüşle fırlıyan, serdar Mihail... Amuryonlu serdarın arkasında, iki sıra sekiz atlı... Mihail, kısa dörtnal yürüyüşle, Hüseyin Gazi'nin üç adım önüne kadar gelip bir anda atını durdurur. Arkasındakiler de hemen dururlar.

Mihail — Selâm, Malatya Beyinin serdarına!

Hüseyin Gazi — Amuryon'lu serdara selâm!

Mihail — Beyimiz Şamas sana selâm ediyor! Diyor ki: «Bizim, Malatyalı Müslümanlarla kavgamız yok! Düşman gibi niçin geliyorlar böyle? İstedikleri neyse verelim! Vergi mi, haraç mı; ne isterlerse!..»

Hüseyin Gazi — Memnun oldum. Bizimle kavgası olmıyana, bize baş kesene selâmet! Beş yıllık vergiyi toptan veriniz; çekilip gidelim!

Mihail — (Atına kısa bir çark çizdirerek) *Şamas da memnun olacak... Beş değil, on yıllık vergiyi bile toptan veririz. Ancak bu parayı birdenbire toplamak çok zor... Halk da gelişinizden telâş içinde... Siz dönün kalenize! Halka emniyet gelsin... Vergileri rahatça toplıyalım. Bir ay sonra adamlarınızı gönderin, teslim edelim paraları!*

Hüseyin Gazi, başını eğip uzun uzun düşünür. Yanındaki kumandanlar dimdik ve hissiz...

Hüseyin Gazi — (Başını kaldırarak) *Kabul! Kalenizde tellâllar bağırsın... Artık bizden korku yok size... Buralarda birkaç gün avlanıp döneriz.*

Hüseyin Gazinin sağındaki kumandan, bu vaziyetten memnun kalmamış gibi, somurtkan, başını iki yana sallar.

— 8 —

Amuryon civarında zengin bir vâdi... Her taraf zümrüt gibi... Vadinin sonunda, sık ağaçlı bir orman... Birden Hüseyin Gazi, Dev'in üstünde, uçurtma dörtnalla görünür. Bir karacayı kovalıyor. Belinde hafif bir kılıç ve omuzunda ok... Zırhını, ağır silâhlarını atmış, ince bir gömlekten ibaret avcı kılığına girmiş... Karaca, Dev'in önünde var kuvvetiyle zıplıyarak ormana doğru can atar.

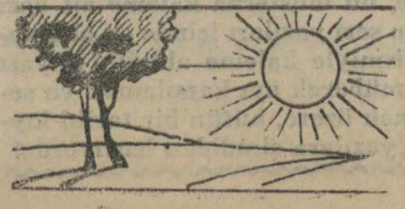

— 9 —

Ormanın içinde, vadinin açıklığına bakan bir nokta... Orada, kalın çalıların ve iri ağaçların arkasında siper almış, kırk elli atlı... Önlerinde Amuryon Beyi Şamas ve serdarı Mihail... Hepsi zırhlar ve ağır silâhlar içinde... Ellerinde mızraklar ve kalkanlar... Karacanın arkasında ormana doğru gelen Hüseyin Gazi'ye bakıyorlar.

Şamas — (Yanındaki Mihail'e) *Dikkat! Avımız geliyor!*

Karaca ormana dalıp kaybolur. Arkasından hızla gelen Hüseyin Gazi, kendisini birdenbire Amuryon'luların karşısında bulur. Hüseyin Gazi, pusuyu görür görmez atının başını çeker ve geri geri giderek arkasını bir ağaca verir. Dev, müthiş kızgın, yeri eşelemekte...

Hüseyin Gazi — (Şamas'a) *Alçak keşiş, menhus Şamas! Beni pusuya düşürdün, ha!..*

Şamas — Herbiriniz bir köşede avlanırken, biz de seni avlıyalım dedik!

Şamas'ın işareti... Atlılar, ellerinde ileriye doğru uzattıkları mızrakları, büyük bir çember çevirip Hüseyin Gazi'yi içine alırlar.

Hüseyin Gazi — Korkak keşiş, düzenbaz Şamas! Zırhım, kalkanım, mızrağım bile üstümde değil...

Kızgın kızgın eşelenen atının üstünde Hüseyin Gazi, birdenbire kılıcını çeker.

Şamas — Ne yapacaksın silâhı? Yiğitliğin, pehlivanlığın, kahramanlığın para ettiği ân değil bu ân... At elindeki kılıcı da teslim ol! İn atından!

Hüseyin Gazi — Yer yüzünün bütün kâfirlerini toplasan bana kılıcımı attırabilir misin?

Şamas'ın ikinci işareti... Atlılar harekette... Mızraklar öne doğru, her taraftan Hüseyin Gazi'ye yaklaşıyorlar. Ucu Hüseyin Gazi'yi gösteren, yelpaze şeklinde bir sürü mızrak...

Hüseyin Gazi — (Büsbütün kızışan atına hâkim olmaya çalışarak) *Kahpeler!*

Hüseyin Gazi, bir hamlede Şamas istikametinde, dörtnala mızraklıların üzerine atılır. Kılıcını savurmakta... Mızrakların bir ikisini budar, mızraklıların bir ikisini biçer. Neredeyse çemberi yarıp çıkmak üzere...

Şamas — (Yanındaki Mihail'e) *Onu değil, atını sr yere!*

Mihail atını mahmuzlıyarak mızrağını diker. Bir atılışta Hüseyin Gazi'ye sağ yanından hücum eder. Mızrağını bütün hıziyle Dev'in karnına saplar. Şahlanan, bir ân havada kalan ve sonra düşmeğe başlıyan at... Mihail'e dönüp kılıç savuran Hüseyin Gazi'nin darbeleri boşa gitmekte...

Hüseyin Gazi — (Atı yıkılırken Mihail'e) *Gâvur, alçak gâvur!*

Atı yıkılır yıkılmaz fırlamak istiyen Hüseyin Gazi'nin vücudunda bir sürü mızrak... Hüseyin Gazi, atının üstüne kapanıp can verir.

Şamas — (Atının üstünde, geriden) *Koparın kellesini!*

Atından inen bir asker, hançerini çektiği gibi Hüseyin Gazi'nin üstüne atılır.

Şamas — (Atının üstünde, yakından görünen müstehzi çehresiyle) *Akılsız kahraman! Aldın mı dersini?..*

— 10 —

Duasına devam eden Saide Hatun...

Saide Hatun — Evlâdım Caferi bana bağışla, Allahım! Onu din ve millet yolunda muzaffer eyle!

Duası biten Saide Hatun, elleriyle yüzünü mesheder.

(Devam ediyor)

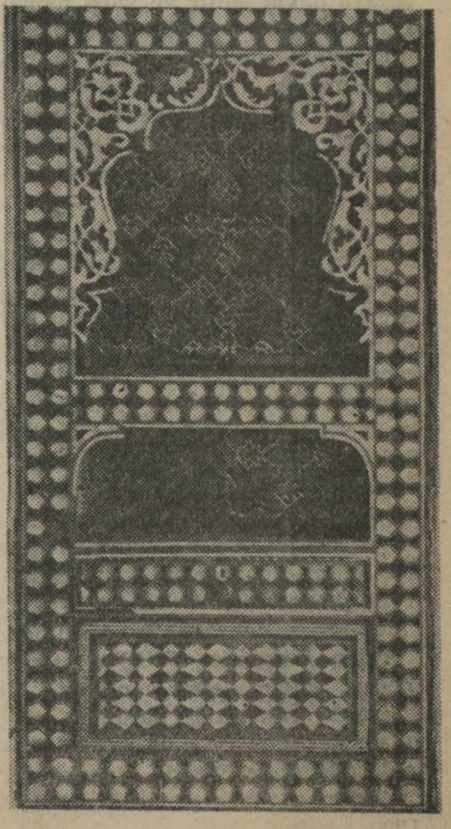

MİLLÎ KÜTÜPHANE ANKARA

TARİH

Balıkhane Nazırı
MERHUM ALİ RIZA

RAMAZAN ÂDETLERİ

— 1 —

BÜYÜK, küçük herkesin hayatında keskin bir değişiklik sebebi olan bir ay vardır ki, o da Ramazan... Halkın en çok sevdiği ve aziz bildiği, işte bu oruç ayıdır. Bütün Müslümanlar, tatlı bir iştiyakla Ramazanı bekler. Herkes ânı ânına kalbî bir hazla geçen bu ay zarfında, ibadetlerini başka bir ruhaniyete bürünmüş görür. Yemekte, içmekte, gece ve gündüzü geçirmekte, hattâ zevk ve safayı aramakta bile, Ramazana mahsus başkalıklar vardır. Eskiden İstanbul halkının Ramazana mahsus olarak fevkalâde itina ettikleri iftarlarla bir takım usul ve âdetleri, gerçekten çerçevelenmeğe lâyıktır. Bunun için, hâtıralarımı unutulmaktan kurtarmak, o nadide renkleri solmaktan muhafaza etmek istedim ve kaleme sarıldım.

Mevlit ve Regaip gecelerinde minarelerde kandil yakılması, İkinci Selim'in devrinde usulleşmiştir. Buna benzer mübarek günlerde Salâtin camilerinin şeyhleri sıra ile saraya davet edilir ve yatsı namazından sonra vaızda bulunurlarmış... Vaız esnasında Sultan da hazır olurmuş...

Berat ve Miraç geceleri kandili, Üçüncü Murat devrinde, Şeyh Necmeddin Hasan isimli bir zatın icadiyle başlamıştır.

Ramazanın birinci gecesinden bayram gecesine kadar minarelerin devamlı olarak kandil yakması da, Hicrî 1019 tarihinden ve Birinci Ahmet devrinden başlar. Ramazan gecelerinde mahya kurmak, Süleymaniye, Sultanahmet, Valide Sultan ve kezalik Üsküdardaki Valide Sultan camilerine münhasır bulunuyorken, Üçüncü Ahmet zamanında, Damat İbrahim Paşanın emriyle, Ayasofya, Fatih, Bayezit, Sultan Selim, Şehzade ve Eyüp camilerine kadar teşmil edilmiştir.

Bir gece Şehzadebaşı camiinde kurulan mahyada, Zülfikar isimli meşhur kılıcın resmi yapılmış... O sıralarda vakanüvis bulunup sonraları Şeyhülislâm olan Küçük Çelebi zade Asım Efendi, mahyadaki bu kılıcı görünce şu kıtayı söylemiştir:

Bu şeb-i ferhundede mahiyyeden Şehzadede,
Seyredenler resm-i tiğ-ı Zülfikar-ı Hayderi;
Dediler muhyi-i devlet, sadr-ı âsaf menkıbet,
Eyledi âvize çarha, tiğ-ı nusret cevheri...

Ramazanın hulûlünden evvel, hükûmet, bazı tenbihleri ihtiva eden ilânlar neşrederdi. Bu ilânlarda, sıhhî, beledî, idarî, inzıbatî ve ahlâkî öğütler bulunurdu.

Ramazanın on beşinci günü askerî birliklere baklava dağıtmak âdet olduğundan o gün Yeniçeriler saraya gidip, başlarında subayları hazır bulunduğu halde, Silâhtar Ağa huzurunda baklava tepsilerini teslim alırlar, ertesi günü de tepsileri sarayın mutfağına iade ederlerdi. Ramazanın yirmi birinci akşamı da, Padişah tarafından Sadrıâzama iftariye kahvaltısı ile yemek gönderilirdi. Ramazanın on beşinden sonra bellibaşlı bir gecede bütün devlet büyüklerinin takım takım Babıâlide iftara gitmeleri, en eski teşrifat cümlesindendi. Sonraları, bu teşrifata, ertesi akşam da Şeyhülislâm konağında iftara gidilmek usulü ilâve edilmiştir. Buna sebep, Salih zade Mehmet Emin Efendi isimli bir Şeyhülislâmın, nefis yemek meraklısı oluşundan, devrinde iftarlariyle herkese parmak ısırtması, böylece Sadrıâzam yemeği peşinden Şeyhülislâm yemeğini âdet haline getirmesidir.

Ramazana doğru, İstanbulda çarşı ve pazar renk renk ve biçim biçim nevalelerle donatılırdı. Güllâç demetleri, pastırma, sucuk, zeytin, peynir, havyar ve daha nice çerez... Galata ve İstanbul Bal ve Yağ Kapanlarında, Asmaaltı mağazalarında, müthiş bir faaliyet göze çarpardı. Mahalle kahvelerinde dedikodu, o Ramazana ait malzemenin fiyatı ve nefaset derecesi üzerinde cereyan ederdi.

1247 (1831) senesi Ramazanında İhtisap Nezareti tarafından piyasaya vaz'olunan narh puslasının sureti:

Reçel	Okkası	4	Kş.	20	Pr.
Şeker	»	5	»	—	
Kelle şekeri	»	5	»	—	
Toz şekeri	»	4	»	20	»
Nişasta	»	4	»	20	»
Güllâç	»	6	»	—	
Şehriye	»	1	»	25	»
Zeytin	»	1	»	10	»
Beyaz peynir	»	2	»	30	»

(Devamı 16 ncı sayfada)

Merhum Ali Rıza Bey

BALIKHANE Nazırı merhum Ali Rıza Beyefendi, bundan 30 yıl kadar evvel bazı İstanbul gazetelerinde tarihî yazılariyle birdenbire büyük müverrih ve edip şöhretine ulaşmış bir zattır. Çeyrek asır kadar evvel, seksenini geçmiş olarak vefat eden Ali Rıza Beyefendi, eski İstanbul hayatına dair yazdığı yazılar, ayrıca malik bulunduğu tarihî vesikalar ve hâtıralarla, devrinin gazetecileri, tarihçileri, edipleri ve ârifleri arasında müstesna bir isim temin etmişti. Bugün herhangi bir tarihçi (Balıkhane Nazırı Ali Rıza Bey) ismini duyduğu zaman, yakın mazinin kaybolmuş renklerine ait son vesikalar ve hâtıralar bakımından büyük bir heyecana düşer ve hemen onun basılmamış eserlerinden elde ne mevcut bulunduğunu sorar. Balıkhane Nazırı Ali Rıza Beyefendi Merhumun torunları, Necip Fazıl Kısakürek'in yeğenleri olduğu için, büyük babalarına ait münteşir ve gayri münteşir en nadide sahifeleri Necip Fazıla tevdi etmişlerdir. Büyük Doğu'nun eski devrelerinde, bu müstesna kaleme ait bazı yazıları hatırlarsınız. Ali Rıza Beyin seri yazıları içinde en alâkalılarından biri, (Ramazan âdetleri) ismiyle kaleme aldığı 7-8 yazı olduğu için, yaklaşmakta bulunan mübarek ayı karşılamak ve seriyi tam bu ayın sonunda bitirebilmek üzere, bütün bir tarihî kıymet teşkil edecek kadar mühim bu yazılara şimdiden başlıyoruz.

220

BÜYÜK DOĞU CEMİYETİ

HESAP

BÜYÜK Doğu Cemiyetinin, 22 Nisan 1951 tarihinde, yani Necip Fazıl Kısakürek'in Tevkifhaneden çıktığı tarihten tam 4 gün sonra Umumî İdare Heyeti kararıyle tesbit ve tasdik edilen ve ileride birkaç muamelenin daha ikmaliyle bilânçoya esas kabul olunan hesap vaziyeti aşağıdadır. İki yıl zarfında Umumî Merkezin, gerek irat ve gerek masraf olarak fasıl fasıl ne miktarda tahsilât yapıp, ne miktarda tediyatta bulunduğu, bu hesap vaziyetinde, bütün vuzuhiyle görünmektedir. İstanbula gelen birçok gönüldaşa ettiği masraflarla, Cemiyet hesabına bin bir küçük teferruat halinde şahsan daha nice masraflara girip bunları hesaba geçirtmeğe tenezzül etmemiş olan ve işte bu küçük teferruatlardan iki yıl zarfında ayrıca ve en aşağı 2000 lira alacaklı bulunan Necip Fazıl Kısakürek, 22 Nisan 1951 tarihinde, Cemiyetten, iradın fazla, masrafların ise çok eksik gösterilmesi şartiyle, tam 1714.02 lira alacaklı bulunuyordu.

Bu münasebetle iki hesap inceliği üzerinde duralım: İradın fazla gösterilmesi ne demektir? Nasıl olur? Şöyle olur: Bir takım meçhul şahıslar, yani isimlerini vermek istemiyen zatlar, Cemiyete uğrayıp ufaktefek teberrularda bulunurlar ve böyle paralar, birden kayda geçirilmek üzere hususî bir liste halinde gösterilir. İşte tam hesaba işleneceği esasında bu liste cemedilince, belki unutulmuş bir tanesi bulunur endişesiyle üzerine büyükçe bir kısım eklenir; ve böyle sahipsiz paralar, tek Cemiyetin hakkı zayi olmasın kaygısı yüzünden, birse iki görünebilir. Masrafın eksik gösterilmesi ise, cepten yapılan nice masrafların kayıtlara arzedilmesine lüzum duyulmamasından meydana gelir ki, izahtan müstağnidir.

İşte, Allah ve Resulünün düşmanlığı yolunda ve küfür emrindeki bazı neşir vasıtalarının, Cemiyet vesilesiyle Anadoludan 30-40 bin lira aldığından, ve bu paraları keyfi için sarfettiğinden bahsettikleri Necip Fazıl Kısakürek ve Büyük Doğu Cemiyeti arasında, karşılıklı vaziyet!.. Allahın bildiği hakikat, bütün çıplaklık ve açıklığı ve en haşin hesap diliyle şudur

(Devamı 15 inci sayfada)

İstanbul Valiliğine verdiğimiz istida

İstanbul Valiliğine

Kanunsuz olarak Tevkifhanede bulunduğum sıralarda, İstanbul Savcılığı marifetiyle Emniyet Müdürlüğü siyasî şubesine celbedilip, sırf bazı gazetelerin hükûmete emir verircesine yaptıkları tahrikçi neşriyat yüzünden, yine kanunsuz olarak Büyük Doğu Cemiyetinin hesaplarını vermeğe davet edildim. O zaman kendilerine verdiğim cevap, hürriyeti ve medenî hakları selbedilmiş bir insanın bu şartlar devam ettiği müddetçe kimseye hesap vermiyeceğinden ibaretti. Artık hürriyetime kavuşmuş bulunduğum için, Büyük Doğu Cemiyetinin hesaben teftiş ve murakabesi bakımından en büyük mülkiye âmiri sıfatiyle geçenlerde verdiğiniz müsaadeyi, bu defa bizzat Cemiyetin ve Umumî Reisin isteği yönünden tekrar etmenizi ve gereken teftiş heyetinin kurularak muktazi muameleyi yerine getirmek üzere Cemiyet Merkezini şereflendirmelerine emir vermenizi dilerim. Şu noktayı da ayrıca belirtmek isterim ki, geçen defa (Yale) markalı kapı kilidimizin bir eşi bulunmaması iktiza eden anahtarına eş olarak polisin cebinde muhafaza ettiği ve ne derecede kanunî ve usulî olduğu takdirinize kalmış bir anahtarla açılan kapımız, bu defa bizzat Umumî Reisimiz tarafından kendilerine hürmet ve hasretle küşat edilecek, böylece alâkalı şahıslar ve makamlar, Cemiyet Merkezine girebilmek için herhangi bir kanun zahmeti ve usul külfetine düşmiyeceklerdir.

Büyük Doğu Cemiyeti Umumî Reisi

İRAT:

Teberru	2415.50
Aidat	4168.—
Rozet	106.—
	6689.50
Cemiyetin Necip Fazıl'a borcu:	1714.02
	8403.52

MASRAF:

Bina ve kira	1349.—
Demirbaş eşya	1359.55
Tenvir, teshin, temizlik	501.44
Tel, mektup, telefon	211.13
Pul ve harç	48.53
Matbua	418.50
Kırtasiye	99.35
Aidat borçluları	90.—
Seyahat	702.02
Misafir	20.—
Tahsisler	2025.—
Rozet	102.50
Muhtelif masraflar	1476.50
	8403.52

221

Yeni Adalet Bakanına

A—Ç—I—K N—A—M—E

Yazan:
H. Basri ERK (Hâkim)

Sayın Bakan!

İçişleri Bakanlığından Adalet Bakanlığı makamına geçmenizi, ihtisasınız bakımından hoş görmiyenler çok oldu. Fakat ben bunda bir hikmet bulunduğunu tahmin ettiğim için Adalet namına hayır getireceğinize kani bulunuyorum.

Birkaç aydanberi başında bulunduğunuz kutsî müessese, birçok tenkidlere maruz kalmıştır. En yetkili bilginlerimiz dahi bugünkü Adalet müesseselerinin hasta bir durumda olduğunu acı bir şekilde ifade etmişlerdir. Hatırlıyacaksınız: Selefiniz Halil Özyürük, seçimlerden evvel «Türk Adaleti huzursuzluk içindedir. Ben böyle huzursuz bir müessesede Yargıtay Başkanlığı yapamıyacağım! Eğer Milletvekili seçilirsem Meclis kürsüsünden Adaleti huzura kavuşturmak için çalışacağım!» demişti.

Kırk seneye yakın muhtelif Adlî vazifelerde bulunmuş ve Adlî kademelerin en üst derecesi olan yargıtay Başkanlığını altı sene işgal etmiş olan Halil Özyürük'ün acı bir ifade ile «Türk Adaleti huzursuzluk içindedir!» şeklinde beyanatta bulunması, elbette ki, dikkati çeker ve o nisbette üzerinde durulmıya değer bir hadise idi. Nitekim de öyle oldu. Gerek seçimlere tekaddüm eden günlerde ve gerekse seçimler sırasında gazetelerde bu beyanat derin akisler uyandırdı. Hattâ bazı gazeteler, Halil Özyürük'ün ağzından çıkan «Adli huzursuzluk vardır!» sözünü ele alarak «Türkiyede Adlî buhran ve izdırap bulunduğunu» ileri sürdüler.

Halil Özyürük gerek Yargıtay Başkanı iken, gerekse Adalet Bakanı olduktan sonra çok geniş bir mâna ifade eden Adlî huzursuzluğun nelerden ibaret olduğunu bir türlü açıklamak istememiştir. Bazı gazetelerin tekrar ele aldığı ve açıklanmasını istedikleri «Adlî huzursuzluk vardır» sözünü, Bakanın seçimlerden evvel sırf bir seçim propagandası olarak söylediğini asla tahmin etmiyoruz. Şu halde «Türkiyede bir Adlî buhran mevcuttur» demekte tereddüt edemeyiz. Türk Adliyesinin böyle bir durumda olduğunu bu müesseseler hakkında söz söylemeğe selâhiyetli bir şahsın ağzından işittiğimiz için kabul ile mükellefiz. Nitekim geçenlerde, bir Ordinaryüs Profesör, yazdığı bir makalede de bu huzursuzluğu ele alarak «Lozan konferansı kürsüsünden, Türkler Adalet tevzi edemezler, Adlî Kapitülâsyonları kaldırmıyalım, diye acı acı bağıran Lort Gürzon'un sesini hortlatmıyalım!» şeklinde çok manâ ifade eden cümleler kullanmıştır.

Tevali eden ve birbirleri ile ilgisi bulunan bütün bu hadiseler bize öğretmiştir ki, bugün Türk Adaleti ciddi huzursuzluk içindedir. İşte Sayın, Bakan, böyle bir mekanizmanın başına geçtiniz; başaracağınız iş çok mühim ve çok müşküldür. O müesseselerin ve Adalet mefhumunun ne kadar önemli roller oynadığını her kesten daha çok, siz takdir mevkiindesiniz.

Dün ve bugün hangi devlet, azamet ve kuvvet mevkiinde olmuşsa, muhakkak ki, orada Adalet ulvî bir mertebeye ulaşmıştır. Zira Adalet güneştir. Girdiği yere, hayat, necat sihhat verir. Onsuz yaşanamaz, ona doyum olmaz. Bu iksire değer veren milletler daima pâyidar olmuşlardır. Tarihler buna dair bir çok misallerle doludur ve milletin başına ne gelmişse Adalet müesseselerinin kötü işleyişinden gelmiştir.

Binaenaleyh bir milletin başında bulunanlar, milleti idare etmek yetkisini omuzlarında taşıyanlar, o millet fertlerinin hayatı, istikbali, hürriyeti ve bilcümle mukaddes haklarının garantisi olan Adalet müesseselerinin iyi işlemesini temin etmekle mükelleftirler. Orada görülecek kusurları, aksaklıkları, bu sahada rastlanan çirkinlikleri, bir yangın söndürür gibi derhal önlemeleri, bastırmaları lâzımdır.

Muhterem Bakan:

Tamamen bir menfaat, bir tegallüp, bir keyf partisi haline gelmiş olan C. H. P. yıkılalı bir yıl geçtiği halde bu partinin zihniyeti, prensipleri Adalet Bakanlığının üzerinden henüz silinmemiştir. Sabık partinin âtifetine, lûtfu ihsanına mazhar olmuş zatlar, bugün el'an Bakanlıkta konforlu mevkilerinde oturmaktadırlar. Böyle bir kadro içinde bulunan o müessesenin, Adalet Bakanı nekadar adaletçi olursa olsun, yoluna girmesine, huzur temin etmesine imkân bulunabilir mi?

İşte sabık partinin ektiği tohumlar neticesi olarak, Adalet camiasında bulunan yekûnları üç bine yakın Hâkim, hemen yüzde sekseni Bakanlığın iyi ve bitaraf bir tarzda işlemeyişinden müştekidirler. Mağdur olmuş, hakkı, hukuku gasbedilmiş, perişan bir duruma sürüklenmiş Adliye cilerin yekûnu göz yaşartacak kadar mühimdir. Bizde bir Hâkim, bir Adliyeciyi işinden çıkartmak, bir odacıyı vazifesinden atmak kadar basittir. Birkaç beyzadenin, nüfuzlu adamın hatırını hoş etmek için işinden çıkarmış, senelerdenberi bir hiç uğruna perişan bir duruma düşürülmüş namus ve irfanlarından başka istinatgâhı olmıyan hâkimlerin, bugün Sayın Cumhur Başkanına Sayın Başbakana ve selefiniz Sayın Halil Özyörük'e şifahen ve tahriren müteaddit defalar arzedilen ve izalesi için yardımları beklenen bu feci halleri devam ettikçe Adalette huzur aranamaz.

Değerli Bakan:

Huzursuzluk, çok derinlerdedir. Hastalık günden güne artmaktadır. Bu milleti, bu marazı, hukuk ve Adalet şuurundan itibaren her sahada ve bütün bünyede, şahsî, maddî malî, aynî her vasıta ile yenmek lâzımdır. Türk efkârıumumiyesinin gözleri sizdedir. Karstan Edirneye kadar herkes, adaleti huzura kavuşturmanızı bekliyor.

O müesseselerde yapacağınız cezrî ıslahat, isminizin adalet tarihine şerefle geçirilmesinde âmil olacaktır. Eğer fırsat bulursam, bundan sonraki yazılarımızda bir türlü açıklanmıyan o huzursuzlukların nelerden ibaret olduğunu izah etmeğe çalışacağız. Muvaffakiyetler dilerim.

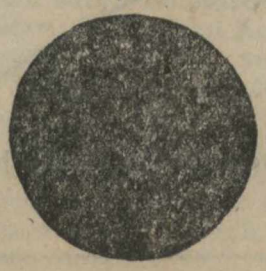

222

Yazan:
Osman YÜKSEL (Serdengeçti)

Gazetelerimiz

BU milletin bir derdi var; bir değil, bin derdi var!. Fakat bu dertlerin başında, şu demokrasi devrinde Müslüman Türkün dâvasını benimsiyen, onun derdini kendine dert edinen, onun isteklerini, ihtiyaçlarını dile getiren bir tek, amma bir tek yevmi gazetenin bulunmayışı geliyor. Bugün kelimenin hakikî mânasiyla ortada «Türk Matbuatı» diye bir şey yoktur. Sadece Türkçe çıkan yahudi menşeli, yabancı ruhlu, yalancı haber veren bir yığın basma kâğıt tüccarı vardır.

27 yıllık, nefes, aldırmaz, kopkoyu bir tiranlık devrini alkışlıyan, gidene söğen, geleni övenler bunlardır. Zavallı Türk Milleti Fakrü zaruret içinde inim inim inlerken, meçhul şehidin kanı, kanıyla kurtardığı vatanı, namusu, şerefi, malı bu maksatlar için kullanılırken, ortalığı gül-gülistan gösteren bunlardır. Kıtalara, iklimlere sığmıyan, dalgası Viyana surlarına vuran imparatorluğun kurucuları, tezlil ve tahkir edilirken Hz. Peygamber içki masalarında, sarhoş ağızlarda «Arap Mehmet» diye istihfaf olunurken, bir şehidler gaziler mücadelesi olan Millî Mücadele ve onun kurtardığı vatan, aziz Anadolu toprakları, Selânik dönmelerine, imânsızlar saltanatına babalarının çiftliği gibi teslim edilirken; nice nice din ululari, ahlâk kahramanları, vatanperver insanlar, meçhul şahıslar tarafından gece yataklarından kaldırılıp ve sürülüp, şafakla darağaçlarında sallandırılırken, susan, susan değil, herzeler kusan, canileri, katilleri alkış tufanına tutan yine bu gazetelerdir.

İçlerinden bir tanesi Akdenize düşse Akdenizi Karadeniz yapacak kadar kirli, mülevves olan bu adamlar ve takipçileri, şimdi birer vatanperver hürriyet kahramanı, ahlâk, seciye başbuğu kesildiler...

Hangisini sayalım? Biri var: Mandacıdır, Yahudidir!... Vatanı satılığa çıkarmıştır. İsbat edilmiş tam 5 ihaneti vardır. 5 damgalıdır.

Bir diğeri 6 damgalı..... Diğerine ne diyelim?. Gençliğinin kısmı âzamını hamamda geçiren bu adam yıllarca devletin resmî gazetesinin başköşesine oturdu. Yazıları âdeta milletin alın yazısı oldu. Ne yazdıysa kanun haline geldi. İmansızlar saltanatı yıkıldıktan sonra, şimdi üç gazetede Atatürkçülük ve inkilâpçılık perdesi arkasında tahrikçilik yapmakta, gençliği çileden çıkarmıya çalışmaktadır.

Günde yalnız ilândan 2000 lira alan mağrur, büyük bir gazete var. Bu gazetenin kurucusu hakkında bir hadiseyi nakledelim: Devir Atatürk devri...

Soyadı kanunu çıkacağı sıralarda bir sürü soysuz, Atatürkün etrafını kuşatmış, soyadı istiyorlar. Mahut gazetenin kurucusu: «Atam bana da bir ad» ver deyince, Atatürk «sen» der «Köpek adını al!»

— Köpek mi?

— Evet.

Dalkavukta cevap hazırdır:

— Atam, Kurtarıcım, senin kapında köpek olmak bile benim için bir şeref!...

Şimdi bu adamın hayaleti mahut gazetenin başındadır. Bu hayalet, Beyoğlunda bir gecede, bir içki masasının başında, bir fahişenin koynunda üç köyü birden harcar. Para yerine imza bırakır.

İmzası merkez bankasının çıkardığı bankonotlardan daha muteberdir.

Adı güzel, kendi müptezel bir diğer gazetenin bütün sermayesi de çıplak kadın resimleri, Holivud röportajlarıdır. Halkı daha iyi soymak için kahramanlık ticareti de yapar..

Mehmetçiğin resimleri, kahramanlık sahneleriyle, fuhuş sahneleri yan yana, iç içedir.

Birinin ismi cismine uygundur.. Sütun sütun, satır satır, hece hece yepyeni, terütaze yahudilik, dönmelik, bolşeviklik kokar.

Yegâne itimat ettiğimiz, baş makalelerini seve seve okuduğumuz gazeteyi bile katlayınca gazetesine koyduğu çıplak kadınların ayıp yeri, sürümü arttırmak için neşrettiği hacıların ve Kâbenin yüzüne kapanır, yamanır.

Az kaldı Ankarada Ezrailin ziyaretten unuttuğu hortlağı biz de unutuyorduk...

Bu hortlak üç devir yaşamıştır. Üç devrin kiri kat kat üzerindedir. Bu üç devirde herşeyi değişmiş, yalnız ve yalnız mukaddesat düşmanlığı değişmemiştir

Bu ittihat ve terakki artığı (tereddi desek daha iyi) şimdi C. H. P. kalemşorlarının yeni açtığı İnönü meydan muharebesinin başkomutanlığını yapmaktadır.

Türk Milleti, kendi öz dâvalarını Bab-ı âdi sekenesinin elinden kurtarmadıkça kendisine kurtuluş yoktur.

Benim, zavallı yoksul, sabırlı milletim: İşte senin okuduğun gazete ve gazetecilerin içyüzleri...

«Gazetede okudum, gazetede gördüm» diye, sen bu pespayelerin yazdıklarına inanıyorsun! Bunlar senin yılarca imanına, vicdanına hükmettiler. Seni «köylü efendimizdir» diye diye boyuna soydular. Senin olan, senden olan herşeyi yaktılar, yıktılar, soydular; ne utandılar, ne bıktılar ne doydular.. Yıllar ve yıllarca imansızlar saltanatının şakşakcılığını, yardakçılığını yaptılar. Sen Allaha imânınla bir türlü yaşar, bir türlü konuşurken, bunlar bin türlü konuştular, bin türlü yaşadılar, bin türlü yediler, bin türlü içtiler... İnkilâpçılık perdesi altında akla gelmiyen fenalıkları yaptılar. Yalnız ve yalnız beyaz kadına, sarı altına iki yüzlü paraya taptılar!...

HESAP

(Baştarafı 13 üncü sayfada)

ki, 1943 yılından beri Necip Fazıl, şahsan sahibi bulunduğu neşir vasıtasının hesaplarını muvazenelendirememek ve sayısız suikastlara çarpmak yüzünden, bu dâva uğrunda 30.000 liradan fazla borca girmiş; mecmuasının tam kazanmaya başladığı 1950 devresinde ise, B. D. Cemiyetini, çoluğunun çocuğunun rızkına ve alacaklılarının hakkına takdim ederek, bir de ve üstelik, parasiyle beslemiştir.

Artık her hakikatin olduğu gibi belirtilmesini nefsimiz üzerine vacip telâkki ettiğimiz bugün, bizden ve bize düşman her unsurun bütün vazife ölçüsiyle tezahürünü mümkün kılan, böylece iç ve dış çilelerimizi apaçık meydana vuran bu tesbit karşısında, her hükmü, Allaha ve sonra müminlere terkederiz.

223

M. Hilmi Yüksel, Sürüç — Suallerinizin üçüne mevcut bilgimizle kat'î olarak cevap verebiliriz Öbürleri tetkik mevzuudur ve derhal cevap verilebilecek gibi değildir. 1: Şehitlik, ancak Allah adına girişilen bir gaza ve mücadelede, düşman eliyle öldürülmek neticesinde olur. Gerisi şehitlik değil, fasafisodur. Bir de, tabiî ecelleriyle vefat eden müminler için, ateşte yanmak, suda boğulmak, hâmilenin doğururken ölmesi, veremden ölmek vesaire gibi ikinci derecede şehitlik nevileri vardır. 2: Kimse şahsî suçunu kadere yükliyemez. Her şey kaderde bulunduğu için olur; fakat iyi fiilin sevabiyle beraber kötü fiilin günah ve mesuliyeti nefslere aittir. Bu, en ince bir din nüktesidir. Tafsilât vermeğe kalksak ciltlerle yazı yazmak lâzımdır. Sadece esası vaz'edip geçiyoruz. 3: Bazı şeyhlerin ateş yemesi, yılan tutması, vücuduna şiş saylaması gibi harikalar, üstün tasavvuf ve marifet göziyle makbul şeyler değildir. Keramet, dinimizde hak ise de, en büyük keramet, kerameti göstermemektedir. Keramet, ancak izharına ilâhî irade taallûk edince bilmecburiye gösterilir. Keramet sanılan fiillerin çoğu ise, bazı nefs riyazetlerinden sonra ruha gelen bâtıl ve esassız bir melekenin tesiriyle hâsıl olmuş şeylerdir ki, bunlar, din ölçüsüne tetabuk etmediği takdirde sihir ve istidraç namiyle anılır ve asla keramet sayılmaz. Şah-ı Nakşibend Hazretlerine sormuşlar: «Sizden niçin az keramet sâdır oluyor?» Büyük Velî şu cevabı vermiş: «Bu kadar vebal ve günaha rağmen hâlâ ayakta durabilmemizden büyük keramet mi olur?» İşte, hiçbir keramet, mukaddes ölçülere uymak bakımından bu ulvî söz derecesinde güzel ve yüksek değildir. Selâm ve sevgi...

İsmail Hocaoğlu, Ödemiş — Abone işiniz yapılmıştır. Millet Partisinden bahsettiğiniz isimlerin, maalesef, mahut şahsa aleyhtar oldukları hakkında müsbet hiçbir delilimiz yoktur. Bu devirde, öyle, herkesten büyük ümitlere düşmeyiniz! Muhabbetler...

Bandırma halkı namına — Bahsettiğiniz din adamının, herkese ibret olsun diye, aşağıda, aynen gösterdiğimiz hükümleri din göziyle ne midir? Cevabını vermeden hükümleri sıralıyalım:

1 — Halk Partisi, altı okunu Kur'andan iktibas etmiştir.

2 — İbadethanenin müştemilâtından bulunan bir dükkânda çalgı çalınması ve kumar oynanmasında beis yoktur.

3 — Ahlâkı ifsat etmekte birebir olan, bugünkü haliyle sinema, mubahtır; ruhu eğlendirir.

4 — Son sünnetlerin ikişer rekâtını dört kılmak ilâhî hududu tecavüz etmektir.

Şimdi hükmümüzü vrelim: Dinen ve itikaden en ağır suçun ismi ve sıfatı neyse, işte bu hükümlerle sahibinin isim ve sıfatı da odur. Hiçbir dalâlet nev'i, bu kadar düşemez ve alçalamaz. Allah sizi ve hepimizi, din maskesi altında dinsiz kılmaya memur şeytan fetvacılarından korusun!.. Selâm ve hürmet...

(Baştarafı 12 nci sayfada)

Kaşar peyniri	»	3	»	10 »
Bal	»	3	»	—
Nohut	»	—		20 »
Mercimek	»	—		25 »
Un	»	1	»	—
10 adet yumurta		1	»	30 »

Yakın zamanlara kadar, vükelâ, vüzera ve zenginler tarafından, yakınlarına, Ramazanlarda hediyeler verilir ve medreselerle tekkelere erzak gönderilirdi. Bunun için, Ramazan yaklaşınca, bu gibi nevalelerin tedarik ve tevzii işi, büyük konaklara ait başlıca vazifelerden olurdu.

1280 (1864) tarihinde Mısırlı Prens Mustafa Fazıl Paşa eliyle Mısır Hıdivi tarafından İstanbulda dağıtılan erzak, on on beş tonu bulmuştur.

Ramazanlarda, Şehzade dairelerine, sultan saraylarına ve kadınefendi yalılarına münasebeti olan her sınıf halk, bazı hocalar, medrese talebeleri ve dervişler, iftara gidip derecelerine göre hediyelerini ve atiyelerini alırlardı. Mertebe ve memuriyet sahibi olanlar ise, vükelâ ve vüzera konaklarına iftara gitmeyi, resmî bir mecburiyet hükmünde tutarlardı. Şehir âdeti gereğince, iftarcılar, ezana beş on dakika kala gelirlerdi. Halbuki hangi akşam ve ne kadar misafir geleceği belli olmadığından ve ayrıca her akşam saray, konak ve yalıların kapılarına üçer beşer sofralık fıkara da yığıldığından, gerek misafirlerin ağırlanması, gerekse fakirlerin doyurulması için, Ramazanda, hesapta olandan beş on kat fazla yemek hazırlamak icap ederdi. Bu mükellefiyeti duyacak büyük daire ve konaklarda kâhya efendiler, vekilharçlar ve kâtipleri, Ramazan girmeden evvel defterlerini tanzim ederler, ihtiyaçları ortalama hesaplarlar; ve kilerci, kahveci, çubukçu, ahçı, tablakâr, ayvaz ve yamak gibi hizmetçiler kadrosunu tamamlarlardı. Harem dairelerine de kadınlardan aynı nisbette iftarcılar geldiği için, aynı hazırlıklar o dairelerde de cereyan ederdi.

Büyük dairelerin hepsinde Teravih namazları, âyinler ve ilâhilerle eda olunurdu. Her daire, kendi eski imamından başka bilhassa Ramazan için Kur'anı güzel okuyan imamlar ve güzel sesli müezzinler tedarik ederdi.

Teravih için, her akşam, konakların geniş divanhanelerine, uşaklar renk renk halı ve seccade sererler ve münasip köşelere beşizli şamdanları dikerlerdi. Şehzade dairelerinde, sultan saraylarında ve bazı büyük dairelerde, harem ile selâmlık arasını tefrik, aynı zamanda bu iki kısmın da ibadetten bir arada hisse almasını temin için ara yere kafesler çekilirdi. Kafeslerin arkasında da, tertemiz cariye ve halayıklar, selâmlık kısmında uşakların yaptığı işi yaparlardı.

Merhum Ali Rıza bey

BÜYÜKDOĞU

Cumaları çıkar
Siyasî - Edebî
haftalık mecmua

Sahip ve Başmuharriri:
N. F. KISAKÜREK

Müessese Müdürü:
Ömer Karagül

Umumi neşriyatı
fiilen idare eden:
N. F. KISAKÜREK

İSTANBUL
Ankara Caddesi
Vilâyet karşısı
İzzeddin Hanı

Telefon:
25381

ŞAKA Matbaası

İlân almaz.

Abone:

Yıllık 12 lira
6 aylık 6 lira
3 aylık 3 lira

Her yerde
30 kuruş

18 Mayıs 1951

Yedinci yıl
Sayı:

56

Devlet Nüshası

MASONLARIN İLK HEDİYESİ: 1912 BALKAN HARBİ FACİASI

Osmanlı İmparatorluğunun en kat'î tefessüh ve inkıraz çanlarını çalan 1912 Balkan Harbi faciasına ait bu müthiş vesika ve resim, facianın baş tertipçisi Masonlar ve Kozmopolitlerin eski Mehmetçiği ne hale getirmek istediklerinin, şahididir. Bugün de, perde arkasında, mânevî izmihlâlimizi hazırlayanlar, yine onlar!... İbret, ibret!!!

MİLLÎ KÜTÜPHANE ANKARA

225

Gönüldaş!

MAHZUNUM, derecesiz mahzun!.. Ama meyus ve ümitsiz miyim? Hayır! Meyus ve ümitsiz olmaya sebep yok sanma; meyus ve ümitsiz olmaya bizim lûgatimizde karşılık yok!.. Bu işe başladık başlıyalı, dâvamızı, beraberce adım atacağımız insanların ferdî ve içtimaî şartlarına göre ayarlamak ve o nisbette ümit sahibi olmak icap etseydi, işe hiç girişmemek lâzım gelirdi. Marangoz ustasının meydana getireceği eşyaya nisbetle alet ve malzemenin verdiği intıba daima «İş yok!» hükmünden ibaret kaldı. Fakat biz, hamlemizi, imkânlar âlemini saran şartlara değil, Allahın emir ve rızasına istinat ettirmek mevkiindeydik! O halde şart ve imkân diye bir şey düşünülemez ve konuşulamazdı; nitekim düşünmedik ve konuşmadık! Onun için de, nihaî derecesiyle mahzun olmayı hesaba kattık, fakat meyus olmayı, asla!.. Vazifemiz, bir doktorun işine benziyordu. Dünyada, doktora, tedavi metodundan veya mücerret tedavi vazifesinden meyusluk ve ümitsizlik verecek hiçbir hastalık nev'i yoktur. O, hastanın bünyesindeki iyi olma istidat ve ehliyetine göre vazife kabul etmez; ilmin mutlaka iyi etme ve bunun çaresini arama emir ve taahhüdüne göre iş görür. Bizse, yüz küsur seneden beri, dinsizliğin, köksüzlüğün, kozmopolitliğin, Masonluğun, Yahudiliğin, züppeliğin, maymunluğun, sahte inkılâpçılığın, gülünç Avrupalılığın zehir üstüne zehir içirdiği ve nihayet yatalak hale getirdiği bu bünyedeki tam hayatiyetsizlik ve canlandırma iktidarsızlığımız ve ilâçlarımızdaki tesirsizlikten de meyus olmadan, sadece «Allah, emir, vazife!» nidasiyle ortaya atıldık. Cihan kuruldu kurulalı, gaye, iş, alet ve malzeme arasında bu kadar efsanevî nisbetsizlikler meydana geldiği ve buna rağmen işe devam edildiği görülmemiştir.

Şimdi anlıyorsun ki, güvenimiz, ne senin istidat ve ehliyetin, ne kendimizin iktidar ve kemali, ne de mücadele hedeflerimizin çürüklük ve zaafıdır. Eğer Müslümanlığın ta kendisi olan canhıraş bir ihlâs ve samimiyetten örnek görmek istiyor ve bundan incinmiyecek kadar nefsine diş geçirebilmiş bulunuyorsan dinle: Deminki ölçünün aksine, sen, istidat ve ehliyetten mümkün olduğu kadar uzaksın; biz, iktidar ve kemalden nihaî derecede mahrumuz; düşmanlarımız da kendi bâtılları içinde tam mânasiyle sağlam ve kuvvetlidir. Bütün bunları bu şekilde takdir eden ilâhî iradenin, vâkıalar arsasında asırlardan beri diktiği nice ihtar taşları ve mâna işaretleri vardır. Böyledir; zira bizi böyle etmek, böyle eylemek, bu hale getirmek için, bütün İslâm düşmanları, olanca vasıtaları ve dehalariyle tam dört asır çalıştılar; ve hicranlar içinde itiraf edelim, az buz muvaffak olmadılar.

Ve yine aynı canhıraş ihlâs ve samimiyet ifadesiyle şunu da ilâve etmeme izin ver:

Eğer, bu toprakların ve bütün dünyanın gerçek sahibi olan bizim üzerimizden, dört asır boyunca düştüğümüz hatalar, kabalıklar, ihmaller ve gafletler dolayısiyle Allahın Nuru kaldırılmış ve Allah bizim zilletimizi takdir etmiş bulunuyorsa zaten yapılabilecek hiçbir şey kalmamış demektir. Fakat bizim vazifemiz, hesap ve hayali bize yasak olan takdirin kapkaranlık sırlarını kurcalamak değil, sadece ilâhî rızanın apaydınlık yoluna düşmek... Biz böyle yaptık, böyle yapılmasını istedik; amma, bu incelik ibaresini, bir çuval pirinç içinde, sayıları bir avucu geçmiyen ve bir pişirimlik pilâva bile yetmiyen üç beş vecd ve aşk ferdinden başka, hiçbir tanesinin sırtına yazabilecek yer bulamadık. Meyus olmak bize muhal olduğu için ümitsizliğe düşmedik ama, mahzun olmak nasip ve dâvamızın biricik kuvvet ve hamle merkezi olduğu için hudutsuz acılara katlandık; ve uzun söze, müşahhas misallere ne lüzum var, dâva üzerinde şu muhkem ve şaşmaz hükme vardık:

Sadece Allahtan beklemek, sadece Allaha güvenmek ve onun yarattığı şartlar ve tedbirler âlemine yabancı kalmak, her şeyden evvel İslâmî inceliklere uymaz. Zaten bunun aksi muhaldir; ihsan yalnız Allahtan ve itimat yalnız Allahadır! Bunun içindir ki, onun lûtuf yolu olarak şartlar ve imkânlar dünyasını, yine ve daima Allahtan beklemek, yine ve daima Allaha güvenmek prensipi altında, başından sonuna kadar feth ve zaptetmek lâzımdır. Allah, Kur'anında, ister mümin, ister kâfir, çalışmıyana vermiyeceğini söylemiştir. Öyleyse çalışmıyana, çalışamıyana, çalışamıyacak olana iş yoktur!!! Bu vaziyette, hem senin, hem de bizim, biricik çile ve yaramız, biricik mefhum ve tabirimiz olan, maddî ve mânevî **LİYAKAT** ve **EHLİYET** borçlarımızı tam ödememiz gerekiyor.

Bu borç ne midir; miktarı, keyfiyet ve kemiyeti ne kadar mıdır? Bunun cevabı, dâvamızın kitaplık çapta bütün plân ve ideolocyasını belirtir. Bugünlük cevap şu kadar:

Mecmuamızla beraber (belki Büyük Doğu günlük gazete olmak üzere) bütün bir oluş istihalesinin eşiğinde bulunuyoruz! Bir taraftan keyfiyetimizi, en hassas terazilerin bile kaydedemiyeceği ince ahlâk ve zekâların «emin adam» seciyesinde mühürler ve her uzvumuzu bu emin adamların şartlarına göre seçerek turnikeden geçirirken, bir taraftan da kemiyetimizi çeki taşları, tonlar, meydanlar, ovalar ve yaylalarla çoğaltmak, örtmek, yığmak ve istiflemek borcundayız!

Büyük İskender'in kılıciyle kestiği muazzam kör düğümden daha muğlâk ve çapraşık olan bu ukdeyi, bütün ruhiyatı, fikriyatı, ahlâkiyatı ve usuliyatiyle sezenler varsa, Yunus Emrenin:

Çiğdik, piştik elhamdülillâh

Ölçüsündeki büyük çilenin mânasından şu hakir çehremizde iz görebildikleri mikyasta bize ellerini kaldırabilirler. Bundan böyle ya tam silinmek, ya tam yazılmaktan başka bize bir nasip kalmamıştır! Azîm dâvanın azîm fikir ve iş şartları çarşaf gibi önüne serildiği ân, ey gönüldaş, gönüldaşımız olup olmadığını, gönlünün kaçta kaçını Allaha vermeğe hazır bulunduğunu bir hamlede kavrıyacaksın! Sana selâm!

Necip Fazıl KISAKÜREK

DEDEKTİF X BİR

Yalan mı?

Başbakan Yardımcısına Hitap!

1 — Maraş kurtuluşunun birinem kaçıncı yıldönümünü Demokrat Parti adına kutlamak üzere, Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu ile beraber Maraşa geldiğiniz tabiî doğrudur!

2 — Orada, vaktiyle çıkardığı «Ağaç» mecmuasından beri üstat saydığınız, yanında daima büyük bir dikkat ve temkinle, önünüzü ilikliyerek konuştuğunuz ve hattâ bazı acemice hikâyelerinizi kendisine kabul ettirmeğe çalıştığınız, bilâhare ve tesadüf saikasiyle siyasî hayata atılıp da encamınızı Demokrat Partiye bağladıktan sonra kendisini uzun müddet görmediğiniz Necip Fazıl Kısakürek'e rastgeldiğiniz de şüphesiz doğrudur!

3 — Necip Fazıl'ın Kurtuluş gecesinin şenliğinde C.H.P. davetini kabul etmediği, aynı derecede D.P. toplantısına da katılmak istemediği halde, sırf, bir D.P. li olan amcazadesini kırmamak için bulunduğunuz ziyafete geldiği, tarafınızdan âlâyişle karşılandığı, rakı masanıza oturduğu, fakat iş ü nûşunuza asla iştirak etmediği, ısrar ve ibramınıza rağmen tek damla içki içmediği, yine ve elbette doğrudur!

4 — Konuşma esnasında Necip Fazıl'ın «Muvafakati öldürmüş bir partiden sonra, şimdi bütün korku, muhalefeti öldürecek bir partide...» sözünü söylediği, bununla D.P. yi kastettiği ve sizin bu sözdeki üslûp ve mânaya, tasdikkâr olmasa da hayran bir tavır takındığınız herhalde yalan değildir!

5 — Bir müddet sonra Necip Fazıl, Fevzi Lûtfi ve siz, yukarı koridorun bir köşesinde ve yalnız kaldığınız zaman, Necip Fazıl'ın «Benim için bu vatanın gerçek kurtuluşu mevzuunda tek mesele, tek müzakere usulü, Birinci Cumhur Reisini kuşatan eser ve inkılâp dâvasının halledilmesidir. Şöyle veya böyle, bu dâva halledilmedikçe ve bu şahsiyet en tarafsız, ilim ve hakikat gözüyle müşahede lâboratuvarına yatırılmadıkça hiçbir iş konuşamam ve hiçbir muhalefet rivayetini dinliyemem!» dediği ve sizin bu teşhise bütün gönlünüzle katıldığınız yalan mıdır?

6 — Ayrıca Fevzi Lûtfi'nin Necip Fazıl'ı Ankara Palas'ta mutlaka kendisini ziyarete teşvik ettiği, bilhassa Adnan Menderes ile temas edecek olursa birçok müşterek fikirlere sahip bulunduklarını göreceğinden dem vurduğu, Demokrat Partinin bir gün zafere eriştiği takdirde başındakileri kolaylıkla tasfiye edebileceğini söylediği ve sizin bu fikirleri de fevkalâde yerinde ve cazip bulduğunuz yalan olabilir mi?

7 — Dünya âlem biliyor ki, Demokrat Parti, tepeden inme bir sürprizle ve sadece Halk Partisine duyulan infialin tersinden doğan

(Devamı S. 6 da)

Siz mi Kemalistsiniz?

Babamın hâtıralarına başlarken ayni yaz annemle babam arasında benim yanımda geçen bir konuşmayı yazmaktan kendimi alamıyorum. Bu konuşma hem zeki bir kadının sezişlerindeki kudreti ve hem de babamın vaktiyle Hüseyin Cahid Yalçın'ın «Tanıdıklarım» isimli seri yazılarında söylediği gibi çocuk sâfiyetini göstermesi bakımından dikkate şayandır:

Atatürk babamı «Serbest Cumhuriyet Fırkası» na soktuktan sonra İstanbula gelen annem babama, «Ahmet, dedi, ben bu işin sonunu iyi görmüyorum!»

— Neden Sitare?

— Gazi sizleri denemek istiyor, belki de bu bir oyundur!

Babam kızdı:

— Sen ne söylüyorsun Kadın? Gazi söz verdi. Onun gibi bir adam söz verdikten sonra kim bu işi bozabilir?

— Böyle bir ikinci fırka bir çoklarının işine gelmez! Onlar bozarlar!

Babam güldü ve anneme «sen delisin!» diyerek sözü kesti!

Samet AĞAOĞLU

Bunun için mi, şimdi ateşli bir Atatürkçüsünüz, Samet Bey?

Siz mi inkılâpçısınız?

Ahmet Ağaoğlu'nun «Serbest Cumhuriyet Fırkası» na ait hâtıraları Türk içtimaî dünyasının hastalıklarının bir hikâyesi diye de okunabilecektir. Bu hâtıralarda memleketimizde hür insan ve hâr fikre karşı çıkan zihniyetin tam bir tahlilini bulmaktayız. En yüksek değerlerle yaratılmış mümtaz insanların bu vasıflariyle telif kabul etmeyen hareketlerinin sebep ve âmillerini bu hatıralarda okumaktayız. En samimî arzu ve heyecanların nasıl kirlendiğini, nasıl âdileştiğini ve bu bozuluşun sebeplerini gene bu hâtıralarda bulacağız. Bu hâtıralar Türk gençliğine ve Türk münevverine hür insan yolundaki mücadelenin kolay bir şey olmadığını, insan şeref ve haysiyetini millî hayatın temeli yapacak büyük inkılâbın iztıraplar pahasına elde edilebileceğini gösterecektir.

Samet AĞAOĞLU

Bunun için mi, bahsettiğiniz ve muhtaç olduğumuzu söylediğiniz büyük inkılâp yolundasınız Samet Bey?

Siz mi Muhalifsiniz?

Cumhuriyet Halk Partisine karşı çıkan bütün partiler, ister Serbest Cumhuriyet Fırkasında olduğu gibi bir muvazaa teşekkülü olsun, ister Terakkiperver Cumhuriyet ve Demokrat Partiler gibi kendiliğinden doğmuş bulunsun, Halk Partisinden iki noktada esaslı olarak ayrılmaktadırlar:

a) İktisadî hürriyet,

b) Siyasî hürriyet,

Cumhuriyet Halk Partisinin içinden çıkan kimselerin daima bu müşterek taleplerde bulunmaları bu partinin temel ve bünyesinde hürriyetsizlik prensipinin bulunduğunu göstermez mi?

Samet AĞAOĞLU

Bunun için mi Halk Partisinin içinden çıkanlarla birleştiniz, Samet Bey?

227

TEFRİKA : 79

Büyük ve temiz Hadice, gördüğü ulviyet manzarasının karşısında bir ân, dondu, haşyetler içinde kaldı. Sonra birdenbire, kâinatın tapusu eline verilmiş olan Allah Sevgilisinin yanına koşup yalvardı:

— Sana yalvarırım, beraberce Addas'a gidelim!

Şefkat kaynağı en büyük Peygamber, zevcesinin teklifine itiraz etmedi. Beraberce çıktılar ve Addas'a gittiler.

Addas, Kâinatın Nurunu görünce, hürmetle elini uzattı, izin istedi ve gömleğini sıyırarak mübarek omuz altlarına bir göz attı: Nübüvvet mührü!..

Addas, huşu içinde sesini yükseltti:

— İnan bana, sen, Musa ve İsa Peygamberlerin, geleceğini müjdelediği büyük resulsün!

Son temin sözü, Hadiceyi adamakıllı ferahlandırdı. Kestiremediği, bir türlü sebep ve müessire bağlıyamadığı fevkalâdeliklerin mutlaka umumî bir izahına muhtaç bulunuyordu. Artık izah, keyfiyetindeki hiçbir nokta malûm olmasa da, tamamdı:

— Zevcim, en büyük peygamberlerin, birbiri peşinden, geleceğini müjdeledikleri Peygamberler Peygamberidir! Mesut ol!

Muazzam esrar yolu üzerindeki intıbaları, Hadice cephesinden az veya çok hayal edebilmek, belki mümkün... Fakat Allah Sevgilisinin o ânlardaki ruh haletleri?.. Bu dipsiz kuyuya sarkabilmek kimin haddi?.. Fakat biz bu harekete cesaret göstersek de, göstermesek de, bazı hâdiseler kendi kendisine buna şehadet etmekte ve biz daha hayal etmeğe koyulmadan başımızı döndürmekte:

Birdenbire vahiylerin arası kesildi. Belki de İlâhî hikmet, müstesnalar müstesnası en büyük Mahlûk üzerinden, ilk vahiylerden kalan yük, haşyet, yorgunluk ve dehşetin kalkmasını bekliyordu. Evet, ilâhî hitap birdenbire kesilivermişti. Sahilsiz deniz ortasında, ayağını bastığı ne bir tekne, ne bir sal, sadece meçhul bir yıldıza bağlı nur ağı içinde yol alan varlık, bu ağın ipi koyuverilir verilmez ne hisseder? Kim bilir Peygamberler Peygamberinin bu kaba misalden münezzeh duyguları, ilâhî hitap bir ân için kesilince ne kadar derin oldu?

Teessürlerinin hayale sığmaz çapta derin olduğunu şuradan anlıyoruz ki, baş vurdukları uzlet köşelerinde, dağ başlarında, mağaralarda, uçurum kenarlarında, kovuklarda, ilâhî hitabın tecellisine zemin arayıp da bulamadıkları zaman, teessürlerinden kendilerini kaybedecek hale geliyorlardı. Öyle ki, kendilerini dimdik bir yardan, korkunç bir uçurumdan fırlatıp atmak istiyorlar; tecellilerin en azîminden sonra ondan mahrum varlığı çekilmez, taşınmaz bir yük gibi görüyorlar, parça parça olmak ve hâtıralardan, intıbalardan sıyrılmak arzusunu duyuyorlardı.

Mukaddesatçı

BİR zamanlar, semasını minare ve kubbe silûetlerinin nakşladığı beyaz Türk Şehrinin beyaz sokaklarında, dünyanın en muhterem insanı ve en şahsiyetli delikanlısı dolaşırdı. Yürüyüşünde, konuşmasında, selâm verişinde, hareketlerini en hassas edep çizgilerile hudutlandıran bu vâkur delikanlı, şu topraklar üzerinde yaşanmış bir devrin, Müslüman Türk Gencidir. Kıyafeti, ahlâkı, vâkarı ve bütün meziyetlerinin kökü olan hakikati, yani İmaniyle o, müstesna bir örnekti. Bütün zevkini, üstadının beraberinde bulunup ondan ilim ve hikmet tahsil etmekten alırdı. Onu eğlendirici meşgaleler, imânını muzaffer kılacağı harplerin talimini yapmak, yüzmek, ata binmek, kılıç ve ok kullanmaklan ibaretti. Ahlâk ve muaşeret edepleri, büyüklerinin yanında ciddî ve ağırbaşlı oturarak onları dinlerken öğrenmek ve onlara imtisal etmekti. Bu genç, madde ve mâna temizliğiyle, aynı zamanda, cemiyetinin bir temsiliydi. Az konuşurdu. Büyüklerinin yanında, onları dinlerken söylemiş oluyordu. Zira bir gün o da büyük olacaktı.

Zaman ilerledi, devirler birbirini takip etti. Bir gün geldi ki, tepesinde vahşi dişler sırıtan, simsiyah, domuz suratlı binalar, kubbeleri, boğmak istercesine yükselmeğe, minarelere doğru abanmaya başladı. Hayat, gizli akışını hissettirmiyor; herkes ayni devri yaşamakta devam ettiğini zannediyordu. Köşeleri idrar kokulu, kaldırımları süprüntü dolu sokaklarda, beyaz sarıklı ak sakallı ihtiyarların yanında, simsiyah maddeli ve mânalı tipler türedi. Kir ve ter dolu yüzü, uzun ve yağlı saçlarile nerden çıktığı anlaşılmıyan gençlerin ortalığı kapladığı görüldü. Bu gençlerin nitsikçe kemiyetleri arttı, keyfiyetsizlikleri de azmanlaştı.

Nihayet bir devir geldi ki, domuz suratlı mimarisi ve beraberinde türeyen gencile bu kozmopolitlik ruhu, bütün vatan ufkuna çökmek iddiasını heykelleştirdi. Ve Anavatanın bu katran karanlığile örtülmesinden de Anavatan Sahiplerinin birbirini ve hakikatlerini kaybedecekleri neticesi çıkarıldı. Fakat onlar birbirini kaybetmediler, el yordamiyle birbirini buldular, yanyana geldiler, toplanmaya başladılar... İmdi, başlangıçta ancak basiretli gözlerin farkedebildiği, fakat bugün kör gözleri bile kamaştıran bir İman ve Mukaddesat Gençliğinin teşekkül etmeğe başladığı bir vâkıadır.

Kozmopolitlik ruhu o kadar geniş propaganda ve yayılma imkânları bulmuştu ki, bunun neticesinde, beyni uyuşturulmuş, aldatılmış ve saptırılmış bir neslin türeyeceği gayet tabiiydi. Nitekim böyle de oldu.

Böylece o günden bu yana birbirinden ayrı iki gençlik topluluğu tebellür etmiş bulunuyor. Bu topluluktan biri; ortalığı kaplayan karanlığa alışa alışa her tarafı aydınlık

228

İnen Nur

Yazan: Necip Fazıl KISAKÜREK

Hiçbir zaman kırılmıyacak ve daima Allahın eliyle muhafaza edilecek olan bu tehlike parmaklığının önünde, kaç kere onu devirmeğe teşebbüs ettilerse, vahye değil, fakat her defa ilâhî ihtara nail oldular. Teşebbüsün vâki olacak gibi göründüğü nazik saniyede, Cebrail yetişti ve şöyle nida etti:

«— Dur, yâ .....! Bil ki, sen, Allahın resulüsün!»

Böylece her defasında, varlığın bütün sırrı olan mukaddes varlıkları etrafındaki İlâhî müeyyide belli oldu ve Peygamberler Peygamberi, ayakları altında çalkanan zulmet denizinin dipsiz ağzına düşmekten korundu.

Bir gün... Hira dağı... Dağda bir müddet kaldıktan sonra evlerine dönmek üzere hareket ediyorlar. Ne bir fısıltı, ne bir hareket... Her şey tam bir yokluk uykusunda... İnsan oğlunun Ufuk Noktası, kendi ayak sesinden başka hiçbir şey işitmiyor.

Birden, yokuş aşağı inerken bir ses işittiler. Dönüp baktılar: Kimsecikler yok... Ön, arka, sağ, sol, her taraf bomboş... Son ihtimal, gökler... Başlarını kaldırıp baktılar: Müthiş!.. Vahiy ânında gördükleri Melek, göklerde, göklerin anlatılamaz bir derinliğinde veya yüksekliğinde, bir kürsi üstüne oturmuş, bakmakta... Göz uciyle gördükleri bu levhaya bakamadılar. Başlarını indirdiler. Fakat daha müthiş!.. Bu defa, baktıkları her noktada aynı Melek... Ürktüler, koşar gibi yürümeğe başladılar, hızla evlerine can attılar.

Büyük ve temiz Hadice, etekleri mucize sürükliyen harikalar harikası Mukaddes Zevcini telâşla karşıladı. Renginin ne hale geldiğini Allahın ilmine havale ettiğimiz dudaklar kıpırdadı ve şu kelimeleri sarfetti:

«— Beni örtünüz, beni örtünüz!»

Allahın Sevgilisi, sadece ruh iklimlerinden gelen, cümudiyeleri yakıcı ve güneşi söndürücü ayazın tesiriyle üşümekte, titremekte... Hadice, dişleri birbirine çarpan Mukaddes Zevcine baktı, onu kolundan tutup çekti, yatağına götürdü, yatırdı ve üzerine kalın örtüler attı.

«Ey örtülere bürülü Nebî! Kalk ve etrafını uyandır, etrafına kurtuluş yolunu göster! Rabbini büyük bil, putlara ibadeti yasak et, işini çoğalt ve kimseye minnet etme! Allah rızası için çetinliklere sabır ile karşı koy! Kıyamet günü Sûr üflendiği zaman, münkirler için kolay değil, çok zor bir gün olacaktır.»

İşte o zaman, vahiy yolu bütün azametiyle açıldı ve mealini verdiğimiz bu emirler nâzil oldu. Vahyin arası kesildikten sonra ilk olarak gelen bu emirlerde, Allah tarafından, sevgilisinin, insanları Hak Dine davet etmek üzere memur edildiğine dair sarahat vardı. Vahyin arası kesildikten sonra gelen ilk vahiyle, örtüler altında titreyen Allah Resulüne, memuriyeti bildiriliyordu.

(Devam ediyor)

Türk Gençliği

görmektedir. Kozmopolitlik cüzamının üniformalaştırdığı şuursuz bir yığın... Avrupanın iyisini kötüsünden tefrik edici kültürden mahrum, kendi Atalarının yolunda yürüyen ve dolayısile, tarihî devirlerin hudut taşını dikmiş bu milleti Avrupalının çöpçüsü derekesine düşürmek isteyen, maddeten genç, fakat ilk devir hayvanlarının fosillerinden daha bayat ruhlu bir zümre... Kendi ismile Modern Gençlik... Öbür tarafı teşkil edenler ise, köklerinde muhafaza edebildiği hakikat öziyle, kendisini kaplayan karanlığın koyuluğunu hissetmiş, filiz tazeliğinde ve tunç sertliğindedir. Avrupalının, şarkın madde ve mânası üzerinde müstemleke kurmak politikasını anlamış, bütün sahteliklerin hakikatine ve bütün hakikatlerin şuuruna varmıştır. Avrupalının hakikatten mahrum ruhunun çatlaklarından onun mahvolmaya gittiğini seyreden, Türk Milletine tarihî asalet, azamet, şecaat ve şahsiyetinin iadesi, dâvasını güden bir yepyeni nesil... İsimleri de Mukaddesatçı Türk Gençliği...

Evet; bir yanda, kaynar suya düşmüş buz parçası gibi ânbeân eriyen ve daima yok olmaya mahkûm bulunan Modern Gençlik; öbür yanda, etrafını dondurarak her ân hacmini genişleten Mukaddesatçı gençlik!...

Bu tefrik, gençliği parçalayıcı bir maksat iddiasına mesnet teşkil edemez. Bu, zaruri bir bölünmenin aynen ifadesinden başka bir şey değil...

Bir asırdanberi gelen ve 27 yıldır tam hâkimiyetini kuran hokkabazlık adına, mektep isimli mânyetizma laboratuvarlarında, körpe dimağların her atomu içine bir put diken, hakikate karşı her gözü zehirli üfürüğü ile körleten C. H. P. sistemi, bütün bir nesil türetmişti.

Bütün bu hemgâmede, yangından mal kurtarırcasına, imanını ve hakikatini kaçıran gençler ise, Yavuzların, Fatihlerin torunları olmak iddiasının yegâne hak sahibi, Müslüman Türkün mânevî değerlerinin hakikî mirasçısı ve onun nesep zincirine bağlı asalet halkalarıdır. Başlangıçta, beynine yediği ânî darbeyle şaşırıp dağılan, sonraları, içine gömüldüğü kalpazanlık ve sapıklık zindanından, Allahın serptiği nur kıvılcımlariyle yolunu bularak münferit kurtuluşlar halinde aydınlığa kavuşan gençler, bugün, yanyana gelmiş ve kaynaşmış olarak bir kütle halini almış bulunuyorlar. Ve şimdi, bütün Vatanı zindan yapan karanlıkları silip, onu nura boğacak idealin potasında kaynamaya başlıyorlar.

Gençlik, ebediyyet dâvasını kazandıracak fırsatlarla imkânların zemini ve bu kıymetlerden istifade edildiği nisbette kıymetli olan hayat devr-i daiminin çarkı değil midir? İşte bu çark, yarını sezenler için Mukaddesatçı Türk Gençliğinin eline geçmek üzeredir. Selâm sana, et nurlu yarın!

Hüseyin Rahmi YANANLI

229

ŞAKAYA GELMEZ!

M. Raif Ogan

MEŞHUR ve maruf Hüseyin Cahid'in ifadesiyle bu memlekette irtica ve taassubun şakaya gelmez olduğu doğrudur. Bütün demokrat memleketler dine saygı gösterir, Amerika Cumhur Reisi Mister Truman Noel yortusunda milletleri Allahtan duaya davet ederken, Cahit, Falih, Ahmet Emin, Nermi ve ortakları sapıklık kollektif şirketinin din ve imandan ürkmeleri cidden şakaya gelmez bir kara irtica ve kızıl taassuptur. Evet, aynı zamanda kızıl taassuptur. Çünkü; bu ortaklar silsilesinden Falih Rıfkı «Yeni Rusya» adlı kitabında Rusyadaki komünizmanın dinsizlik, Allahsızlık, namus ve fazilet düşmanlığını gerçek bir inkılâp olarak methederek, kızıllığını açığa vurmuştu. Bolşevikliğin ziyafet, toplantı vesair usullerini, merasimini -babalarından kalmış anane gibi- tesit etmiş olanlar, herhalde bugün Allaha inanmakta ısrar eden, imanlarına yapışmakta devam eden İslâm Türkler değildi. Kızılı, mürtecii, uydurma inkılâbın azılı softasını kendi aralarında arasınlar!.. Bol bol bulacaklardır! Bulamıyoruz derlerse, âcizane tarafımızdan isim ve resimleriyle kendilerine memnuniyetle hatırlatmağa daima hazır bulunmaktayız.

Din ve Allaha bağlı olanlar bu memlekette asla bir iğtişaş unsuru ve âmili olamazlar. İslâm dini, fitneyi, ayrılığı, müesses nizamları bozmağa teşebbüsü tel'in eder. Bütün Müslümanlar ise böyle bir teşebbüs ve hareketi hatırlarına getirmekten bile daima uzak kalmış ve kalacaklardır. Bulanık suda balık avlamak ve tekrar iktidar postunu ele geçirmek üzere yalancı irtica yaygaraları koparanlar daima Halk Partisi saflarında nimet devşirenlerdir. Fesatçı ve münafığın çeşidini kendi camialarında bulacakları ne kadar muhakkaksa, İslâm Türklerden bir tek nizam bozucu ve irticaı körükleyici şahsın çıkmıyacağına da o kadar emin olsunlar!

Körükliyenler, inkılâp softası, kara müteassıp ve kızıl mürtecilerdir; münafık maskesi ile din ve iman sahibi gerçek vatanperverlere hücum edenlerdir.

Topuna birden lânet!..

★

Not — Hüseyin Cahid'in, Ceza Kanunundan bahsetmesi kadar gülünç bir hareket olamaz.

Hani tilkiye:

— Tavuk kebabı yer misin?

Suali irat edilince:

— Yok yere adamın güleceğini getirirsiniz!

Cevabını vermiş... Eğer eski devri İttihat ve Terakki zamanından başlatmak ve Hüseyin Cahit adlı bahtsızın bütün mesuliyetlerinin karşılıklarını Ceza Kanununda aramak üzere bir «devr-i sabık» yaratılması mümkün olsaydı, bazı dindarlara savurduğu Ceza Kanunu tehdidinin, son kalan ihtiyarlık günlerinin harcanmasına sebebiyet vereceğini görecekti. Ağır mesuliyetlerin yükünü taşımaktan yüzü kararması icap edenlerin, namuskâr ve mert insanlara Ceza Kanunundan bahsetmesi çok acıklıdır.

Yalan mı?

(Baş tarafı S. 3 te)

bir bedavacılıkla iktidarı elde eder etmez, aynı derecede bir bedavacılık eseri olarak sizin de Başbakan Yardımcısı olduğunuz asla yalan değildir!

8 — O sıralarda hapishanede bulunan Necip Fazıl'ın, kurtuluşunu temin için, iki genç unsur olarak bazı ümitler beslemekte kendisini haklı gördüğü size ve Fevzi Lûtfiye telgrafla müracaat ettiği ve buna cevap alamadığı da yalan olamaz!

9 — Demokrat Parti İdaresi, Necip Fazıl'a, Halk Partisi İdaresinin her defa geri aldığı, fakat her hapisten çıkışında derhal iade ettiği Basın Kartını uzun zaman vermeyince, hâlâ sizden bir şeyler ummakta devam eden mumaileyhin şikâyetini yine size tellediğine ve yine hiçbir cevap alamadığına yalan diyebilir misiniz hiç?..

11 — Pek kısa bir zaman sonra Meclis kürsüsünden Büyük Doğu Cemiyetini gereken takibe uğratacağınız, bu hususta fevkalâde hassas ve basiretli bulunduğunuz hakkındaki sözler, muhakkak ki, vâkıanın ta kendisidir!

12 — Bu takiplerin neticesinde, o ânda kumar oynanmıyan bir meskende, kendisine ait hususî sebeplerle bulunmaktan başka bir suçu olmıyan Necip Fazıl'ı polis marifetiyle bastırmaktan gayrı bir şey çıkamadığına ve siz buna rağmen İstanbul gazetecilerine «Biz işte insanı böyle takip eder ve yakalatırız!» itirafında bulunacak kadar dalgın bir heyecana düştüğünüze göre, dünkü hak, hürriyet ve demokrasi müdafii Abdüssamet Agayef veya Samet Ağaoğlu ile bugünkü Başbakan Yardımcısı arasındaki tezadı nasıl izah edebilirsiniz? Bilhassa bu tezat, şimdi Mecliste müdafaa halinde bulunduğunuz bir kanuna karşı vaziyetinizi, daha dün, aynı mevzudaki fikirlerinizle taban tabana zıt bulundurursa, size nasıl bir çehre tersim etmek icap eder? Maksadımızı tam kavrayabilmek için, siz de okuyucularımızla beraber, yazımızı süsliyen kendi öz, fakat eski yazılarınızı okuyunuz ve lûtfen bizimle birlikte ibret alınız!

DEDEKTİF X BİR

Siz mi fedakârsınız?

Aradan seneler geçtikten sonra hâdiselerin sevkiyle ve kontrolsuz bir idarenin zararlarını çok yakından ve içten görerek Ticaret Umum Müdürlüğünden çekilip Demokrat Partiye girdiğim günlerde idi. Ankara Palasta Yakup Kadri Beye tesadüf etmiştim. Sayın refikaları da yanlarında idi. Bana itidal ve ölçü tavsiyesinde bulunduktan sonra: «Ben bu memleketin ve bu milletin şimdiki gibi heyecanlı kalkınmalarına üç defa şahit oldum. Hepsinde yine, sakinleşerek eski halini aldı. Fazla aldanmayınız!» dedi.

Yakup Kadri Bey, oğluna söylediği bu sözlerle, babamın sualine cevap vermiş bulunuyor. Evet, inananların ceza, inanmıyanların mükâfat görmesi galiba bu memleketin kaderinde daha uzun zaman hâkim bir kaide olarak kalacağa benziyor!

Samet AĞAOĞLU

Bunun için mi ceza yerine mükâfat gördünüz Samet Bey?

230

MASON DERNEĞİ KANUNA ZITTIR...

Yazan; M. Raif OGAN

«Farmason» tâbiri dilimizde eskidenberi vardır. Halk arasında bu tâbir; dinsiz, inatçı, sapık gibi mefhumlarda kullanılırdı. Bunun milletlerarası bir mezheb, yahud tarikatın mensuplarına itlâk olunduğu, daha ziyade Meşrutiyetin ilânından sonra anlaşıldı. Tevatüre göre, Saltanatın yerine Meşrutiyeti getiren İttihad ve Terakki Cemiyetinin bellibaşlı rükünlerinin hepsi de bu gizli mezhebe mensub imişler. Daha evvel, Sultan Aziz devrinde başlayan makam-ı saltanata karşı direnme hareketinin başında bulunanlardan Mısırlı Prens Mustafa Fazıl Paşa, ve onun yardımiyle Avrupada Türkiyenin idare şekline karşı bir hürriyet mücadelesine girişen Namık Kemal, Ziya Paşa ile arkadaşlarının çoğu da mason imişler; hattâ Prens Mustafa Fazılın İstanbuldaki ilk mason mahfelinin şimdiki Evkaf Müdürlüğünün bulunduğu yerdeki konağında tesis edildiğini ve onun en yüksek derecedeki meşrik-i âzamlığını deruhde eylediğini, ve Beşinci Sultan Muradı masonluğa sokanların da Kemal Beyle Ziya Paşa olduğunu söylerler. Masonluğun teşkilâtı, çalışması ve gayeleri daima gizli kaldığından rivayetlerin hakikate ne dereceye kadar intibak eylediği kestirilemez.

Gerek masonlar, gerek masonlara karşı muhalif durum takınanlar tarafından masonluğun leh ve aleyhinde, yahud tarihine, mevzu ve gayesine dair yazılmış kitaplar çoktur. Fakat batınî tarafın içine girmedikçe tamamiyle öğrenmek kabil olamamıştır. Ancak bir takım meraklı zatlar, masonluğa girip en yüksek dereceyi kazandıktan sonra bu tarikatın çalışma şekillerindeki çocukça, geri âdetleri, hurafeleri açıklamışlardır. Mason teşkilâtını daha ziyade bir mezheb, yahut bir tarikat olarak kabul icabeder. Mahfellerine (Mâbed), yeniden kabul olunana yapılan bir nevi vaftiz merasimine (Tekris) denilmesine, toplantılarda hususî önlükler, nişanlar, kılıçlar, tokmaklar ve toparlaklar kullanılmasına, mahfelde ziyadar sütunlar bulundurulmasına, aralarında çok sıkı bir inzibat ve muhtelif rütbe ve dereceli sınıf teşkilâtı mevcud, her mertebe mensuplarının toplantıları ayrı, her birinin konuşmalarında kullandıkları rümuzat başka olduğuna bakılınca, bu teşkilâta ve toplantılarına kanunun tarifi dahilinde bir cemiyet denilemez, ve vatandaşlar arasında her türlü sınıf farkını kaldıran cumhuriyet anayasası hükümlerine uydurulamaz. Ciddî olmaları gerekli devlet ve ilim adamlarının aralarında tiyatro oynatmadıklarına göre de, böyle bir merasim ve teşrifata merbut kurumlara olsa olsa (mezheb), (tarikat) itlâkı lâzımdır.

Masonların iddialarına göre, masonluk, din aleyhdarı değildir, ahlâk, fazilet, kardeşlik taraftarıdır. İlk bakışta doğrudan doğruya din aleyhdarı görünmez, çünkü masonluk gizli bir tarikattir. Sır saklamak başta gelir. Sırların saklanacağına yemin ettirilmekle başlanır. Sırları ifşa edenler öldürülmeğe razı olduklarına and içerler. Mezhepler hakkında kayıtsız adamların yeminlerine itimad olunamaz. Bundan dolayı ilk alınacakların laûbali olmamalarına dikkat olunur. Fakat bir kere girilip de yavaş yavaş dereceleri, sadakat ve bağlılıklarına göre yükselince batınîlerin (te'nis) usulü veçhile artık din ve iman ile alâkası kesilir, (Allah) sızlık hâkim olur.

Bütün bu uydurma batınî teşrifat merasimin, hem de gizli yapıldığına göre İslâm dini ile bağdaşabileceğini kabul eylemek imkânsızdır. Ahlâk, fazilet, kardeşlik meselesine gelince, bu vesile ile yükselmek istiyenlerin yükselmiş olanlarla münasebet kurmaları ve böylelikle birbirlerini koruyup kayırmaları, görülen, bilinen ve masonluğun rağbet kazanmasına sebep olan bir keyfiyet olduğundan kendi aralarında kendilerine münhasır bir kardeşliğin kuvvetle hüküm sürmekte olduğu kat'îdir. Hariçte ahlâk, fazilet, kardeşlik, insanlık icaplarını ne dereceye kadar tahakkuk ettirebilmiş ve bu hususdaki meseleler nerelerde ve ne suretle vuku bulmuş olduğuna gelince: Bu hususta kendileri ifşaatta bulunmadıkları gibi, kimse tarafından gözle görülür, elle tutulur bir müşahede ve fiil de mevcut olmadığına göre «Öyledir!» demek için sebep yoktur. Ne olur ise olsun, ister iddialarına göre insanları kardeşliğe götürmeğe, Yahudi ile İslâm, hoca ile papazı aynı gayenin hâdimi ve fedakârı yapmağa uğraşsın, kardeşlik, eşitlik yalnız aralarında kalır ve mason olmamışlara (haricî) denir. Yani masonluk intişar eylediği halklar arasına biri (Mason kardeşler), diğeri (haricîler) olmak üzere iki sınıf doğurur. Himaye, yardımlaşma masonlara münhasırdır, ve masonluk hariçte bıraktıklarına kayıtsızdır.

Kat'î bir nokta vardır, o da; Türkiyede yeniden kurulan (Mason teşkilâtı), eğer mason ise Cumhuriyetimizin bütün kanunî mevzuatına aykırıdır, eğer; kurulan dernek masonluk ise; kanunlarımıza göre böyle bir cemiyet kurulamaz. Kanunlarımıza göre kurulmuş bir cemiyet ise, o halde mason olamaz ve masonluk mevzuatını kendisine maksad ve gaye yapamaz. Şöyle ki:

1) Masonlukta kabul; merasim ve teşrifata, bir takım tecrübelere, yemin etmeğe, bir nevi vaftiz denilebilecek tekris merasiminin geçirilmesine bağlıdır. Dühul serbest değildir.

Halbuki cemiyetler kanununa göre hukuku medeniyesine sahib ve on sekiz yaşını ikmal etmiş her türkün maksad ve gayesini benimsediği cemiyete girebilmesi serbesttir. Bu hakkı kullanması bir takım gizli merasim ve teşrifata bağlı değildir.

Şu halde, kurulan dernek mason mahfeli ise masonluktan, cemiyet ise kanunlarımızın sarahatinden ayrılmıştır. İki zıd bir yerde içtima eylemez.

2) Görünürde kanunlarımıza intibak eylemiş bir cemiyet olarak kurulmuş, fakat gizli olarak masonluğun esasını teşkil eyliyen merasim, teşrifat, yeminler, denemeler, kılıçlar, önlükler, matraklar, sütunlar yine devam ediyor ve ettiğine göre (*), «Gizli cemiyet» kurulması, bir takım insanların bu tarzdaki sapıklıklara kandırılması başlıbaşına birer «Cürüm unsuru» dur. O halde, bunlar yok ise dernek; mason derneği değildir, varsa ve var da gizli olduğuna göre Cumhuriyet kanunlarına nazaran cemiyetler üzerinde teftiş hakkını haiz bulunanların tahkikata el koyması ve savcılığın da müdahalesi iktiza eylemez mi?

3) Masonlukta derece ve rütbe vardır. Bunu herkes bilir. Galiba, en yüksek derece de 33 imiş ve bu dereceyi ihraz edip de iş başına geçenlere «üstadı âzam» denilir, nişanları, cicili bicili esvapları, kılıcı, işlemeli

(Devamı S. 15 te)

(*) Bak: Türkiye masonlarının gizli talimat ve kanunları. (Masonluk kitabının sonunda ayrıca vardır.)

237

AN ve yürekten söylüyoruz ki, Atatürk kanunu çıkarılacak olursa, bu hareket, kanunu teklif edenlerin Birinci Cumhur Reisini korumaları değil, kanun yürürlükte kaldıkça her ân ona hakaret etmeleri demek olacaktır. Mâna budur, dilediklerini yaksınlar!... Korumak isteyenlerdir ki, şeflerine hakaret ediyorlar!

Hadiselerin

★ 14 MAYIS

Demokrat Partinin iktidarı garip bir cilveyle kapmasından, yahut daha garip bir cilveyle kendi kendisine kucağına düştüğünü görmesinden itibaren tam bir sene geçti. Bir sene, böyle hâdiselerin hemen hemen bütün ruh ve özünü belirtecek kadar mühim bir zaman payıdır. Cihan tarihinde, her ne cins ve merepten olursa olsun, hak veya bâtıl, iktidar makamına ulaşmış tek bir parti gösterilemez ki, bir yıl içinde bütün dâva, imkân, istidat ve özünü belli edememiş ve ayrıca bir zaman payına muhtaç görünmüş olsun... Bir yıl içinde kimseden bir ağaç yetiştirmesi beklenemez; fakat muhakkak ki, nasıl bir ağaç meydana getireceği malûm bir tohumun filizi yetişir ve bu filiz her şeyi söyler.

İşte bu ölçüye göre Demokrat Partinin bu bir senelik filizi, birçok sahada tam bir «olduğu gibi» lik, birçok sahada da eskisinden beter ve sayısız menfi cereyana açık bir başıboşluk, derken yarı vadedilmiş şeylerin hiç vadedilmemesinden kötü bir belirsizlik; ve en korkuncu, gün geçtikçe bu yarı vadedilmiş şeylerin bir ökseden başka bir şey olmadığını sezdiren bir belirlilikten ve umumî bir kargaşalık ve zaaf ifadesinden başka bir şey olmamıştır.

Fakat davul, zurna, rozet, konfetti, serpantin; ve ucuz lâf, lâf, lâf, başı ve sonu olmıyan lâf, yerli yerindedir. Yerinde yeller esen şeyse, ümit... Gerisinde C.H.P. den başka faydalanıcı olmıyan bu vaziyetin sonundan nasıl ümide kapılalım?.. İllâ ki, Allah, yepyeni ve muhteşem bir zuhura yol açsın... Ektiklerini biçecekler.

★ KANUN

Aşağıda galiba (enteresan) ca bir mukayese tablosu görüyorsunuz. Onu ben tertipledim; fakat bir noktasını unuttuğum için şimdi buraya kaydediyorum:

1950 de ve bu tarihin tam 13 yıl evvelinden beri her yıl, bütün C.H.P. idaresi boyunca bir «Atatürk Kanunu», her şeye rağmen mevzu teşkil etmemişti; 1951 de ise Bay Adnan Menderes'in tabiriyle:

— Bu memlekette bir Fatih, bir Yavuz meselesi yok, fakat bir Atatürk meselesi vardır!

★ ANAHTAR

Polis, mahkeme kararıyle ve hâkim izniyle herhangi bir yerde arama yapabilir. Kanuni olmak şartiyle gerekirse kapıları kırabilir. Fakat, anahtarının eşi olmıyan (Yale) bir kilide gizlice anahtar yaptırıp bunu aylarca ne suretle cebinde saklıyabilir? Necip Fazıl Tevkifhanede iken, içine bu şekilde girilen Büyük Doğu Cemiyetinin tâbi tutulduğu muamele bakımından, icabında Büyük Millet Meclisi ve Devlet Şurasına kadar ta-

MUKAYESE

DEMOKRAT Parti, iktidar mevkiine geleli tam bir yıl oluyor. Bu münasebetle bir gazete, bir sene evveliyle bugün arasında bir kıyaslama yapmış... Bu tabloya göre D.P. iktidarı, şu mevzular üzerinde daha salâh getiricidir:

1 — Memur vergileri yüzde 30 dan, yüzde 21 e indi.
2 — Şeker, 170 kuruştan 140 kuruşa düştü.
3 — Yağ, 750 den 450 ye tenezzül buyurdu.
4 — İhracat, altışar ay hesabiyle 288 milyon liradan 438 milyon liraya yükseldi.

Şu mevzular üzerindeyse, D.P. iktidarı, daha salâh götürücüdür:

1 — Hayat pahalılığı endeksi, 316 dan 323 e fırlamıştır.
2 — İşsizlik artmıştır.
3 — Gecekondular 5-6 binden 8200 e çıkmıştır.
4 — Pamuklu fiyatları yüzde 25-30 artmıştır.
5 — Yünlüler yüzde 10 pahalılaşmıştır.
6 — Kâğıt fiyatlarına yüzde 20 bindirilmiştir.
7 — Serbest meslek sahipleri üzerindeki vergiler çok ağırlaşmıştır.

Fakat kimsenin şu esasî ve hayatî noktaları mukayese ettiği yok:

1 — Bir sene evvel muazzam bir Demokrat Parti ümidi varken bugün hiçbir ümide yer kalmamıştır.
2 — Bir sene evvel ağır basın suçlarında mevkufiyet zoru varken, bugün bu mecburiyetin kanunla kalkmasına rağmen mevkufiyet kolayı vardır.
3 — Bir sene evvel, hem de 27 seneden beri, hiçbir gazete intişar etmeden toplanamaz ve ona suç izafe edilemezken, bugün bu muhalin tatbikine muvaffak olunmuştur.
4 — Bir sene evvel Mason faaliyeti yokken bugün vardır.
5 — Bir sene evvel kozmopolitlik şubelerinin meydanda cirit oynatmalarına imkân mevcut değilken, bugün bütün meydan onlarındır.
6 — Bir sene evvel mukaddesat duyguları üzerinde ümide düşmek abesken, bugün ümide düştükten sonra tahakkukunu beklemek abestir.
7 — Bir sene evvel istibdat bir doğru iken, bugün hürriyet bir yalandır.

Var gel, gerisini sen kıyas et!

Be. De.

232

Muhasebesi

kip edeceğimiz bu işin, İç İşleri Bakanlığı cephesini, İstanbul Valisi ve İç İşleri Bakanından soruyoruz!

★ **POLİS**

Siyasî Polis, Sabık Neşriyat Müdürümüz «Tanrıdağ» sahiplerinden Metin Ören isimli delikanlıyı, Necip Fazıl ve Büyük Doğu mevzuunda gözcülük edip kendisine haber vermeğe memur etmiştir. Bu noktayı uzun zaman Necip Fazıl'dan saklıyan Metin, nihayet vaziyeti Tevkıfhanede apaçık haber vermiş ve tam mahkeme huzurunda da ilân edeceği veya ilân edeceğini söylediği sırada asker olup gitmiştir.

Herhalde Birinci Şubenin başları, bu hali inkâr etmeğe, hattâ kendisine (normal) bir hediye olarak bir de maroken kaplı 1951 takvimi verdiklerini saklamaya lüzum görmezler. (Normal) olmıyan hediyelere gelince, onları bizim gibi sâf ve gafil adamlar, nereden bilsin?..

★ **YİNE ANAHTAR**

Saltanat devrine ait içi mücevher dolu kasaların anahtarı bir türlü bulunamıyor. Resmî şahısların el koyduğu kasanın anahtarı bulunamaz da hususî şahısların malı olan müesseselerin anahtarı, resmî şahıslarda gezerse buna ne mâna vermelidir? Pek sevimli Parmaksız Hamdi ler; belki tedarik edebilir. Beye bir müracaat etsin-

Be. De.

DEVLET Başkanımızın Mekke-i Mükerremede toplanacak olan İslâm Kongresine reis sıfatile davet edildiklerinden veya edileceklerinden bahsediliyor. Kanun ve meşrep bakımından tam ve samimî bir (lâik) olan Devlet Başkanımızın bu vasıflarından haberdar olamayışlarını, bilgi ve anlayış ölçüsile Müslümanların lehinde kaydedemeyiz.

Başbakana Hitap!

Muhterem Başbakan!

Bir müddet evvel İzmirde:

«— Şimdiye kadar baskı altında bulunan dinimizi baskıdan kurtardık! İnkılâp softalarının yaygaralarına ehemmiyet vermiyerek ezanı Arapçalaştırdık! Mekteplere din derslerini kabul ettik! Radyoda Kur'an okuttuk! Türkiye bir Müslüman devletidir ve Müslüman kalacaktır! Müslümanlığın bütün icapları yerine getirilecektir!»

Diye, aramızdan herhangi biri söylese derhal Türk Ceza Kanununun 163 üncü maddesi mucibince hapishaneyi boylıyacağı ve mevkufen muhakeme edilip, mahut madde gereğince muhakkak mahkûm edileceği bazı sözler sarfettiniz! Bu sözler üzerine de biz, bu ruhu Demokrat Partiye hâkim kıldığınız ân, 21 milyon sâf ve mükemmel, halis ve muhlis Anadolu Türkiyle beraber böyle bir şiarın kulu ve kölesi olmaya hazır bulunduğumuzu belirttik.

O tarihten beri, size ve bize çatanlarla, sizin mevzuunuz ve bizim bahsimizde nihayet tatmin edilenler; nasıl ve ne tarzda tatmin edildiklerine ve sonunda sizi ne şekilde tutmaya başladıklarına kad malûm...

O sözlerden, bir ân için, şevk ve hayat içerek kendimizden geçtiğimiz, bazı ince hesapları unuttuğumuz, sâfiyet ve aptallığımızı belli ettiğimiz, sizde en ılık bir himaye kucağı vehmettiğimiz, bu derecede yakınınıza sokulmak isterken nihayet birdenbire ne kadar uzak olduğumuzu gördüğümüz ve bu efsanevî aldanışın zakkumunu sırf kör ve kaba nefsimiz yüzünden misilsiz acılarla tatmaya mecbur kaldığımız, belki sizi de hayalî teşhis ve nisbetlerle üzdüğümüz için, her suçu kendimizde bularak, yüksek katınızdan af dileriz! Gafilleri af buyurunuz!

Bozgun

Kapak resmimize bağlı olan bu korkunç ve daima aynı marifete mağlı ric'at levhası da, 1912 de çıkan beynelmilel bir Mason mecmuasında şu isimle intişar etmiştir: Türkün bozgunu... Milyar kere ibret!...

Battal Gazi

SENARYO ROMANI:

Neslihan Kısakürek

— 11 —

Çayırlıkta Battal Gazi ve Tavabil... Yanlarında, Battal'ın boynunu okşadığı güzel tay, Aşkar...

Tavabil — (Battal'a yalvarır gibi) *Benim aslan beyimin oğlu aslan beyim! Baban şehit olalı bir yıl geçti. Sana bu bir yıl içinde ata binmenin ve silâh kullanmanın bütün sırlarını öğrettim. Şimdi süvarilikte olsun, silâhşorlukta olsun, mislin, menendin yok! Ama henüz babanın öcünü alabilecek çağda değilsin! Sabır...*

Battal Gazi — (Eli tayın yelesinde) *Görüşürüz!*

Tavabil — Görüşürüz diye bizi sahipsiz gecelerle, yırtıcı çığlıklarla, sıcak göz yaşlariyle görüştürme! Sakın bu halinde gâvurun üstüne varayım deme!

Battal Gazi — (Gayet vakarlı ve mânalı) *Görüşürüz!*

Battal Gazi tayın yelesine tutunup bir sıçrayışta üstüne atlar, sımsıkı yapıştığı yelenin üstüne kapanarak dörtnala çimenlikte uzaklaşır.

Tavabil — (Arkasından hayran hayran baktığı Battala doğru) *Bin ana bin yılda senin gibisini doğuramaz! Rabbim seni korusun!*

— 12 —

Bağ evinde Saide Hatunun odası... Annesi ve Battal karşı karşıya...

Battal Gazi — Anne! Malatya Beyi, babamın yerine serdarlığa zayıf ruhlu birini getirdi. Babamın hem öcünü, hem de ekmeğini geri almalıyım!

Saide Hatun — Oğlum, benim güzel oğlum; Geçtim olsun serdarlığın ekmeğinden!.. Bana sen kal, yeter!

Bu senaryo romanına, memleketimizin en maruf film stüdyolarından biri, daha ilk tefrikasını okumakla talip çıkmıştır. Zevk ve bahtiyarlıkla haber veririz...

Battal Gazi — Bize dinimizin buyruğu ve babamın şânı kalsın!..

Saide Hatun — (Hıçkırıklar içinde) *Cafer, Cafer!..*

— 13 —

Mehtaplı bir gece... Ayın on dördü... Bağ evinin önündeki çayırlık... Evin arka tarafına doğru bir ahır... Ahırın kapısı açılır. Tepeden tırnağa silâhlara bürünmüş, Battal Gazi, eğerlediği tayı dışarıya çıkarıyor. Battal, tayı dizgininden bir çiviye iliştirir ve ayaklarının ucuna basarak, sessiz, sadasız, evin kapısına sokulur. Kapıya kulağını verip dinler ve içeride bir hareket olmadığını anlayınca aynı ihtiyatlı adımlarla dönüp Aşkar'ın yanına gelir. Dizginleri toplar, hayvana atlar ve gayet yavaş, ilerlemeğe başlar.

— 14 —

Bağ evinin içi... Saide Hatun, odasında, Kıbleye doğru serili duran namaz seccadesinin kenarında, bir yastığa abanmış, hafif hafif uyumakta...

— 15 —

Çayırlığın bir köşesindeki kulübeciğinde, bir sedire uzanmış, horul horul uyuyan Tavabil...

— 16 —

Aşkar'ın üzerinde Battal, bir ân durup gerilere doğru bakar. Ay ışığı altında fevkalâde bir manzara... Battal, bağ evinden bir hayli uzaklaşmış olduğunu görünce, tayın dizginlerini toplar ve hafif meyilli bir yoldan, kısa dörtnalla inmeğe başlar. Yüzü rahat ve mesuttur.

— 17 —

Birbiri içinden doğan ve batan güneşler... Dağ yollarında, su kenarlarında, tepelerde, ovalarda Battal Gazi... Altında, kulaklarını dikmiş, canlı canlı yürüyen Aşkar...

— 18 —

Arkasında batan güneş, Amuryon kalesi... Battal, Aşkar'ın sırtında, yavaş yavaş kaleye doğru ilerliyor. Batan güneşin mor ve kızıl renklere boğduğu Murad suyu, kıvrım kıvrım uzanmakta... Battal, küçük bir tepenin üstüne çıkarak durur. Atının üstünde doğrulmuş, etrafını kollar gibi... Her taraf bağlık, bahçelik... Battal, hayvanını sürerek kale kapısının önüne kadar gelir. Kale kapısının önünde, mızraklı ve tulgalı askerler... Kapılar açık...

Battal Gazi — (Kapıdaki silâhşorlara) *Amuryonlu silâhşorlara selâm!*

Bir silâhşor — Yabancı delikanlıya selâm!.. Kimsin, nereden geliyorsun, ne istiyorsun?

Battal Gazi — Yolcuyum! Uzaklara gidiyorum. Kalenizde bir gece misafir kalmak istiyorum!

Bir silâhşor — (Eliyle, açık kapının çerçevelediği meydancık üzerinde bir noktayı gösterir) *Seni misafir avlusuna alalım da zabitimiz görsün... İn atından!..*

Battal Gazi atından inerek Aşkarı yedeğe alır; önünde silâhşorlardan biri, yavaş ve mağrur adımlarla kale kapısından girer.

234

EDEBİ FANTEZİ

DALKAVUKLUĞUN FAZİLETİ

Yazan:

Salih Zeki AKTAY

«Lukyanos» un (Dalkavukluğa Methiye) adlı eserini okuyanlar bilirler ki, bu iş çok yüksek (!), çok mutebar (!), çok faydalı (!) ve hayli incelikleri olan nefis bir sanattır.

Bunu herkes yapamaz; bu iş herkesten de beklenmez. Nadir adamların işi bu... Güzel sanatlar gibi asîl... Şiir gibi, musiki gibi doğuştan olmak gerek... Onun içindir ki, bu cevher ekseriya yüksek (!) fikir ve kalem erbabında görülür. Dalkavukluk, yükseklere, servetlere, saraylara, saltanatlara ulaşan bir metadır.

Evet, tıpkı şiir gibi... Ve onun kadar eski... Çok defa da şiir şekline bürünerek görünür.

Dalkavukluğu yalnız bizde, bizim Divan şairlerinde veya onun muakkiplerinde görülen bir hassa sanmak hem hata, hem haksızlık... Meselâ büyük Yunan şairlerinden (Kallimahos) bu bapta şairliği kadar da büyük bir sanatkâr... Zamanının hükümdarı (Ptoleme Fladelf) engelsiz, endişesiz hüküm yürütebilmek, keyfince saltanat sürebilmek için dört kardeşini birden öldürdüğü zaman şair bu hareketi bir kaside ile tebcil ve takdis etmiş, alkışlamıştı. Hükümdarı, kendi fikrince semaların sahibi ve ilâhların en büyüğü olan (Zevs) e benzeterek:

«— O, nasıl kâinatın sükûn ve asayişini, idare ve intizamını keyfince yürütebilmek için, her zaman pişmiş aşa su katarak muhalefetler yapan kardeşlerini öldürdüyse, ey şanlı ve kudretli hükümdar, sen de öyle yaptın!.. Zaferin kutlu olsun!»

Diyor, kuvvetini takdir, cinayetini takdis ediyordu.

Yine aynı hükümdar, masum karısı «Arsinoe» yi sürgün ederek, üstelik bu hareketini ayıplıyan şairle birlikte öldürterek, aynı adla anılan kız kardeşini yatağına aldığı zaman da, devrin diğer büyük şairi (Teokrit) de bir dalkavukluk kasidesiyle bu iğrenç fücuru alkışlamış, hükümdar «Fladelf» i ilâhlara benzetmiş ve «Soyu soyunun, boyu boyunun, huyu huyunun aynı olan bu güzel sultan ancak sana lâyıktı; muhteşem ve muazzam sarayında güzel kokular, has ipekler ve dalgalı hâreler içinde onu kollarının arasına al ve mesut günler geçir, zevk ve safa ile uzun demler sür!..» diye okşamıştı.

Yalnız, bu eski sanatın, bir şekil ve bir ad altında, iki çehresi vardır. Gerçi ikisi de tufeylidir; (Dante) nin riya, müdahene, yaltaklık ve yılışıklık timsali olarak tasvir ettiği mahlûklardan (Jeriyon) gibi güler yüzlü, yılan kuyrukludur. Fakat biri doğrudan doğruya, düpedüz dalkavuk... Bu, âdisi.. Böyleleri her zaman, her yerde bulunabilir. Bunların adı, nabza göre şerbet veren «eyyam reisi» dir.

Diğeri hem dalkavuk, hem faziletkâr rolünde keskin zekâlı, kurnaz münafık... Bu, aynı iki yüzlülük içinde, tekrar iki yüzlüdür. Hem bir tarafın arabasına biner, türküsünü söyler, sofrasını bekler, nimetleriyle nimetlenir, paralanır, payelenir, hem de «Ne olur ne olmaz!» ihtiyatı elden bırakmıyarak ötekilere de baş sallar, boyun büker, yaklaşır, sokulur, kapı aralıklarından el, dil uzatır. Bu defa gizlice bunların aralarına karışarak, onlara, eski velinimetlerine, türlü hücumlar, hakaretler, küfürlerle söver sayar, İğrenç bir nankörlükle ağız dolusu kusmuklar kusarak kendisini mazur gösterir. Bazan da rol ve maske değiştirerek türlü şaklabanlıklarla sırıtır. Sun'î, soğuk, bayağı kahkahalarla eski efendilerine yeni yeni sıfatlar, isimler takar, onları türlü mimikler ve taklitlerle tarif ve terzil eder.

İşte bu mesleğin en güç, fakat en ince, en yüksek, en sanatkârane mertebesi bu noktada... Hem dalkavuk, hem münafık; hem Lâle devri pişekârı, hem sigortacı...

Ben böyle kalem erbabından birçoklarını bilirim ki, ilhamları mantar, eserleri kalp, fakat şöhretleri, kıymetleri, payeleri, sanatları birbirinden üstündür. Bunların tek çekemedikleri, yalnız birbirleri değil, kendilerine benzemiyenler; ve bu sofralara yaklaşanlardan ziyade yaklaşmıyanlardır.

Vaktiyle baban kimseye minnet mi ederdi?
Yok, kalmadı hâşâ sana zillet pederinden!

Yahut:

Geçme nameri köprüsünden, ko aparsın su seni,
Yatma tilki gölgesinde, ko yesin aslan seni!

Yahut da:

Külâhın sat da harc eyle, müdahin olma her ferde,
Cihanda, kelle sağ olsun, külâh eksik değil merde!

Gibi sözler söyliyenler bunlarca iğrençtir. Fena halde rahatsız olurlar ve böyle adamların ruhlarının menfiliğini isbata uğraşırlar. Onlar için müsbet olan, goygoyculuktur. Bu gibi münasebetsiz sözlere ve böyle küçük şairlere kulaklarını tıkarlar. Meselâ tek hüner olarak «*Dehre hâkan gelmemiştir padişahımdan büyük*» dedikten sonra Cumhuriyete marş, demokrasiye kaside yazıp günün adamı olmak ve gününü gün etmeğe bakarlar. Büyüklük budur! Bu esastan alınmış yüksek bir de düsturları vardır ki, her zaman, her yerde onu öne sürerler.

«— Şahsî menfaatini idrak etmiyen, umumî menfaati idrak edemez.»

(Kallimahos), dalkavukluk kasidesinin mükâfatı olarak İskenderiyede sarayın sevgilisi ve İskenderiyenin muazzam kitap sarayiyle ilim ve sanat heyetinin yüksek tahsisatlarla reisi olarak yaşarken, rakibi büyük dasitanın şanlı şairi «Apollonyos» sürgünde öldü.

(Teokrit) bol paralarla Sicilya bahçelerinde altın salkımlar arasında köy kızlarının aşkını yaşarken, rakibi öldürüldü.

Bizde ise insan izzetinden ve her liyakatten mahrum bu gübrelik mantarları, gününe göre efendi de-

(Devamı S. 16 da)

MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA 235

BÜYÜK DOĞU CEMİYETİ

KARAR

Karar No: 34 (12 Mayıs 1951)

İşbu kararlar manzumesi, Büyük Doğu Cemiyetinin hayat ve âkıbeti üzerinde birinci derecede müessir bulunan aşağıdaki hususları ihtiva etmek üzere Cemiyetler Kanunu ve Ana Nizamnamemiz gereğince U. İ. H. yerine kaim Kurucular Heyeti ve onların U. İ. H. vazifesine memuren seçtiği şahısların iştirakiyle ve ittifakla kabul olunmuştur:

1 — Evvelki kararlarımız gereğince şu anda resmen ve kanunen şube mevkiinde bulunan teşkilâtımız, İstanbuldaki Umumî merkezinden sonra, harf sırasiyle ve sadece Afyon, Kayseri, Kütahya, Malatya ve Tavşanlıdan ibarettir. Soma ve Diyarbakır şubelerimiz kendi kendilerine infisah etmiş ve bu halleri tarafımızdan aynen kabul edilmiştir. Bunlardan, esasen hiçbir âzasının Merkezce kaydı bulunmayan ve bir emr-i vaki şeklinde kendi kendisini teşkil edip bilâhare Ana Nizamname hükümlerini yerine getirmeyen ve bu bakımdan şube olmanın kanunî vasıflarına malik olmayan Diyarbakır Şubesile, her uzvunun istifasını bildirmiş bulunan Soma Şubesi teşkilâtına mensup üyelerin, Cemiyetimizle hiçbir gûna alâkası kalmamıştır.

2 — Yine evvelki kararımız gereğince, resmî ve kanunî şube mevkiindeki Afyon, Kayseri, Kütahya, Malatya ve Tavşanlıdan davet edilen temsilcilerin vaktinde geldikleri, her birinin şubeleri adına gerekli salâhiyet mektubuna veya makamına sahip bulunduğu ve böylece mevcut bütün şubelerimizin temsil vaziyetinde olduğu memnuniyetle tesbit edilmiştir.

3 — Bu içtima sadece U. İ. H. toplantısı mahiyetinde olup, yalnız bu heyet tarafından Cemiyeti topyekûn ihatâ etmek üzere verilecek kararlara temel olma mevkiindedir. Şube temsilcilerin toplantıya iştirakleri ise, şubelerin en kat'î fikir ve temayüllerini bilmek, kat'î hüküm mevzuundaki müşaverede kendilerinden faydalanmak ve kendilerine istinat edip son kararda Cemiyetimizin bütün ruh ve iradesini tecelli ettirebilmek içindir. Bu bakımdan şube temsilcileri, yukarıdaki ölçü ile U. İ. H. müzakerelerine iştirak ve U. İ. H. kadrosunun imza hanesi altına, kanaatlerinin karar halinde tecellisini gördükleri mânasında imza etmekle mükelleftirler.

4 — Varılan ilk hüküm, mahfuz ve mazbut vesika ve kayıtlara, ayrıca şube temsilcilerinin bilgisine istinaden, 1950 yılının Nisan ayından sonra hiçbir şubenin Umumî Merkezle nakdî alâkası kalmadığı, yani Umumî Merkeze hiçbir para göndermedikleri hakikatidir. Teşekkülleri işbu hükmün içine giren Kayseri ve Malatya şubelerinden sonraki Afyon ve Kütahya şubeleri ise, kezalik yukarıdaki tarihten ileriye ve hattâ geriye doğru, Umumî Merkeze hiçbir şey göndermemiştir. Tavşanlı kadrosu-

ÖLÇÜLER

UMUMÎ İdare Heyetimizin 34 numaralı ve 12 Mayıs 1951 tarihli kararına göre mevcut beş şubemiz (Afyon, Kayseri, Kütahya, Malatya, Tavşanlı) bütün âzasiyle ve sırf mukaddes gayenin en ileri bir oluşa intikalini mümkün kılmak için, murahhasları yönünden kendi kahramanca anlayış ve benimseyişlerine istinaden bütün âzasiyle tasfiye olunmuştur. En kıymetli unsurlarımızı ihtiva ve vaziyeti idrak eden bu şubeler, son darbe ve sarsıntılar karşısında dimdik kalmak ve asla sarsılmış bulunmamak, sonra da en ileri intikal şartlarını anlamak ve bu anlayışa katılmak bakımından Umumî Merkezin vasıflandırışiyle, birer KAHRAMAN şubedir.

☆

GERİYE kalan iki şubeden Diyarbakır şubesiyle Soma şubesi ise, kendi kendisine inhilâl ve infisah etmekle, her şeye rağmen en ziyade sevdiğimiz ve güvendiğimiz muhitlerden ikisini temsil ve işaret etmekte devam etse de, dâvanın düşman telkinlerine karşı en az mukavemet edebilmiş iki ricat ve hezimet noktasını belirtmek vaziyetindedir. Fakat sadece bazı şahısların ferdî şartlarını ve mukavemetsizliğine bağladığımız bu vaziyet, bu iki mekân ve muhiti ve onların kadrolaştırdığı insanları (bilhassa Diyarbakır) nazarımızda daima münezzeh kabul etmeğe mâni olamıyacaktır.

☆

ŞUBELERİMİZ dışındaki gönüldaşlardan, aidatını en aşağı 1951 yılının ilk ayına kadar (ilk ay dâhil) tesviye etmemiş ve bunu Merkeze göndermemiş olanlar, Cemiyet kadrosundan topyekûn tasfiye olunmuşlardır. Bunlar kendilerini bildiklerine göre, fişleri ve sicilleri üzerindeki resmî kayıtlar müstesna, kendilerine hiçbir tebligat yapılmıyacaktır. Âza vaziyetinde kalanlar ise, kezalik kendilerini bilmek vaziyetinde olmalarına rağmen, bu hususta Merkezden birer resmî mektup alacaklar ve Büyük Divanı teşkil etmeğe davet olunacaklardır.

☆

AYRICA, Cemiyetler Kanunu mucibince, umumî heyet makamındaki Büyük Divanın içtima tarihi bir gazetede ilân olunacak ve bu içtimaa ancak, Umumî Merkezden, âza bulunduğuna dair mektup almış olanlar iştirak edebilecektir. Eğer 1951 yılının en aşağı ilk ayına kadar aidatını tesviye etmiş bulunduğundan emin, bunu isbata kadir ve şubeler kadrosundan hariç herhangi bir fert varsa, buyurabilir.

☆

METNİNİ aynen takdim ettiğimiz karar, lisanındaki mecburî kuruluğa rağmen bütün incelikleri beyan etmenin şartlarına malik bulunmaktadır. Bu bakımdan fazla tafsilâta lüzum duymaksızın, her şeyin, kahramanca «Stop!» ve onu hemen takiben muazzam ve son derece usta bir «Fayrap» olduğunu belirtmekle kalıyor; ve seni ezelden ebede bağlı biricik selâmet caddesinin ilk taşı üstünden selâmlıyoruz, ey bizim ezelî ve ebedî gönüldaşımız!..

SÖZCÜ

236

Hususî ihraç

SON kararımız, gözünüzün önüne, «umumî ihraç» ve «hususî ihraç» diye iki muamele nev'i çıkarmış bulunuyor. Bunlardan «umumî ihraç» artık bu kadar çile çektikten sonra Ana Nizamnamemizin şiddetle tatbikinden başka çaresi kalmıyan Umumî Merkezin, herbiri dâvaya sadık ve bağlı, fakat sadece ihmalci üyelerine tatbik ettiği ve kendilerine hürmeten «tasfiye» ismini verdiği basit ve ehemmiyetsiz iş... Fakat hususî ihraç, doğrudan doğruya dâvaya, onun gerektirdiği ruh ve ahlâka uzaklığın ifadesi olduğuna göre, Cemiyetimizin tarihinde elbette ki, pek mühim ve mânalı bir kayıt belirtecektir.

İşte bu mânada, aziz gönüldaş, Cemiyetimizden ihraç olunmuş tam dört tane şahıs vardır. Her hesabı ve her hesaba kapıları açık olan biz, artık bunları da belirtmenin zamanı geldiğine kani bulunuyoruz:

1 — Kuruculardan birine ait olarak, Cemiyetin ilk kuruluş zamanında vâki olan ihraç...

2 — Umumî Reis vekilliği sadece bir proje ve namzetlik şeklinde vaz'edilip (şükürler olsun) hiçbir zaman Kurucuların kararına istinat ettirilmiyen ve sonunda Cemiyeti yıkıp kendi şahsına ve şahsî menfaatlerine bağlamaktan başka maksat taşımadığı ve daha nice, nice, nice ..... halleri ve işleri belli olan ve bu fiiller ve işler elimizde riyazî hüccetlerle mevcut ve mahfuz bulunan, ilk İzmir muhitindeki fesat teşebbüsünün mürettip ve âmili Bay Cevat Rifat Atilhan...

3 — Cemiyet hesabına, seyahatleri vesilesiyle, az veya çok, fakat birkaç defa bazı paralar aldıktan sonra, açmaya gönderildiği Diyarbakır.Şubesinden dönüşünde ve yolda bir kâğıt parçasının üzerine muameleye konması imkânsız şekilde bazı yazılar yazıp istifasını bize değil de Vilâyete bildirdiğini yazan, zira Diyarbakır nutkunu kısaltarak neşretmek suretiyle siyasî hayatını lekelediğimizi (!) bahane eden, halbuki D.P. nam ve hesabına hareket etmek üzere içimize girdiği ve sonra bu işten ümidini kesince istifasını Vilâyete göndermek gibi ulvî (!) bir tedbire lüzum gördüğü tezahür eden ve Umumî Reisimizin «Gelin de hesabınızı tasfiye edin!» ihtarına rağmen bizimle selâm ve sabahını kesmiş bulunan ve yine daha nice, nice, nice ..... halleri ve işleri bize malûm kılınan, Umumî Kâtip namzedi Abdürrahim Zapsu...

4 — İzmir muhitinde çıkarılması istenen fesat hareketinde Cevat Rifat'ın gönüllüsü, düşüncesiz Mahmut Reşat Düşünür...

Sırf bu münezzeh ve muazzez dâva yolunda çalışanlardan sanıldıkları için, karşımızdaki müttehit düşman saflarını memnun ve gönüldaşlarımızı mahzun etmemek için bahislerini etmediğimiz ve haklarında topuğumuzdan çenemize kadar vesika sahibi olduğumuz halde yine susacağımız ve kendileri sustukça iç yüzlerini ortaya dökmiyeceğimiz bu şahıslardan (2) ve (3) numaralısının, bilhassa (2) numaralısının kim ve ne olduğunu, pek yakında Hak. alâkalı bulunduğu her ferde gösterecektir.

SÖZCÜ

nun da aidatı, Ekim 1950 yılına kadar Umumî Merkeze intizamla gönderilmekte devam etmiş ve bu tarihten sonra ve bilhassa orada şube açılmasını takiben durdurulmuştur. Bu mevzuda ana hüküm ve karar şudur ki: Şubelerimizden hiçbiri, masrafı her ne olursa olsun, iradını toplayıp Merkeze göndermek ve oradan topyekûn masrafını istemek hususunda Ana Nizamnamemize riayet edememiştir.

5 — İşbu vâkıaya nazaran Ana Nizamnamemiz mucibince bu şubelerin bütün âzâsile tasfiyesi mümkün ve lâzım olduğu halde, Umumî Merkez, ihtiyar ve salâhiyet hakkını kullanarak böyle bir harekete asla teşebbüs etmemiş ve her ân yeni fırsat ve tecillilerle vaziyete bir salâh şekli aramış ve kollamıştır. Bu husus, gerek Merkezden şubelere, gerekse şubelerden merkeze doğru bir bakışta tesbiti kabil bir gerçektir.

6 — Netice itibarile Büyük Doğu Cemiyeti, vaziyetin tersine olması icabederken, bir şahıs malı olan Büyük Doğu mecmuasına yük olmuş, masraflarını bu yolla Umumî Reisin şahsî kesesine yükletmiş; ve hakikatte göründüğünden çok daha fazla olarak, Umumî Reise birkaç bin lira borçlu kalmıştır.

7 — Kurucular ve U. İ. H. vazifesine memur olarak seçilen arkadaşlar, kendi aleyhlerine olan şu noktayı ittifak ve tehalükle beyan ederler ki, Umumî Merkez tarafından da şubelere karşı alâka ve sevkü idare ölçülerile büyük zaaflar gösterilmiştir. Fakat bu halin sebebi, Umumî Reisin başındaki binbir siyasî mücadele ve mecmuasının doğurduğu efsane çapındaki meşguliyetler olduğundan ve kendisine yardım edilebilecek çapta arkadaş ve gönüldaş temin edilemediğinden tam bir özür vaziyeti bulunduğuna kanaat getirilmiştir.

8 — Bu noktaya kadar tesbit edilen hususların mânası, bir iç mesele olarak, Büyük Doğu Cemiyetinin, hiç bir ferdile gayeye lâyık olamadığıdır.

9 — Vaziyetin dış ifadesine gelince, Cemiyet ve gayenin sukutu için, düşman cephe, bütün şubelerile, sayısız teşkilâtile ve en tesirli metodlarile çalışmış, ona göre bütün hücum ve tasallutlarını plânlı olarak yerine getirmiş; ve bu dâvada Cemiyet bütünlüğü, vazifesi bakımından hiçbir varlık göstermemek şöyle dursun, belki de kısmî olarak bu hücum ve tasallutların tesiri altında kalmıştır.

10 — Bu umumî tablo karşısında, ruhî ölçüler, Cemiyet dimağı mevkiindeki U. İ. H. nin bâtınında kalarak, derhal Ana Nizamnamenin şiddetle tatbikinden ve cemiyetin tam bir tasfiyeye tâbi tutulmasından başka çare bulunmadığı hükmüne varılmıştır.

11 — Hesap tasfiyesi neticesinde, aidatını bugüne, hiç olmazsa 1951 yılının ilk ayına kadar ödememiş bulunan ve bu vaziyet Umumî Merkez kayıtlarınca sabit olan âzânın hepsi birden Cemiyet kadrosundan çıkarılacaktır. Şu kadar ki, hıyanet yüzünden vukua gelmemiş olan bu ihmallerin belirttiği ihraç muamelesinin ismi, hususî ihraç muamelelerinden ayırt edilebilmek için «tasfiye» tâbirile ifade olunacaktır.

12 — Şubelere aidatını sonuna kadar mahallen verenler bulunsa bile, bu aidat şubelerce merkeze gönderilmediği için, mevcut beş adet şube de, bütün âzâsile tasfiye edilecektir.

13 — İşbu karar mucibince şubeler âzâsının Ana Nizamname mucibince

(Devamı S. 16 da)

237

TARİH

Balıkhane Nazırı
MERHUM ALİ RIZA

ESKİ RAMAZAN ÂDETLERİ

— 2 —

YATSI vakti olunca müezzinler, çifte ezan okurlar. Misafirler ağır ağır kollarını sıvıyarak abdest almaya başlarlar. Müezzinler, arka safta cemaatin hazırlanmasını bekler. Saflar yavaş yavaş tertiplenir. Âyinler ve ilâhilerle namazlar eda olunur. Yatsı namazında muayyen bir besteye uyulmazsa da Teravih namazının her dört rekâtinde, müezzinler tarafından ilâhiler ve âyinler yüksek sesle okunur. İlk dört rekâtin sonunda Saba veya Dügâh, yahut Bestenigâr; ikinci dört rekât sonunda Hüzzam, üçüncü dört rekâtte Ferahnâk, dördüncüde mutlaka Eviç, beşincide de Acem makamlarından ilâhi okumak âdettir. İmam da, mihrapta, okunan ilâhinin bestesinde tilâvete devam etmekle mükelleftir.

Eski Şeyhülislâmlardan Cemaleddin Efendi, meşihati zamanında dairesinde, infisalinden sonra da yalısında bu iftar ve teravih âdetlerini muhafaza etmişti.

Meşhur Kırımlı Ahmet Kâmil Efendiden sonra İkinci Mahmud'un imamlığına tâyin olunan Abdülkerim Efendi ile o aralık Sultan Mahmud'un Müezzinbaşılığında bulunan meşhur musiki üstadı Dede Efendi arasında bir soğukluk varmış... Bir Ramazan esnasında konuşulurken, Abdülkerim Efendi münasebet düşürerek Dede Efendinin musiki sanatında zannolunduğu kadar büyük ve yüksek olmadığını iddia etmiş... Sultan Mahmut böyle bir iddia karşısında hayretlere düşmüş ve «Nasıl olur?» diye sormuş... Abdülkerim Efendi cevap vermiş:

— Sultanım! Acemlerin saltanatınıza karşı ihanetleri cümlenin malûmudur. Dede Efendi bunu düşünüp de Teravih namazında Acem makamından tekbir almamak ve ilâhi okumamak ve buna mukabil Şevkefza bestesini kullanmak mevkiinde değil midir? Şu kadar ki, bizden olan Şevkefza bestesini kullanmasına, bu hususteki bilgisizliği ve iktidarsızlığı mâni oluyor.

Sultan, Dede Efendinin musikideki deha ve iktidarına yakından vâkıf olmakla beraber, kendisi de musikide derin bir anlayış sahibi olduğu için, Dedenin o akşam tecrübe edilmesine karar vermiş... Şüphesiz ki, Dede, bu karardan haberdar değil...

O gece Teravih namazında dördüncü rekâtten sonra, tam Eviç ilâhi okunacağı sırada, Sultan tarafından biri müezzinlerin yanına gitmiş ve şu fermanı tebliğ etmiş:

— Zat-ı Şahane, ilâhi makamının Eviç değil, Şevkefza olmasını irade ediyorlar!

O zamana kadar daima Eviç makamına hazırlıklı olup Şevkefzayı hiç tecrübe etmemiş olan müezzinler, bir irade üzerine ne yapacaklarını kestiremeden Dede'nin yüzüne hayret ve ıstırapla bakmaya başlamışlar. Müezzinlerden biri, hemen Dede Efendinin işareti üzerine Şevkefza makamından tekbir almaya başlamış... Peşinden de imam efendinin Fatiha'yı aynı makamdan okumaya başladığına şahit olunmuş... Bu arada Dede Efendi cemaate şöyle demiş:

— Hele siz namazınızı kılıp bitiriniz!

Ve namazın son dört rekâtlik müddeti içinde, Dede Efendi bir kenara çekilip, Şevkefza'dan bir ilâhi besteleyivermiş... Selâm verilir verilmez hemen ilâhiye başlanmış... Öbür müezzinler de musikide üstat şahıslar oldukları için Dede'ye kulak vererek bir ânda yeni besteyi benimsemişler ve hep bir ağızdan ilâhiyi tamamlamışlar... Padişah da, bu harikulâde musiki üstatlığı karşısında takdir ve memnuniyetini bol bol izhar etmiş...

Bazı büyük konaklardaki müezzinler, geceleri konakta kalırlar ve geç vakitlere kadar seslerinin bütün güzelliğini tattırırlardı. Sahurdan sonra ve sabah namazından evvel «Mukabele»ye başlanır ve ortalık ağarmak üzere iken en müessir seslerin demet halinde toplanışiyle fışkıran İlâhî Kelâm, dinleyenleri mest ve hayran ederdi.

Büyük konaklarda, Teravih namazlarından sonra tepsilerle şerbetler dağıtılması, başlıca âdetler arasındaydı. Bundan sonra çubuklar tazelenir, kahveler gelir, bir taraftan da namazı takiben ziyaretçiler yığını akın etmeğe başlardı.

(Devam ediyor)

YUSUFUN kokusu gelince, körlerin gözü açılır. Ey gönül, deryadan niçin ayrıldın? Balığın karada tepinmesi, bir ân evvel denize kavuşmak isteğinden... İnsan da, aşk denizinden uzak kalınca, ruhu, karada tepinen balığa döner. Nihayet o ruh, cansız, uzanır, kalır.

Ölü ruhluya öğüt vermeğe gelmez. Onun bağlandığı ölüm alâkaları, hayat öğütlerinin kendisinde yol bulmasına engeldir. O, dış renklere ve kokulara, günü birlik dedikodulara öyle kapılmıştır ki, nasihat, kendisine iğne ucu kadar işliyemez. Böyleleri, öğüde de, öğüt verene de düşmandırlar. Zira öğüt vericiler birer ayna, yahut birer ayna satıcısı... Nefs ve dünya âşıkları ise, zenci gibi çirkin ve kapkara suratlı... Allah, böyleleri için «Onları bu dünyada rahmetimden kovduğum gibi Kıyamet Gününde de uzaklaştırdım!» buyuruyor.

Zenciler diyarında, kadın ve erkek herkes, aynı soydan ve aynı renkten olduğu için halleri kendilerine giran gelmez. Fakat ecel yelkenlisine binip de kendi diyarlarından çıktıkları ve beyaz insanları gördükleri zaman, bunlar, hallerini anlıyacaklar ve rezil olacaklardır. O zaman iyiye, güzele ve gerçeğe çekecekleri hasretse asla fayda vermiyecek... Bunun içindir ki, ölü ruhlular, aynaya; ve kendilerine kendilerini gösteren ayna satıcılarına düşmandırlar.

(Mevlânâ'nın Vaızlarından altı beyit tercümesi)

238

Yazan:
H. Basri ERK (Hâkim)

Adalet ve Avukat

Şu güzel söz avukatlık mesleğinin ruhunu veciz bir şekilde ifade eder:

«Avukatın kuvvetini, şöhretini, onun şahsında değil, mesleğinde aramalıdır.»

Avukatlık mesleği, mesleklerin en ulvîlerinden biridir. En geniş mânasile avukat, herkese insanı temin etmekle mükelleftir. Malı, canı, hürriyeti, namusu, tecavüze uğrayan herkes, avukatta himaye, müdafaa, melce ve emniyet bulur. Daha başka bir tâbirle, hukuku çerçeveleyen, âdeta ona ifade veren avukattır. Hâkim kanunu, hakkı tatbik eder. Bu hakkın tatbiki için çığır açan, yol gösteren avukatlardır.

Geceleyin bir yolda yürüyen iki kişiden öndekinin elindeki fener, nasıl yolu aydınlatır ve arkadakinin rahat yürümesini temin ederse, avukatlar da ayni işi görür. Hâkim, avukatın feneri ile aydınlanan bu yolda yürür ve hakikati arar. Bunun içindir ki, adaletin zaferi, biraz da avukatlık mesleğinin zaferi demektir. Muhterem Avukat Ali Haydar Beyin çok güzel söylediği gibi: «Avukatlar kanunun bekçileri, hakkın yapıcıları, adaletin işçileridir. Avukat kanunun tercümanıdır; kanunun sesi ilk defa onun ağzından duyulur.»

Bugünkü hukuk devletlerinde Avukatlık mesleği, adalet kadar lüzumludur. Bir memlekette halkın adalete karşı itimadı ne kadar sıkı olursa olsun, o memlekette adalet ne kadar itibar bulursa bulsun, yine ve muhakkak avukata herkes her ân muhtaçtır. Zira avukat, hakkın müdafii, hukukun, adaletin nâzımıdır. Meslek hayatımda edindiğim kanaate göre, nerede olgun, muktedir, müstakim avukat varsa, oranın adalet dairelerinden daima isabetli kararlar çıkmıştır. Bu karakterdeki avukatların bulundukları yerlerde adalet tevziine memur olanların ciddî surette hakikatten inhiraf etmelerine, bitaraflıklarını bozmalarına imkân olamaz. Bu sebepledir ki, ben, avukatları hakkın, âdaletin sigortası olarak telâkki ederim.

Avukatlık sanatını kuyumculuğa benzetenler de vardır. Kuyumcular nasıl küçük ve hassas terazilerle kıymetli taşları, mücevherleri tartarak onları işlerlerse, avukatlar da meselelerini öyle bina ederler. Aylarca, hattâ bazan senelerce gecelerini gündüzlerine katarak çalışırlar, didinirler.

Avukat her yerde, her zaman mahkemede, yazıhanesinde, dışarda, daima efendi kalmasını ve herkese örnek hayat sürmesini bilmelidir. En mükemmel avukat odur ki, celse bitince, hâkim onun ne jestlerini, ne yüzünü, ne adını hatırlasın; fakat çehresiz bir cübbeden çıkan ve bir müvekkilin dâvasını parlak bir şekilde kazandırmak meziyetini haiz olan delillerini hâfızasında aynen muhafaza etsin... Sözlerime son verirken (Piyer Kalamantöri) nin şu cümlelerini de ilâve edeceğim:

«Her avukat kanunun inceliklerini, belâgatin hilelerini, mahkemenin münakaşa tuzaklarını unutarak meslek hayatında öyle ânlar yaşar ki, ne kendisinin giydiği cübbeyi hisseder, ne de hâkimlerinkini görür. Bu hissin tesiri altında avukat hâkimlere döner, onların gözlerine bakarak basit kelimelerle konuşmağa başlar. Bir insan vicdanı bu kelimelerle hemcinslerinin vicdanına hitap ederek hakikati kabul ettirmeye çalışır. Bu anlarda adalet kelimesi sanki ilk defa söyleniyormuş gibi, taze ve yeni bir şekil alır. Onu söyliyen tıpkı dua eden müminin sözlerinde olduğu gibi, sesinde gizli ve yalvarıcı bir titreme hisseder. Bu mütevazi, fakat muhteşem samimiyet anları, mesleğin bütün ıstıraplarını karşılamağa kâfidir.»

MASON DERNEĞİ KANUNA ZITTIR...

(Baş tarafı S. 7 de)

önlüğü falan da olurmuş! Diğer derecedekilerin de her birinin derecesine göre kuş diline benziyen şifreli lisanları, âyinleri, merasim ve teşrifatları, nişanları falan vardır. Bir derecedekiler müsaadesiz olarak, kendilerinden yüksek derecenin toplantılarında bulunamazlar. Öyle olunca, mason teşkilâtı içinde «sınıf» ve «derece» vardır.

Demek oluyor, ki: Kurulan derneğe eğer bütün bunlar yok ise ona mason cemiyeti unvanının verilmesindeki hikmet nedir ve masonluğun malûm ve muayyen usullerinden ve kaidelerinden ayrılan bir teşekkülün kendine mason vasfını takmasını nasıl olur da dünya masonları iyi karşılar? Böyle değil de, «sınıf» ve «derece» farkları meydana çıkarılan nizamnamede mefkut, gizli talimatnamelerde ve tatbikatta mevcud ise, o halde, anayasa ve ona müteferri kanunlarımıza göre Türk vatandaşları arasında sınıf, derece farkları kaldırılmış bulunmasına rağmen, gizli olarak bir teşrifat silsilesi doğurulmasına ilgili makamlar elbette göz yummamalıdır.

4) Cemiyetler kanununa göre, cemiyetler kurulduktan sonra nizamnamelerinin tamamı gündelik gazeteler ile ilân olunmak kanunî vecibelerdendir. Mason cemiyeti vakıa bir nizamnâme yayınlamış, fakat asıl gizli tarikat olduğunu açıkça belirten hakiki talimatnamesini Galatada Murkides matbaasında bastırarak matbuat kanunu mucibince gerekli makamlara sunmuş bulunmasına rağmen meydana çıkarmamıştır.

O halde, mason derneği gizli nizamnamesi gazeteler ile tamam olarak yayınlanmadığı sebebinin ve sorumluluğun araştırılması savcılık makamına düşer. Bunu da saygı ile hatırlatır ve neticenin ilânını bekleriz.

5) Masonluk, milletlerarası bir teşkilâttır. Milli masonluk olmaz ve olamaz. Hariçte kökü, ve hariçle bağlılığı olmak şartiyle cemiyet dahi kurulamaz.

Şu halde, mason derneği; hariçteki mason teşekkülleriyle evveldenberi mevcud bulunan bağlılığı nasıl ve ne yolda kesebilir ki, kesince ona mason denilemez. Kesmeyince, Türkiyede o vasıf ile cemiyet kurulamaz. Beynelmilel kardeşliği; âzası dünyanın neresinde olursa olsunlar, birbirlerini gizli işaretlerle tanıtmayı istihdaf eyliyen bir kurum; millî olamaz. Mason cemiyeti; millî değildir, beynelmileldir.

M. Raif OGAN

239

tasfiye edildiği ve o mahalde Büyük Doğu Cemiyeti teşkilâtının kalmadığı, Umumî Merkezce mahallî vilâyet ve kazalara resmen bildirilecektir.

14 — Âzâ arasında aidatını eksiksiz olarak verenler 29 numaralı karar mucibince derhal liste halinde tanzim edilecek ve âdetleri her ne olursa olsun, Cemiyet Umumî heyetini teşkil edeceklerdir.

15 — Umumî Heyet kadrosu tesbit edildikten sonra bunlar derhal fevkalâde mahiyette ve Cemiyetler kanununun tayin ettiği şekilde, Büyük Divanı kurmaya ve Cemiyet hakkında karar vermeğe davet edilecekleredir.

16 — İşbu, Umumî Heyet makamındaki Büyük Divana, içli ve dışlı en ince ruhî, fikrî, içtimaî, idarî, siyasî ve malî sebebler yüzünden Cemiyetin feshi lâzım geldiği izah ve teklif olunacak ve karar kendilerinden beklenecektir.

17 — Umumî Heyet Cemiyeti fesih kararını verdiği takdirde, bu dâvanın dimağı olan şahıslar, bugüne kadar elde edilen tecrübeler neticesi olarak, bütün efradını câmi ve ağyarını mâni şekilde, derhal «Büyük Doğu Partisi» ni kurup kurmamakta serbest kalacaklardır.

18 — Şube vaziyetindeki teşekküller arasında en sağlam, sadık, ileri, fedakâr ve vefakâr gönüldaşlarına malik bulunan Büyük Doğu Cemiyeti, kendilerini kendi ihtiyar ve anlayışlarile, sırf bir muamele zarureti yüzünden tasfiye ederken, maziye ve istikbale doğru her oluşun yine kendilerine istinat edeceği fikrini hiç bir ân kaybetmiyecek; ve bu şartlar altında şubelerden, tasfiye vaziyetine bütün gönüllerile katılanmaları gibi mefkûrevî bir fedakârlık ve anlayış bekliyecektir.

19 — İşbu karar, aynen ve mukaddes gayenin hiçbir hakikati gizlemez nefs muhasebesi halinde, Mecmuamızın ilk sayısında intişar edecek; ve bundan sonraki U. İ. H. toplantısı üç gün zarfında vâki olarak, Cemiyette kalan âzânın tesbiti ve bunların davetiyle Büyük Divanın teşkili hususunu hemen yerine getirecektir. Kararımızın son cümlesi «tevfik ALLAHTANDIR» ölçüsünden ibarettir.

Umumî İdare Heyeti adına
mühür ve imzalar

Yukarıdaki kararın tarafımıza ait hususlarını kelimesi kelimesine tasdik eder ve sırf müşavir sıfatiyle iştirak ettiğimiz Umumî İdare Heyetinin işbu kararında şubelerimiz adına dayanak olduğumuzu bildiririz.

Afyon Ş. adına — *Kayseri Ş. adına*
Reis — Murahhas
Bekir Sencer — **A. Saracoğlu**

Malatya Ş. adına — *Tavşanlı Ş. adına*
Murahhas — Reis
Şevket Tanrıcer — **Ömer Çeri**

Not — İhzarî ve esasî müzakerelere iştirak eden Kütahya Şubemiz Reisi imza esnasında bulunamamıştır.

İNCELİK

UMUMÎ Reisimiz, 12 Mayıs 1951 toplantısında, Cemiyetimizin en ileri çaptaki tam on adet temsilcisine, son oluş kararımızın inceliğini anlatırken aynen demiştir ki:

«— Gönüldaşlar; biz bugüne kadar, suların nurlu mıntakasına giden yolu göstermeğe talip, asla ele ve avuca sığmaz ve önü kesilmez bir balık gibiydik. Nihayet düşman kutuplar, bu balığı enselemek için, baş vurdukları her çarenin iflâs ettiğini görünce, bizi hileyle bir lâğımın önüne çekip, her tarafımızı ağlarla çevirdiler; ve şahıslarımıza ve bilhassa şahıslarımızdan münezzeh olan mukaddes dâvamıza lâğım pisliğini atfetmeğe kalktılar. Esefler ve hicranlar içinde kaydedeyim ki, biz de bu hileleri kestirecek kadar zeki olmadığımız ve onlar bilhassa bu zekâsızlığımıza dayanarak son numaralarını oynadıkları için, bizi büsbütün şahlandıracakları ve kuvvetlendirecekleri yerde apıştırdılar ve zayıflattılar. Kuvvet, enayice nefse güvenmekten değil, ancak zaafın idrakinden doğacağına göre, nefslerimize ait bu derin kabalık ve anlayışsızlık yarasını idrak ve onu ilân cesaretini gösterebilirsek, işte o zaman, Allahın bu ihtarından doğan mâna ve hayrı kavramış ve nihaî zaferin ilk şartına ayak basmış oluruz. Allah bize diyor ki: (Ya tam öl, ya tam ol!)... Bundan böyle bize düşen vazife, balığı olduğu yerde bırakıp, bir misli ve menendi görülmemiş bir azim, cehd, irade, ruh ve ahlâk hamlesiyle silkinerek bir çift kanat edinmek, bir kuş olmak, peşimize yalnız kuş gibi uçabilecek kanatlılar katarını takmak; ve suların içinde aksini aradığımız nuru, hiçbir lâğım fıskiyesinin ulaşamıyacağı bulutlar üzerinden uçarak bulmaktır. Bunun için de mutlaka bir oluşu kapamak ve başka bir oluşu aramak ve onu bütün incelikleriyle nizamlaştırmak zorundayız. Böyle olursa zaferin bizim olacağına inanabilirsiniz!»

Dalkavukluk Fazileti

(Başı S. 11 de)

ğiştirdiler, fakat daima ihsanlarını aldılar. Rüyalarında görmedikleri, görseler de hayra yormadıkları türlü devletlere erdiler. Bankalar, şirketler, sigorta kumpanyaları arpalıkları oldu. El altından nakitler, gizli tahsisattan hisseler aldılar.

Dalkavukluk öyle bir iksir, öyle bir tılsım, öyle bir füsundur ki hiçbir şey onun yerini tutmaz. O, öyle nefesi keskin bir pirdir ki, üfledi mi, nefes etti mi sırtın yere gelmez. Onun sihriyle tarih boyunca nice ciğeri beş para etmez, içi boş su kabakları insan sırasına geçmiş, adam kisvesine bürünmüş, kıymet gibi görünmüştür.

Cahil ol, cevhersiz ol, İngiliz lirası sahtekârı ol, Cibali camiinin avlusunda büyümüş bir görgüsüz ol, seciye ve ahlâk gibi hassalardan uzak ol! Kaypak, allâk, yalancı, dolandırıcı ol! Uzvî, ruhî, ferdî, içtimaî ayıp ve illetlerle malûl ol! İsterse alnının iki tarafı eski putlar gibi iki sivri kemikle süslü olsun; korkma!.. Bunların hiçbirisi ikbale yükselmene, kâmiyap olmana engel teşkil edemez! Yalnız ve yalnız dalkavuk ol! Keremkârlarının önünde güler yüzle eğilmeyi, salta durmayı, bazan da iki büklüm olmayı bil, yeter! Onların semavî sözlerinin, hakimane hareketlerinin isabet ve hikmetlerine, yüksek mânalarına hayran olmayı bil, kâfi!..

Şimdi bir de, mâyeleri payelerine gülünç gelen, sırıtan dalkavuklar böyle aşağılık tıynette, zelil yaratılışta olduktan sonra kendisine dalkavukluk yapılan heyulânın ne seviye ve seciyede, ne mahiyet ve ulviyette, ne meziyet ve kıymette bir nesne olduğunu düşünün!..

Salih Zeki AKTAY

2.60

BÜYÜKDOĞU

Devlet Nüshası

Cumaları çıkar
Siyasî-Edebî
haftalık mecmua

Sahip ve Başmuharriri:
N. F. KISAKÜREK

Müessese Müdürü:
Ömer Karagül

Umumî neşriyatı
fiilen idare eden:
N. F. KISAKÜREK

İSTANBUL
Ankara Caddesi
Vilâyet karşısı
İzzeddin Hanı

Telefon:
25381

ŞAKA Matbaası

İlân almaz.

Abone:
Yıllık 12 lira
6 aylık 6 lira
3 aylık 3 lira

Her yerde
30 kuruş

25 Mayıs 1951

Yedinci yıl
Sayı:
57

MİLLÎ KÜTÜPHANE
ANKARA
241

Bu muazzam şiir, Üveysî tarafından Hicrî 1156, Milâdî 1740 yılında, devrinin halini belirtmek için kaleme alınmış olup Paris Millî Kütüphanesinde (385 supp. Turc) kaydı altında Doktor Rıza Nur tarafından bulunmuştur. Manzumenin, yeni nesillerce de anlaşılabilmesi için, kelimesi kelimesine öz Türkçeye çevrilmiş, sadeleştirilmiş şeklini de takdim ediyoruz:

Şiir

Eya ey kavm-i İslâmbol, bilin tahkik, olun âgâh!
İrişür nâgihan bir gün size kahr ile hışmullah!
Kıyamet koptu dünyadan, elem çekmez, utanmazsız;
Zamanıdır, iner Mehdi, nüzul etmekte ruhullah.
Yapup dünya evin, viran edersiz hâne-i dini,
Ne Fir'avn yaktı, ne Şeddat dünyayı bu şekl billâh!
Nice biçarenin zulmen yıkarsız hatırın daim;
Değil mi mü'minin kalbi, a zalim yoksa beytullah?
Eğer bin kerre feryad ü figanı göklere erse;
Terahhüm etmeyip bir gez demezsiz yerde kalmaz ah!
Yetime şefkat etmezsiz, olursuz göz göre malik;
Değil mi hazır ü nazır, buna razı mıdır Allah?
Ne Şer'ullaha tâbi'siz, ne hod kanuna kailsiz;
Cihanı dürlü bid'atle fenaya verdiniz eyvah!
Yahudi gibi mel'unlar geçerler sadra biteklif,
Kapıdan baksa bir mü'min, ederler ondan istikrah.
Nedendir böyle hainler emanet sahibi olmak?
Acep hiç ehl-i İslâmda bulunmaz mı eminullah?
Çakıldı fitne çakmağı, tutuştu büsbütün dünya;
Nice ulaşmaya ateş beyim, İslâmbola kâh, kâh?
Sepetlerde kılıç kalkan, zaamet oldu pasmaklık;
Alıptır şimdi aslanın elinden payını rubah!
Çalışır bir tarikle seferden kalmaya herkes,
Kani bir atlanır gider, gazaya fi-sebilûllah?
Beş on akçe ulûfeyle Sipahi neylesin, nitsin?
Eğer Yeniçeri dersen ne kadir söylemek billâh?
Bozulmasına dünyanın sebep paşalar, ağalar;
Fesad ü fitneye bais bular şüphesiz kâh.
Ne dine taptınız bilmem, ne mezhep tuttunuz hâşâ?
İmamlar kavline uymaz, buyurmaz dört kitabullah.
Kuzat ahvalini dersen ne mümkündür beyan etmek,
Eğer hasmın ise kadı efendi, yâr-ı can Allah!
Kurup bir dâm-ı tezviri, komuşlar mahkeme adın!
Kani seccade-i hazret, kani ahkâm-ı Şer'ullah?
Bugün tahkir edip dini edersiz hile-i Şer'i,
Şefaat mi eder size yarın ol hak Habibullah?!
Acap münkir misiz haşre, kıyamet yoksa kopmaz mı?
Size yâ ümmetim der mi bu fiille Nebiyyullah?!
Zamane uydu nisvana, döşendi ekser oğlana,
Ekâbir taptı hemyana, olup ekser adüvvullah.
Sitanbul kavminin zulmü, fesadı cümleden artuk,
Budur gam çektiğim, korkum irişe bir belâ nâgâh!
Nice nice Süleymanlar gelip geçti şu dünyaya,
Kani ecdad-ı âzam kime kaldı bu milkûllah?

. . . . . .

Huda daim hatalardan selâmet eyleye şahi:
Ne dünyada, ne ukbada olursa fî-emanullah.
Bir alay dilsiz ü mudhik cücelerle karin olma!

Ey İstanbul ahalisi, bilin ki, size birdenbire Allahın kahrı ve hışmı bir gün erişir. Dünyada kıyamet kóparken ne acı çekiyor, ne de utanıyorsunuz! Zamanıdır; Mehdi iner; Ruhullah (İsa Peygamber) nüzul etmektedir. Dünya evini imar ediyor ve din evini yıkıyorsunuz! Dünyayı bu şekilde ne Firavun, ne de Şeddat yaktı!.. Nice biçarelerin zulmünüzle gönlünü yıkmaktasınız! Müminin kalbi, ey zalimler, Allahın evi değil midir? Çığlıklar bin kere göklere erişse, siz bir kere bile «Ah yerde kalmaz!» demezsiniz! Öksüze şefkatiniz yoktur; onları göz göre göre tasarruf edersiniz! Allahın hazır ve nazır olduğunu ve bu hale razı olmadığını bilmiyor musunuz? Ne Şeriate bağlısınız, ne de kanuna!.. Cihanı türlü icatlar ve yeniliklerle fenaya verdiniz! Yahudi gibi mel'unlar, güçlük çekmeden başa geçerler; bir mümin kapıdan baksa ondan istikrah edilir. Böyle hainlerin emanet sahibi olması nedendir? Yoksa İslâm ehli arasında Allahın emin kulları bulunmaz mı dersiniz? Fitne çakmağı çakıldı ve dünya büsbütün tutuştu. Bu vaziyette ateş İstanbula nasıl ulaşmasın?.. Kılıç ve kalkan sepetlerde kaldı; ziamet pasmaklık oldu. Aslanın payını, elinden tilki almaktadır. Herkes yolunu bulup seferden (askerlikten) kurtulmaya bakıyor. Gazaya, sırf Allah için, atına binip gidenler nerede?.. Beş on akçe aylıkla sipahi (süvari) ne yapsın?.. Yeniçerinin halini sorarsan ona hiç cevap veremem! Dünyanın bozulmasına sebep, paşalar ve ağalardır. Fesat ve fitnenin sebebi bunlar... Ne bir dine bağlandınız, ne de bir mezhep sahibi oldunuz! Haliniz ne imamların (Dört mezhep sahibi imamlar) ölçüsüne uyar, ne de dört kitabın (Kur'an, İncil, Tevrat, Zebur) hükümlerine... Hâkimlerin (kadıların) halini sorarsan, beyanı mümkün değil... Eğer hasmın kadı efendi ise, yardımcın Allah olsun... Bir tezvir tuzağı kurup adını mahkeme koymuşlar... Nerede hazretin seccadesi, nerede Allahın kanunları?.. Bugün siz dini tahkir edip Şeriat hilesi yapmaya bakıyorsunuz! Size hiç, bu fiilinizle, yarın Allahın Sevgilisi şefaat eder mi?.. Haşr gününü inkâr ediyor ve Kıyamet kopmıyacak sanıyorsunuz! Size, bu halinizle, Allahın Peygamberi «Ey Ümmetim!» der

(Devamı S. 13 te)

242

DEDEKTİF X BİR

Para

1 — Son haftalarda günün dedikodusu, 1942-43 yılına ait meşhur Varlık Vergisi Kanununun belirttiği faciadır.

2 — Bu dedikoduya sebep, o zamanki defterdarlardan birinin nihayet 1951 yılında neşredebildiği bir kitap...

3 — Müellif, baştan başa şahsî müşahede ve hâtıralariyle doldurduğu bu kitapta hâdiseyi en canlı taraflariyle belirtmekte ise de, belirtme işi, bir takım alâka çekici bilgi unsurlarından ibaret kalmakta, fakat büyük terkip ölçüsüne ve kıymet hükmüne ulaşamamaktadır.

4 — Varlık vergisi, yer yüzünde hiçbir din, mezhep ve sistemin kabul etmiyeceği öyle bir şekavet hareketidir ki, başta Yahudiler, dönmeler ve sair gayr-i Müslim ekalliyetler bulunmak üzere, zulmünü Türk birliğinin hiç olmazsa iç ve gizli düşmanlarına, hain sömürücülerine yöneltmiş olmak bakımından kendisine teselli arayabilir. Buna rağmen esası zulüm olan bu verginin tatbikatındaki bin bir zulüm ve efsanevî haksızlıklar da, C.H.P. şiarından başka hiçbir şeye delâlet etmez.

5 — Fakat bugün dâvayı C.H.P. aleyhine canlandırmak istiyenler, aynı kozmopolit hizipler marifetiyle sinsi bir intikam hareketine girişmek tâbiyesindedirler. Bunlar, her fenalığa rağmen kozmopolit tesirlerin kuklası olmamış bulunan C.H.P. idaresini kötülemek isterken, sadece öz Türklere mahsus olan bu hakkı, Yahudiler ve dönmeler lehinde kullanmak gibi, daha tehlikeli bir «suret-i hak» ka hizmet ediyorlar!

6 — Öyle bir devir içindeyiz ki, şenî bir bâtılı kötülemek istiyen, ondan daha şenî bir bâtıl olarak meydana çıkıyor; ve insan hangi tarafı tutmak, hangi tarafa hak vermek icap ettiğinde müteredditve mütehayyir kalıyor! Hak mefhumu devrimizde o kadar uzaklara kaçmıştır ki, ortada hak kazanabilecek hiçbir şey kalmamıştır! Ortada, herbiri birbirine düşman ve musallat sayısız bâtıldan başka bir şey yoktur!

7 — Bugün, aynı kozmopolit zümrenin bayraktarı ve himayecisi, mukaddesatçı cephenin de baş düşmanlarından biri olan «Yeni İstanbul» gazetesi sahibi Habip Edip, birkaç kere birkaç milyoneri kucaklıyan servetine rağmen varlık vergisinden yalnız 15.000 lira mukabilinde kurtulduğunu ve Bâban zadelerden birine ait (Kezban) yatını, varlık vergisi müzayedesinden pek ucuza satın alıp âdeta üste de para kazandığını tekzip edebilir mi?

8 — Bugün hem varlık vergisine, hem de onu teşhir eden kitaba aleyhtarlık eden «Cumhuriyet» gazetesi ise, varlık vergisi satırının milyonluk darbesinden boynunu kurtarabilmiş bir kahramanın sulbünden gelmektedir. Bu şiarda insanlar nazarında da, hakikat, hiçbir cephesiyle konuşulmamalı, derhal kapatılmalıdır. Zira varlık vergisine hak verse, menfaatlerine o kadar bağlı olduğu zümreleri; şimdi onu teşhir edenlere hak verse, vergiden kurtulabilmiş olan kendi öz nefsini darıltacaktır.

9 — Netice şudur ki, varlık vergisi, C.H.P. günahları arasında, bütün bir samimiyet ve halisiyetle, kimlere ve niçin karşı olduğu besbelli bir şekavet işi olmak bakımından nisbeten hafif; ve Tanzimattan beri gelen malî skandal ve rezaletlerin en az sinsi ve hain olanıdır. Yahudi, dönme ve Mason parasiyle ve en peçeli metotlarla, İttihat ve Terakki zamanından başlıyarak, bu milletin idare ve irade makamlarına nüfuz etmek istiyenlerin temsil ettikleri sermaye nüfuzundan, bu sermayenin mânasından, gayesinden ve oynadığı rollerden haberimiz var mı?.. Ona bakalım!.. Zulmün en büyüğü, Allahın ve insanların kanuniyle memnu olan, şahsî mülkiyet hakkına eşkıyavârî tecavüzden ziyade, üstelik para ve mülkiyet bahşediyormuş gibi görünerek ruhî mülkiyetleri esir etmek ve peşinden topyekûn ruh ve maddeyi istismar pençesi içine almaktır. Asırları donatan misallere nazaran, Yahudi sermayeciliğinin ve tâbilerinin rolü ve olanca gayesi işte budur!

YAPI ve Kredi Bankasından soruyoruz: (Vatan) isimli Türkçe intişar eden dönme ve dönmelik gazetesinin son tesislerinde büyük krediler açtığınız ve bugün işbu ceridenin malî patronlarından biri olduğunuz doğru mudur? Doğruysa, niçin bu lûtfunuzu hiç olmazsa neseben Türk bir gazeteye ve gazete sahibine lâyık görmediniz?

YAPI ve Kredi Bankasının, 1950 seçimlerinde Demokrat Parti emrine milyonlar (bir rivayete göre 20 milyon lira) tahsis ettiğinden bahsediliyor. Şu suallere cevâp istiyoruz:

1 — Böyle bir para gerçekten tahsis edilmiş midir? Edilmişse miktarı ne kadardır?

2 — Demokrat Parti iktidarı kazandıktan sonra bu para tahsil edilmiş midir, edilmişse Parti bunu hangi kaynaktan ödeyebilmiştir?

3 — Yapı ve Kredi Bankasının, Türk halkının kendisine itimadı sayesinde temin ettiği milyonları siyasî bir dâvada kullanması, aynı halkı kendi öz parasiyle avlamaktan ve onun gafletini istismar etmekten başka bir mâna ifade eder mi?..

DİKKAT edilecek olursa, son haftaların bütün fikrî telkinleri hep malî meseleler ve sermaye nüfuzları etrafında cereyan etmektedir. Perde arkasında, sahipleri, mukaddesatımıza ve millî birliğimize düşman zümrelerden ibaret bir sermayedarlar hareketinin kımıldamaya başladığı, (dikte) kuvvetini kazanmak için her çareye baş vurduğu, hükûmet recüllerini ona göre sevip sevmediği, devirmek veya tutmak isteyip istemediği sezilir gibi değil midir?

243

TEFRİKA : 80

Artık vahiyler üst üste devamda ve ilâhî memuriyet gün gibi aşikâr... Resuller Resulünün kalblerinde de, bütün bu harikulâde keyfiyetlere tahammül edebilecek dayanaklar hazır... İnsan oğlunun Ufku, içinden geçtiği ezalı tecrübelerden sonra, artık Allah Resulü olmak haysiyetinin ilk şartlarını tamamlamışlardır. Ne zaman tenhalarda gezseler, çölden ve kırdan geçseler, taşların ve ağaçların nida ettiğini duyuyorlar:

— Selâm sana olsun, ey Allahın Resulü!..

O zaman sağlarına ve sollarına bakıyor ve kayalardan, nebatlardan başka bir şey göremiyorlar. Acaba bu sesin sahibi kim?.. Sadece taşlar ve ağaçlar!.. Cemat, nebat, hayvan ve insandan ibaret mahlûklar kadrosunun, en iptidaî iki cinsi, kendilerine ebedî bir sükût nasip edici bilgisizlik ve habersizliklerinin derinliklerinde, duyan, sezen ve ses çıkaran mahlûklardan üstün bir esrar nüfuziyle Allah Resulünün haberini almışlar ve onu selâmlamaya memur kılınmışlardır.

Nebiliğin müjdecisi, vahiylerle beraber sadık rüyalar oldu. O'nun rüyalarına tabir sıkıntısı yoktu. Rüyalarında ne görürlerse ayniyle zuhuruna şahit oluyorlardı. Madde âlemiyle ruh âlemi arasına köprü kuran ve ikisini de çizgi çizgi ve nokta nokta birleştiren Gaye-İnsana mahsus göz...

Vahiyler, birkaç şekilde tecelli etmekte...

Birinci şekil: Melek görünmeden vahyin, kalblerinde, ilham gibi birdenbire tecelli etmesi... Allah, bu tecellinin ilham değil, vahiy olduğunu zarurî bir ilimle sevgilisine bildirmişti. Kalbe Cebrail marifetiyle ilka olunan mânalara misal olarak bir Hadîs meali gösterelim:

«— Cebrail benim kalbime ilka etti ki, hiçbir nefs rızkını tamamlamayınca, ölüm yetişip kendisini bulamaz!»

Derece derece olan bu mânalar, nihayet vahye kadar yükselir.

Vahyin ikinci tecellisi, Cebrail'in bir insan şekline bürünüp Peygamberler Peygamberinin huzuruna çıkması... Cebrail'in büründüğü insan şekli, müceret ve meçhul bir insan değil, müşahhas ve malûm bir insan... Sahabîlerden Dahye-tül-Kelbi Hazretleri... Dahye isimli zat, erkek güzelliğinde o kadar çarpıcı bir fevkalâdeliğe malikmiş ki, çarşı ve pazardan geçerken, halk, yığın yığın sokaklara dökülüp onu seyrederlermiş... İşte «Namus-u Ekber» isimli Mele-

Tasavvuf

Yine Edep

RABITANIN edepleri bahsinde ilk şart, daha evvel de kaydettiğimiz gibi, rabıta yoluyle salikte bir eser hasıl olur ve bu eser sabit bulunursa, rabıtanın terk edilmesi lâzım geldiğidir. Eğer eser hasıl olur da, sabit ve istikrarlı olmazsa rabıta terkedilmez. Zira rabıtanın terkiyle beraber o halde zail olur. Çünkü salikin kendi öz malı olmayıp mürşidinden âriyet suretiyle alınmış bir tecellidir o eser... İşte, bu hal salikte öz mal ve öz kaynak haline gelinceye kadar rabıtaya devam etmek vazifedir.

Malûm olsun ki, salik, Allahdan vasıtasız olarak feyz almaya iktidar kazanıncaya kadar rabıtaya muhtaçdır. Allahdan vasıtasız feyz almak mümkün olunca da, elbette ki, rabıtayı terketmek vacip olur. Bu vaziyette rabıtayla uğraşmak, terakkiden düşmek olur. Hicap mertebesini şuhut mertebesine tercih etmek gibi bir vaziyet doğar ki, bunun da sakatlığı, izahdan varestedir.

Kimlerin ve hangi derecelere ermiş mürşidlerin kendilerine rabıta ettireceklerini izah etmiştik. Allahda tam fena ve bekaya ulaşmış büyüklerden başka kimseye caiz olmayan rabıta, mürşidin vefatından sonra da yine onun şahsına ve suretine bağlı olarak devam eder. Hazret-i Halid ve emsalinin vefatlarından ve ahirete intikallerinden sonra dünyaya irtibat ve iltifatları kalmadığı fikrinde bulunanlar ve rabıtayı herhalde hayattakilere mahsus bir iş zannedenler, en ağır ve fâhiş hataya düşenlerdir. Bunlar, nefslerinde kemâl vehmedenlerin hatasından daha büyük bir hatadadırlar. Öyle bir hata ki, velilerin irtihallerinden sonra tasarruflarını inkâr etmeye kadar gidebilir. Bu tasarruflar, Allahın sevgilisinde ana kaynağını bulduğu için, inkârın oraya kadar varmasından ancak Allaha sığınılabilir.

Şah-ı Nakşibend Hazretleriyle Abdülhalik arasında beş vasıta varken, rabıta merkezi ilkiydi. Keza, Beyazid, Kasımın ruhaniyetinden; Ebülhasan ise Beyazid'in ruhaniyetinden faydalanıyordu. Bu hal, bir mürşidin vefatından sonra da feyz vermekte devam ettiğine ve edeceğine en kat'i delildir. Hazret-i Halid ve halifeleri, bu dünyadan ayrılacakları âna kadar

Can, İnsan,

Canı sana para karşılığında vermediler. Onun için değerini bilmiyorsun canım!.. Hintli, ucuz ve bedavanın kıymetinden ne anlar?

★

İnsan dediğin gözden ibaret... Gerisi et ve post... Açık bir göz, vücudun en hayırlı uzvu...

★

Verâların verâsında ve hiç-

244

İnen Nur

Yazan: Necip Fazıl KISAKÜREK

ğin, şekline bürünüp geldiği insan, bu erkek güzeli...

Üçüncü tecelli, vahyin çan sesleri ve tunç ürpermelerine benzer mehabetli sadalar arkasından gelmesi... Bu şekil Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber için, şekiller arasında en şiddetli ve tahammülü en zor olanı... Zaten her şekliyle dayanılmaz bir vâkıa olan İlâhî vahye tahammül, bu son şekliyle, en ağır, en heybetli ifadeyi buluyor. Allah Sevgilisi, korkunç bir kervan yaklaşıyormuş gibi çan seslerinin öncülük ettiği bu ifadeye karşı, o kadar şiddet hissi duyarlardı ki, en soğuk günlerde alınlarından iplik iplik ter dökülürdü. O ânda deve üzerinde olsalar, mukaddes süvarisinin sıklet ve şiddetinden hayvan yere çökerdi.

Bu vaziyette bir gün mübarek ayakları Zeyd bin Sabit'in ayağı üzerindeyken, Zeyd, ayağının kırılacağını sandı; ve avaz avaz haykırmamak için dişleriyle dudaklarını kanattı. Zeyd anlatıyor:

«— Ben Allah Sevgilisinin vahiy kâtibiydim. Vahiy geldiği zaman, Allah Resulü pek fazla ter dökerlerdi. Neden sonra ıstıraplarını açılır ve söylemeğe başlarlardı. Ben de yazardım. Çok defa vahiy âmının şiddetinden ayağımın ezilecek gibi olduğunu hissettim ve bir daha aynı ayak üzerinde yürüyemiyeceğimi sandım. Maide suresi nâzil olduğu vakit, Allah Resulü deve üzerindeydiler. Deve hemen yere çöktü. Az kaldı, devenin ayağı ezilip kırılacak sandık.»

Vahyin bu şiddetli tecellisi, daima korkutucu âyet ve surelerin nâzil oluşundadır.

Dördüncü şekil, Meleğin, hiçbir yabancı şekle bürünmeden, doğrudan doğruya kendi aslî çizgileri içinde, olduğu gibi tecelli etmesi...

Beşinci şekil, Allahın, Miraç esnasında vâki olduğu gibi, vasıtasız vahyetmesi... Bu tecellinin sırlarını, ileride ve Miraç bahsinde kurcalamaya çalışacağız.

Altıncı şekil, Allahın, Musa Peygamber'e hitap edişi tarzında, yine arada Melek bulunmaksızın, gaipler ve gizlilikler âleminin verâsından, Resulüne seslenmesi...

Sadık rüyaları da vahiyden bir şube telâkki edecek olursak, vahiy şekillerini yediye çıkarırız. Bazıları, Allahın, arada hiçbir hicap ve perde bulunmaksızın, zatiyle Sevgilisine tecelli ederek vahyettiğini de ileriye sürmüşler ve böylece vahiy şekillerine sekizincisini ilâve etmişlerdir. Bu inceler incesi noktanın da sırları, ileride gelecektir.

(Devam ediyor)

---

kendilerine rabıtaya izin vermemişler ve daima vefat etmiş bulunan büyüklere rabıtayı emretmişlerdir. Hazret-i Halid ve halifeleri, bu yolun en büyüklerinden oldukları halde nefslerine rabıtaya izin vermez ve vefat etmiş olmalarına rağmen eski kutupları gösterirlerse, artık bu işin ehliyet bakımından ne derecede titiz ve ince bir edep şartı ifade ettiği anlaşılır. Rabıtadan maksat müminin kalbinden gafletin tardı ve zulmetin def'idir. Kemâlsiz bir mürşid, kendi kalbinden gafleti tard ve zulmeti defedemezken başkalarından nasıl tard ve defedebilsin?

Ne kendimizi, ne de bize başvuranları, zararların en büyüğü olan din zararına uğratmamak için Allaha sığınalım!...

İmam-ı Rabbani Hazretleri «Mektubat» isimli muazzez kitaplarında, ehliyetsiz iddiacıların ve mürşit taslaklarının belirttiği dalâlet menşeini mufassal olarak izah buyurmuşlardır. Ehliyetsiz şahısların bu halinden ve nefslerine rabıta emretmek dalâletlerinden, en çok kendileri zarar görürler. Zararın azı rabıta edene, çoğu da rabıta ettirenedir.

Rabıtanın Kitap ve Sünnet ile sabit olduğu ise ehlince malûmdur.

Ruh VE Namaz

RUH küllî olduğu, yani Arş üstünde ve Emir Âlemindeki aslî mertebesine rücu nuraniyetini kazandığı zaman, bu dünyada, tek ân içinde birçok şekillerde tecelli eder. Âhirette ise, dünyadan uzaklığı dolayısiyle istiklâli daha galip ve şiddetli olacağından, kolaylıkla müteaddit görünebilir.

Cennetin sekiz kapısından, her biri bu kapıların temsil ettiği faydalardan birine bağlı olan amel sahipleri girecektir. Bunlar kapılarda nida ile çağırılacaklar; ve farzların hepsini birden yerine getirmiş olanlar, tek ân içinde, Cennetin bütün kapılarından içeriye gireceklerdir. Kâinatın Fahri, böyle buyurmuşlardır.

Sekiz kapıya tekabül eden, insandaki sekiz uzuvdan sonuncusu kalbdir ki, hûşû ve huzû mahalli ve zaten tecellisine mahsus noktadır. Secdedeki yedi âzaya (Alın, iki el, iki diz, iki ayak) kalb ilâve edilince sekiz olur. Bu uzuvlara ait amellerin tecelli zemini ancak namazdır. Rabıtaya bağlı olarak namazın yüksek derecesi bu incelikle açık surette belli olur.

Merhum
Esseyyid ABDÜLHAKÎM

Mâverâ

bir yerde eşi olmıyan zat, çift olmayı mahlûklarına bırakarak, vahdâniyeti muhabbetle mübadele etti. Bana «Tek veya çift olmaktan hangisini istersin?» deyince, «Âlemlerden geçip seninle olmak isterim!» dedim.

Yedi Öğüt
Mevlâna

245

SATILAN İMPARATORLUK

M. Raif Ogan

Günümüzün önemli dâvası olan İsrail, yani Yahudi Devleti hakkında birkaç söz söylemek isterim. İsrailin (realite) ye intikal edişinde, bence, başta sayılabilecek âmil ve müessir, yine bizzat İslâm diyarları halklarından bir kısım dindaşlarımızın, her ne sebep ve teşvik ile olursa olsun, Türk İslâm camiasından ayrılmaları olmuştur. Afrikanın şimalinden başlayarak Toros kapılarına kadar uzanan Yakın Şark sahasında, dinî bağlılık yerine, yer yer millî varlıklar meydana çıkınca, binlerce yıllık bir idealin yanında dünyanın en dolgun para kuvvetine, asrî zihniyeti ve teknik kudreti ekliyen Siyonistlik âleminin harekete geçmemesi ve bu hareketi bugünkü muvaffakiyetle sona erdirememesi mümkün olamazdı.

Yirminci asrın zaruretleri, dinî birlik ideali yerine millî varlıkları doğurduğu muhakkaktır. Fakat, ayrı ayrı millî varlıklar, topluluk kuvvetini doğuran bir bağlılığın yerini alınca; artık mazinin satvet ve saltanatına da veda eylemek iktiza eyledi.

Avusturya - Macaristan Avrupada siyasî muvazeneyi tanzim eden bir kudret idi. Ve bu kudret, dostlarının meylini, düşmanlarının ihtirazını icap ettirir bir şekilde bulunuyordu. Parçalanıp da Macar Krallığı, Çekoslovakya Cumhuriyeti, Yugoslavyaya bağlanan Hırvatistan gibi müteferrik küçük varlıklara ayrılınca, mecmuanın temin eylediği vahdet kuvveti, müteferrik zayıflıklara mübeddel oldu ve Avrupa muvazenesi bozuldu.

İslâm âlemine gelince: Osmanlı İmparatorluğunun Beyrut vilâyeti ile Cebeli Lübnan müstakil mutasarrıflığından Lübnan, Şam ve Halep vilâyetlerinden Suriye Cumhuriyeti, Arabistan vilâyetinden Suudi Arabistan Emirliği, Bağdat, Basra, Musul vilâyetlerinden Irak kırallığı, Suriye vilâyeti ve bazı sancaklariyle Kudüs mutasarrıflığının bir kısmından da Ürdün emareti doğdu. Kudüs ve hinterlandında dahi, bir Yahudi sultasının hâkimiyeti tabii idi. Böylece bir merkeze bağlılığın doğurduğu kuvvet ve servet parçalanınca, Orta Şarkın muvazenesi de bozuldu. Muvazene bozukluğunun iktiza ettirdiği zaaflar da İsrail devletini doğurdu. Müdafaa vasıtalarını temin ve ordularını gereği gibi tanzime vakit bulamıyan müteferrik İslâm devletlerinin zaman ve imkân müsaadesizlikleri karşısında İsrail Devletinin kurulmasına ve kökleşmesine mani olamıyacakları belli idi.

Büyük bir İslâm tarihcisi - Taberi «Siyaset, ileride olabileceği olmadan evvel görüp vaktile tedbir almaktır.» der; ama böyle tedbirleri başarabilen de nadirdir. İstiklâl ve benliğine sahip olmanın gurur ve neş'esi; çok kere istikbaldeki tehlikeleri unuttturur, yahut ihmal ettirir.

İleride ne olur? İstikbali bilen ancak Allahtır. İstikbalini, dostuna ve düşmanına tasdik ve kabul ettirmek muvaffakiyetini gösteren İsrail sulh uykusuna yatarak ilerisini ihmal etmiyecektir. Müteferrik İslâm devletleri de ayni yolu tutar, fikir ve maksat ayrılıklarını, gayenin istihsalinde hic olmazsa lâzım geldiği zaman, birliğe ve beraberliğe ulaştırmayı başarabilirse, terazinin kefesini kendi taraflarına meylettirir, ağır basabilirler. Meşhur Ata sözümüzdür: Zor oyunu bozar! Gelecek için, kehanette daha ileriye varmak lüzumsuzdur.

Maziye gelince, olmuşun muhasebesini yapmak mevkiinde değiliz. O vakitler; Siyonizma meselesi üzerinde gazeteler neşriyata başlamışlardı; Siyonistlik ve Siyonistlerin müracaat ve talepleri Millet Meclisinde dahi türlü tartışmalara sebep oluyordu. Gazetelerden bir kısmı, Sultan Hamidin, Siyonistlerin taleplerine karşı durduğundan Hayfa ve Kudüs bölgelerine sistematik bir Yahudi muhaceretini güçleştirmek için, direnmiş olmasına mukabil İttihat ve Terakki hükûmetinin Siyonistlere karşı daha mülâyim bir durum aldığından ve bu işi daha ziyade Maliye Nazırı Cavit Beyin desteklediğinden bahsediyorlardı. Tam o sırada, gündelik gazetelerden birinde, Paristen alınmış şöyle bir havadis görüldü:

«Geçen sene Parisin Grand Otelinde münakid bir cemiyette Selânikli (Metr Salem) ile Alyans İzraelit raisi banker (Modyanu) ve emsali Museviler Trablus Garba ait müzakereler yapmışlardır. Burada 60.000.000 frank mukabilinde Türkiye tarafından Trablus Garp ile Bingazinin İtalyaya terk edilmesi ve bu paranın Siyonistler tarafından İtalyaya tâviz olarak ödenip ileride Trablus ve Bingazide Siyonist cemiyeti tarafından satın alınacak ve istimlâk edilecek arazi ile mahsup olunması, her iki hükûmete müracaatla esas mesele hakkında müzakereye girişebilecek bir murahhas intihap ve izamı kararlaştırılmıştır. Murahhaslığa, Ricali Osmaniye indinde begayet müessir nüfuzlu ve hatırı sayılan (Metr Salem) ittifakla seçildiği gibi mukarreratın mazbatası yapılarak ittihat ve terakki kongresine gönderilmesine karar verilmiştir.»

Bu havadis hakkında, mütalâasını neşreden merhum Ebüzziya şöyle der:

«Vakıa, İttihad ve Terakki cemiyetine bazı Yahudi dahil olmuş ve hıltı fasıt gibi uruku cemiyete hulul ile hayli nüfuz ve tesir icra eylemiş ise de halk, bu avamili mekrûhe ile tarafdarını ve kâr ve amellerini pek iyi tanımış ve haklarında lâzım gelen hükmü çoktan vermiştir. Devleti Osmaniye, eczayı memalikinden bir vilâyeti cesimiyeyi bugün satılığa mı çıkarmıştır ki, kıymeti veya ivazı mevzuu bahs olabiliyor? Selânikli Yahudilere bu cür'eti mâfekattasavvuru kim bahsediyor, bu kârı, onlara kim teklif veya tevdi ediyor?

Bu (Metr Salem) Türkçesi (usta Salem) kimdir? Bu Salem odur ki; Taksim Kışlası işinde hem müşteri ve hem bayi sıfatiyle meydana çıkmıştır. Bu Salem, aslen Selânikli, velâdeten Osmanlı olduğu halde bugün İtalyan tabiiyetindedir. Bu Metr Salem o zattı ki, bazı vüzera ve küberamızın celis ve müsteşiri ve hemdem-ü hemesridir. Ferdayı meşrutiyetten beri, bir mesele-i maliye ve içtimaiye yoktur ki, Salem Efendi ana burnunu sokmuş olmasın. Kısla satılır; Salem Efendinin parmağı görülür, Salhane yapılmak istenir; Salem Efendinin müdahalesi meydana çıkar, yanan olur; komisyonlarda Salem Efendi araya girmeyince neticeyezir

246

olmaz. Cidde - San'a şimendüferi yaptırılır, Salem Efendi vesatat eder. Filistin arazisi meydana çıkar; arkasında Salem Efendi gizlenir. Şimdi de, İtalyanlara Trablusu satmak için Pariste cemiyetler akdediyor. Memleketimizin her türlü esrar ve hafâyayı umûruna mahrem edilen bu adam; bize: (Besle kargayı gözünü oysun!) meselesini tahattur ettiriyor. Bu vatansız, bu tilki tıynetli herifler Fransızların (Bir yılandır ki sinemde ısıttım!) dedikleri eşhası muzırreyi temsil etmektedir.»

Bu yazılar; Trablusa İtalyan donanması saldırmadan önce çıkmıştır. Demek oluyor ki, para ile satın alınması ve sattırılması imkânı bulunamayınca, Siyonistlerin malî teşebbüsleri, yerini donanmaya terk eylemiş oluyor!

Yine o günlerde idi; İstanbulda İttihat ve Terakki organları dışında kalan gazeteler ve mecmualar Siyonistliğe ve Siyonistlerin türlü teşebbüslerine karşı muhalif bir cephe almışlardı. Halk da hoşnutsuzluğunu ve endişesini her vesile ile açıklatıyordu. Bu hal karşısında, İttihat ve Terakki Hükûmeti kendini millet nazarında tebrik edebilmek noktasına yöneldi!

İstanbulda çıkmakta olan Yahudice «El - Tempo» gazetesi sahibinin Hariciye Nazırı Halil Bey ile yaptığı mülâkat neşrolunuyordu, aynen şöyledir:

Yahudi gazeteci — Siyonizm hakkında ne fikirde bulunuyorsunuz?

Halil Bey — Siyonizm ne şekilde olursa olsun, hükûmet nezdinde iyi gözle görülemez. Bazı ecnebi Museviler Memaliki Osmaniyeye gelerek bu maksadın tervici yolunda propagandada bulunmalarını iyi göremem. Museviler: kendilerinin dahi tahtı itirafında olduğu üzere, memleketimizde nail oldukları muhabbet ve samimiyete dünyanın hiç bir tarafında mazhar olamamışlardır. Binaenaleyh, daima şüpheyi davet eden Siyonizm meslegini iltizam ve takip etmek hem Osmanlılar, hem de Osmanlı Museviler aleyhine hareket etmek demektir. Bu gibi maksadı mühimmeye vâkıf olan erbabı servet Siyonizm aleyhinde siddet ve hararetle neşri efkâra devam edecek olurlarsa hükûmetle mevcut olan revabıtı samimiyenin bilâ zaaf ve zeval devam edeceğinde istibah yoktur.

Yahudi gazetesi — Siyonistler, Osmanlı tabiiyetini kabul etmek şartiyle Memaliki Osmaniyeye hicret ve fakat Filistinde yerleşmeyi arzu ediyorlar. Bu şekilde Siyonizmi tasvip etmez misiniz?

Halil Bey — Bu muhacerette matmahı nazar Filistin oldukça biz daima şüphe edeceğiz. Ve hükûmet buna hiç bir vakit muvafakat etmiyecektir. Bununla beraber demin dediğim vechile, Osmanlı Musevilerinin, zekâvet ve muhabbeti vataniyelerinden emin olduğum için bu fikri hâme kapılıp da menafi-i şahsiyelerini ihlâl etmiyeceklerine itimat etmek isterim.

Mülâkatı neşreden dergi, şöyle bir mütalâayı da ekliyor:

«Hariciye Nazırı Halil Beyin katiyet ifade eden bu meslekini hükûmetteki rufekası acaba takdir edecekler midir? Zira Siyonistlerin inkâr etmek politikası, mesleki hükûmeti gösteremez; mevcut bir şeyi mefkut addetmek ile, tayini meslek arasında hiç bir münasebet yoktur.»

Bu sözlere ve mütalâaya fikirler ilâvesine ihtiyaç yoktur. Basiretsizlik karşısında, basiretin; Taberî'nin dediği gibi ileriyi görmek ile ilerde olabileceği önceden sezememenin hazin ve canlı misalidir. Haktan, İslâm âleminin bütün fertlerini ve devletlerini korumasını temenni etmekten başka elden ne gelir?

Mason Dernekleri ve Kanun

Türkiyede muvazaalı bir şekilde Mason Derneği kurulunca, buna mevzuata uygun bir gösteris vermek icap etti. Cemiyetler Kanununa göre bir dernek nizamnamesi yapılarak usulen hükûmete verildi ve gazetelerde neşrolundu. Her ne kadar bunda da mühim ve karanlık taraflar kalmış ve elâstikî ibareler yer almış ise de o zamanki Halk Partisi İcisleri Bakanlığı, işin incelenmesine gecmedi. Nizamnameyi tasdik ediverdi. Bizim neşriyatımız ve Millet Meclisinde bazı meb'usların sözlü soruları üzerine, yine o devrin Başbakanı Semsettin Günaltay işi Dahiliye Bakanlığına havale ederek Meclisi yatıştırdı. Dahiliye Bakanı Emin Erişirgil ise cok kuvvetli bir ihtimal ile eski bir mason olduğundan, farmasonları yine farmasonlardan sordu. Tabiatiyle onlar da «biz felsefî ve asrî bir dernekten başka bir şey değiliz.» dediler ve iş böylece örtbas edildi. Fakat, bu meydandaki nizamname; masonluk sapıklıklarını, saftizlemeğe kâfi değildi. Zaten nizamnamenin bir fıkrasında ayrıca bir ic nizamname tanzim olunacağı kaydı vardı. Derhal İskocya Tarikatına göre bir Masonluk Tarikatı nizamnamesi yapıldı. Galatada Morkides Matbaasında bastırıldı ve masonlara gizlice dağıtıldı. Bu nizamnamenin kapağında (Türkiye Mason Derneği - Türkiye Yüksek Sûrası: - Birinci Derece Calısma Usulü - Calısma Rehberi) ibareleri aynen görülmektedir. İşi mevzuata uydurmak üzere kitaptan muayyen nüshalarını Cumhuriyet Savcılığına, Derleme Müdürlüğüne ve sair icap eden yerlere verdiler ve ayrıca neşir ve ilân edemediler. Biz hem keyfiyeti haber aldık, hem de yayın yoluyle Savcılığın ve gerekli makamların dikkatini cektik. Savcılıktan aldığını söyliuen tanımadığımız bir sivil zat bize müracaat ederek bu gizli nizamnameyi Savcının görmek istediğini söyledi. Ona:

«— Bunun nüshaları size bulunmak gerektir. Derlemede dahi bulunmalıdır!»

Dedik; buna mukabil:

«— Bizde bulamadık. Siz veriniz!»

Dediler. Bunun üzerine Savcılığa tevdi olunan matbuların nasıl olup da zivaa uğrayabileceğine akıl erdiremediğimizi ve ancak böyle olmakla beraber mutlaka istiyorlarsa, talebi yazılı olarak yapmalarını söyledik. Bir daha müracaat vaki olmadı. Halbuki bu nizamname, masonluğun gizli tarikat olduğunu, hûrafelere, tesrifata, sınıflara tâbi bulunduğunu sarahatle ifade eylemekte idi. Neden ve nasıl olup da, usulen tevdii lâzımgelen makamlara verilmiş olmasına rağmen kaybolduğuna veyahut dikkati çekmediğine akıl erdirmek kabil değildir! Çünkü, matbuaların gerekli makamlara itasından maksat; onların mündericatı üzerinde tetkik yapılarak kanunlara aykırı cihetler bulunup bulunmadığını tahkiktir. Demek ki «Türkiye Mason Derneği Şûrası» nın gizli nizamnamesi dikkati çekememiştir.

M. Raif OGAN

247

Açık istida

SAVCILIK

İstanbul

54 üncü sayımızın toplatılması hakkındaki emriniz, Anadolunun birçok yerinde her sayımıza şâmil sanılmakta veya böyle sanılması tercih edilmektedir. «Bu defa vur!» emrinizi, «Her defa vur!» anladıklarına göre bu emrin tavzihi size mi, bize mi düşer?

Büyük Doğu

Hadiselerin

★ **MELİK**

Haşimî Ürdün Emîri Melik Abdullah Hazretleri, Türkiyede ve İstanbulda... Gelişleri sırf bir dostluk ziyareti şeklinde tefsir edildiği ve ruh yakınlığından başka bir mânaya yorulmak istenmediği için ayrıca siyasî bir sebep araştırmaya lüzum görmüyoruz. Gazetelerde, Mısırdan gelmiş, her köşesi İslâmî ölçülerle bezeli bir çadırda çıkmış resimlerini ve alelûsul beylik basın toplantılarında söyledikleri sözleri okuduk ve bunlardan fazla bir şey anlıyamadık. Bizim, kendileri hakkında bildiğimiz ve duyduğumuz, Müslüman memleket reisleri arasında en iyi, en yüksek ve en dindar devlet reislerinden biri olduklarıdır. Ankarada ve maalesef hususî bir seccade üzerinde maiyetleriyle beraber kıldıkları namaz da, görmeğe pek mütehassir bulunduğumuz levhalardan birisi... Bu arada kendilerine, kendi maiyetlerinden ve camiin her zamanki hususî cemaatinden başka kimselerin refakat etmeyişi de pek ince hüzün noktası... Melik Hazretleri bütün Anadoluyu gezseler, bütün Türk milletini, hususî cemaatler halinde camilerde görecekler; fakat muhakkak ki. bu hususî cemaatler içinde 21 milyon Türkle buluşacakları halde yine ve daima yalnız kalacaklardır. Kendilerini «Selâm» tabirinin gerçek mânasiyle selâmlar; ve mensup oldukları mâna dünyasının zaferinden başka gayesi olmıyan hakikî bir fikir cereyanının temsilcileri olarak kendilerine «Safa geldiniz; inşallah safa bulursunuz!» deriz.

★ **419**

Mecmuamızın toplanan sayısı yalnız 54 olduğu

Gaflet

ŞARK, o bir kubbeydi; nur dolu bir kubbe... Garp da, bir kuyu; zulmet yüklü bir kuyu... Din, ilim, hüner, marifet, şiir, efsane, giyim, donatım, hep Şarkın malıydı. İpek, kâğıt, fildişi ve baharat yüklü kervanlar Çin, Hint ve Arap yollarında gidip gelirken, Garplı; domuzlar gibi ağaç köklerini kemiriyordu. Harun-ür-Reşit, Cermen İmparatoru (Şarlman) a on iki kapılı saati hediye ettiği zaman, vaziyet bu vaziyetti. Şark ve Şarklı olmasaydı Garplı, bütün kurtuluşunu ve doğruluşunu borçlu olduğu (Rönesans) ı yapamıyacak, eski Yunan metinlerini Arapça yoliyle bulamıyacaktı. Ne olduysa oldu; ve Garp, eşya ve hâdiseler üzerinde aklın tahakküm ve saltanat hakkını keşfetti. Şark ise, aklı idam etmenin ancak din sırları karşısında olduğunu, yoksa maddeyi teshirde bütün şubeleriyle aklı teşkilâtlandırmaktan başka çare bulunmadığını ve bu işi bizzat dinin emrettiğini bilemedi. Neticede akıl Garbın ve akılsızlık Şarkın sıfatı oldu. Halbuki o çıkış ve o gidişe göre tamamiyle aksi olmalıydı. Bağlı oldukları hak dinin vecd ve esrar idrakina malik olmıyanlar, gayet tabiidir ki, temsil edemedikleri, hakkını veremedikleri, yani anlıyamadıkları dinin kendilerini himaye etmediğini gördüler. Bu hal, anlıyan için, dinin ancak ulviyet, nezahet ve kudretine delil olabilirdi. Aksini zannettiler ve zannettirmeğe çalışanlara yardım ettiler. Ve nihayet basiret Garbın, gaflet de Şarkın seciyesi olarak yerleşti kaldı; bize de dinimizin kışır ve kabuktan ibaret dış hükümlerini papagan gibi ezberlemekten ve onları kendi havasız ruhumuzda posalaştırmaktan başka iş kalmadı.

Bugün Şarkın baş fârikası gaflettir. O, her şeyden gafil: Nefsinden, tarihinden, dünyasından, düşmanından, hastalığından, her şeyden... Büyük Doğu idealinin eski bir tabiriyle, bir güneş kaybetmiş olduğunu sezer, fakat bunu körler gibi el yordamiyle dışında arar, cebinde kaybetmiş olduğuna akıl erdiremez. Ve işte Garp, tam 5 asır çalışarak Şarkta temin ettiği bu ruhî inhitatı, artık bir fabrika gibi işlemekten, sömürmekten, her sahada faydalandırmaktan başka bir vazifeye muhtaç değildir. Şarkı dininden ve hakikatinden nefret ettiren, kendisine özendiren, böylece ona hem kendi aslını, hem de Garbın iç tekevvün sırrını ve bünye hikmetini yasak eden düşman, tek silâh olarak bu gafleti kullanmaktadır. Tarih boyunca inkılâp adiyle Şarka saadet vadeden her hareket de, bu gafleti cilâlamaktan başka bir şeye yaramamıştır. Şarkta gerçek inkılâp, ona, kendisiyle beraber bütün cihanın muhasebe ve murakabesini yaptıran hayulâî bir doğruluştan başka hiçbir şey olamaz. Halbuki Şark, tam beş asırdır doğrulmak yerine, Avrupanın koltuk değnekleriyle ve ebedî topal sıfatı altında yol alabilmek şartiyle yalnız sinmiş, sindirilmiş ve hudutsuz bir ham madde ambarı, istihlâk pazarı ve istismar sahası olarak muhafaza edilmiştir.

Şarkın, maddî ve mânevî bin bir Garp macunu ve iksiriyle her ân derinleştirilen ve beslenen gafleti o kadar büyüktür ki, kendi öz hainlerini ona kahraman; ve kendi öz kahramanlarını ona hain göstermenin bile yolu bulunmuştur. Gaflet, kaybedilen şahsiyet ve mukaddesatın azameti kadar büyük olmuştur.

Hüseyin Rahmi YANANLI

248

Muhasebesi

halde, bu kararı hakkımızda ebedî sanan bazı yerlerin kanun anlayışsızlığını yukarıda kaydetmiş bulunuyoruz İşin garibi, İstanbulda bile tek bir polis memurunun, mecmua her köşede harıl harıl serbestçe satılırken, kendisini bizzat ve müstakillen bu işe memur görmesi ve müteakip sayılarımızı rastgeldiği müvezziden toplamaya savaşmasıdır. 419 yaka numaralı bu memurun, İstanbuldaki binlerce memura rağmen gösterdiği kanunsuz hamaratlığı, her halde taltife lâyık görmemesi icap eden Emniyet Müdürlüğünün dikkatini çekeriz. Doğrusu, vazifenin bu şekli, vazifesizliğin her şeklinden beter olabilir. Kesik bir başın sahibi aranırken, verilen adreste buldukları adama: «Bu baş senin mi?» diye soran zaptiye misalini m hatırlıyacağız? Adam da şu cevabı vermiş: «Vallahi benim başım değil!..» Vallahi bay polis, topladığınız sayılar, kanunen yasak edilmiş değildir...

★ **DÜNYA HARBİ**

Üçüncü Dünya Harbinin yaklaştığına dair alâmetler sezmekteyiz. Mısır taraflarında kâhinler, Allahtan başka kimsenin bilemiyeceği istikbâl üzerinde bu yılın temmuz ayını gösterecek kadar küstahça iddialarda bulunurken, bazı aklî ve siyasî deliller, cidden çok tehlikeli anlar yaşamaya başladığımızı açıklar gibidir. Ânbeân, büyük, çok büyük bir şey kopabilir! Dâvayı dünyanın her tarafında, hattâ muazzam gafletine rağmen Asya, Afrikada devlet mes'uliyeti almış olan her fert kavramıştır.

Cihan sirkinde, cihan kasvetini giderecek numaraların sahibi olduğunu iddia eden demokrasya fili, artık oyun mevsiminin geçtiğini, sirkten çıkmak ve ormana dalmak lâzım başını ezmek gerektiğini geldiğini ve orada ayının kavramalıdır. **Be. De.**

Çektiğimiz telgraflar

SAVCILIK

Van, Balıkesir, Diyarbakır, Kırşehir

Mecmuamız hakkındaki toplama emri yalnız 54 üncü sayıya münhasır iken şehriniz zabıtasının yeni sayılarımızı da topladığını öğrendik. Her yerde serbestçe satılan mecmuamız hakkındaki kanunsuz muameleyi derhal durdurmanız mercudur.

Büyük Doğu

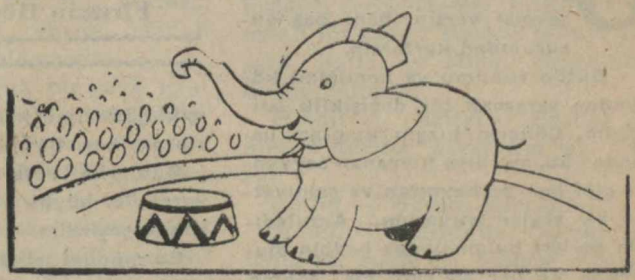

Bayilerimize!

Kanun ve hâkim emri olmadan gazetemizi toplamak isteyenlerden, bu hareketi hangi ölçüye dayanarak yaptıklarına dair resmî vesika isteyiniz!.. O zaman elleri bağlanır.

Kanun ve fuhuş

FUHUŞLA sözde mücadele ediliyor. Ahlâk zabıtası faaliyette... Evler basılıyor, kadınlar muayeneye sevkoluyor ve bütün bunlarla sanki bu muazzam dâva halledilmiş oluyor. Kapatılan evler, muayeneye sevkolunan kadınlar, hemen her gün yevmî gazete sütunlarını işgal ediyor.

Vay, bu hallere bakıp da, bu şehirde fuhuşla mücadele ediliyor zehabına kapılanların haline! Hayır efendim, fuhuşla mücadele edilmiyor, bilâkis fuhuş bugünkü mücadele tarzile müsamaha görüyor. Alâkalı makamlar istedikleri kadar müsbet faaliyetler iddia etsinler! Onların bugünkü kanunla yapageldikleri mücadele ilelebet bu cereyanı durduramıyacak ve eldeki «Fuhuşla Mücadele Nizamnamesi» bu dâvada bir arpa boyu dahi yol vermeyecektir.

Ahlâk Zabıtası bugünkü mücadelesinde, herhangi bir gizli fuhuş yuvasını basıyor, yakalanan sermaye kadınları muayeneye sevkediliyor, ev sahibini de, hakkında tutulan zaptı imzaladıktan sonra serbest bırakıyor. Serbest bulunan ev sahibi hemen ertesi gün esasen hazır olan diğer evinde mel'anetine devam ediyor.

Büyük Doğunun ilk sayılarındaki «Fuhuş» başlıklı yazımızda ısrarla iddia ettiğimiz gibi, fuhuş yolunda ev işletenler o derece geniş bir teşkilâta sahiptirler ki, her randevu evi sahibi ya 4-5 eve, veya 2-3 apartımana maliktir. Binaenaleyh ev kapatmakla bu cereyan önlenemez. Cürmü sabit olan ev sahibini hemen tevkif edip ağır ceza ile hapsetmezsek, yakalanan kadınları muayeneden sonra serbest bırakıp, onları islâh edici bir rejime tâbi tutmazsak, bu cereyan kat'iyen önlenemeyecektir. Bu mevzuda biz, bir iki ay evvel basıldığını ve kapatıldığını okuduğumuz evlerin bugün hepsinin de harıl harıl işlediğini iddia edersek alâkalı makamlar bilmem ne buyurur?

Ev yıkıp ocak söndüren, binlerce genç kızı doğru yoldan ayıran ve hakikî bir anne saadetinden mahrum eden, sayısız delikanlıyı türlü sarî hastalıkla sakatlayan bu cereyanın kökten halli için eldeki mevcut nizamnamenin kat'iyen değişmesi şarttır. «Ahlâk Kongresi» nin henüz dağıldığı şu günlerde biz, mukaddesatçı ve milliyetçi millet vekillerimizden bu mevzuda faaliyet bekliyor ve ısrarla iddia ediyoruz: Bu mevzuat ile bu cereyan, önleneceğine desteklenmektedir.

Mustafa MÜFTÜOĞLU

243

İSLÂMÎ DUYGU

ARIYORUM!

Yazan:

Firuzan Hüsrev TÖKİN

Öyle yaratıcı bir kuvvete ihtiyacım var ki, bana yaşama sevgisi versin, beni boş gururumdan kurtarsın.

Bütün ruhumu ve benliğimi kökünden sarsacak bir değişiklik istiyorum. Çöllerin kızgın kumları üstünde «Su, su» diye kıvranan seyyahlar gibi ben de hayattan ve cemiyetten bir şeyler istiyorum. Arzuladığım şeyleri bulamayınca bedbin oluyorum. Ve her ân ruhî bir çökme, ezilme, beni takip ediyor. Nefsimi neye hasredeceğimi bilmediğim için ümitsizliğe ve mânevî sefalete düşüyorum.

İnanamamaktan, bir şeye bağlanamamaktan doğan tereddüt ve endişe buhranları içinde idim. Kendime bir geçit, bir ışık, bir ümit nuru bulmak için mütemadiyen çırpınıyordum.

Şehirlerde bedbaht...

Şekilsiz sokaklar, kasvetli evler, bakımsız mâbetler, uyuşuk meclisler beni sıkan, üzen şeylerdi.

Şehirlerde daima haset, kin, iftira, fitne, hile, azamet ve boş gurur vardı. Şehirlerde yaşayan insanlar hırslarında kinci, dostluklarında hodbin, fedakârlıklarında nümayişkâr...

Ruh baskılarından kurtulmak için evimi, ailemi, kitaplarımı ve yaşadığım şehri terk etmeye karar verdim.

Demir çarıklı âşıklar gibi dağlar, ormanlar, nehirler aştım.

Topraklar üstünde yattım. Ateşlerden geçtim.

Bedenimi her türlü ıstırap ve sıkıntı içinde olgunlaştırdım.

Bir dağ yamacındaki ormanda bir çınar ağacının kovuğunu kendime mesken yaptım.

Tepemde nihayetsiz gök kubbe, karşımda uçsuz bucaksız deniz uzanıyordu. Manzaranın bu genişliği ve derinliği ruhumu yıkadı, temizledi.

Yalnız, sessizlik ve huzur içinde maddî hayatın kaygılarından uzak kalarak bir ruh hayatı yaşamağa başladım.

Havada, suda, ağaçlarda ne güzel musiki nağmeleri var. Burada her şey temiz, şeffaf ve berrak... Renk ve ışık gözlerimi kamaştırdı. Çiçeklerin rayihası ile mest oldum.

Günlerimi nefs mücadelesi ile, riyazet ile, büyük ve vecitli lâhzalar içinde geçirdim.

Bu müddet içinde bana bazı şeyler göründü.

Denize karşı oturur, onu seyre dalardım.

Uzun müddet denizin içine bakınca, denizin de benim içime baktığını görürdüm. Kendimi denizde, denizi içimde görür ve onunla bir olurdum.

Denizin sert dalgaları her vuruşta benden bir parça koparır, eritir, yok ederdi. Sonra kendimi tekrar bina eder, sonra yine tahrip ederdim.

Ebedî bir oluş...

Mürakabe ve istiğrak içinde saatlerce düşünürdüm.

Vücudum ağaca dayalı, öylece hareketsiz kalırdım.

Vecd içinde, deniz, orman ve dağlar önümde akıp giderdi, denizden dağlara doğru tırmanırdım. Zirvelerden zirvelere atlardım. Nihayet bir ân gelirdi ki, yükselme hududu biterdi. Orada, uçsuz bucaksız genişlik vardı. Ve büyük bir sessizlik hüküm sürerdi. Orada, her şey aydınlık ve berrak... Boşluğa doğru uzanırdım. Su, toprak ve ağaç geride kalırdı. Nihayetsizlikler içinde koşar, koşardım. Mesafeleri yok eden, zaman ile kayıtlı olmayan bir saadet sevinci içinde âvare dolaşırdım.

Ruhum bu ölçüsüz yüksekliklerde ve boşluklarda gezerken ağaca dayalı bedenim hareketten uzak, bir (katalepsi) halinde idi.

Bedenime bağlı olan ruhum, beni terk etme tereddütleri geçirirken, alnıma bir çiçek yağmuru yağar gibi olur, güneşin altın ışıkları yüzümü yakmaya başlar ve kendime gelirdim. O zaman gözlerimi açar, denizin üzerinde yükselen güneşe bakardım. Sonra tekrar gözlerimi kapar ve güneşin içimde yandığını görürdüm. O zaman içim aydınlanır ve nur'a gark olurdum.

Bir müddet sonra tam bir ruhi huzur içinde ayağa kalkar, gerilmiş olan adalelerimi yumuşatmak için gerinir ve geniş bir nefes alırdım.

Derunî temaşada şiddetli bir nur, bir ışık ile karşılaşıyordum. Böyle hallerde Tanrı'yı seziyordum.

Bende belki Tanrıdan bir ışık vardı. Belki de derunî müşahededе bu ışığı görebiliyorum.

Maddenin sırlarını dahi çözemediğimiz bir bilgi seviyesinde bulunurken, Tanrının varlığını bilmek imkânı hayal edilebilir mi?

Tanrıyı bilmek insana nasip değildir.

Hiç bir vakit kimse Allahı görememiştir.

Allahı, ne peygamberler, ne veliler ne de azizler, zatile göremediler. Ancak onun varlığının tecellisi olan nuru gördüler. Fakat bu nur, Tanrı değildir. Tanrının varlığının yakın bir tecellisidir.

Mutlak olan, sekilsiz ve sıfatsız olan, nasıl görülebilir, nasıl bilinebilir? Göründüğü, bilindiği zaman şekil ve sıfat alacaktır. O zaman, mutlak olmak sıfatını kaybedecektir. Ve bizim gibi fânî bir varlık haline gelecektir. Bu ise muhal...

Hasat mevsimi gelmişti.

Ruhum sükûnet bulmustu.

Bir vicdan huzuru içinde idim.

Ve gönlüm rahattı.

Bir gün ormanda dolaşırken ihtiyar bir coban'a rastladım. Bana dedi ki: «Niçin uzlet'e cekildin? Neden Halk'dan kaçıyorsun? İnzivada benliğini, gururunu yok edemezsin! Halkın arasına karış ki, nefsaniyetin, benliğin erisin!

Kalabalıkta yıkanabilmek herkesin harcı değildir; kalabalığın tadını çıkarmak bir sanattır.

İstediğin zaman kendi icine cekilebiliyor musun? İnsan hicbir verde kendi içindeki kadar sükûnete kavuşamaz.

İç derinliğini kaz; kaynak oradadır;

250

— 19 —

Battal, yedeğinde Aşkar, kalenin büyük avlusunda... O ânda, avluya, kalenin iç taraflarından bir sıra atlı girer. Atlıların önünde, kendisi ve atı, sırmalar ve ziynetler içinde bir kimse...

Amuryonlu asker — (Battal'ı dürterek) *Beyimizin serdarı Mihail geliyor!*

Battal durur ve dikkatle Mihail'i süzer. Mihail, arkasında, kendisi gibi birkaç süslü püslü süvari, şatafatla geliyor. Mihail Battal'ın karşısında durur.

Mihail — (Elindeki kamçıyı uzatır) *Kimsin sen, delikanlı?*

Battal — (Sinsi bir nezaketle) *Amuryon Beyinin şanlı serdarı!* (Eliyle uzakları gösterir) *Uzaklardan geliyorum ben... Biricik muradım meşhur bir pehlivan olmak...*

Mihail — *Güreşmek için mi geldin buraya?*

Battal — *Amuryon'u çok methettiler bana! Pehlivan yatağıymış burası... Senin ismini de sağlık verdiler.*

Mihail — (Azametle doğrularak) *Ne dediler benim için?*

Battal — *Dillere destan bir pehlivandır dediler.*

Mihail — (Büsbütün azametli) *Malatya Beyinin eski serdarı meşhur Hüseyin Gazi bile benim önümden kaçmıştır.*

Battal'ın yüzü bir ânda acılaşır. Fakat bu hal bir lâhzadan fazla sürmez ve kimsenin dikkatini çekmez. Birden, Battal'ın çehresi, mânalı bir tebessümle ışıldamakta...

Battal — (Büyük bir şevk içinde) *İşte ben de bu yüzden geldim ya senin yurduna! Bana yol göster!*

Mihail dikkatle Battal'a göz atarak onu uzun uzadıya tartar.

Mihail — *Hoşuma gittin, delikanlı! Beni atımdan indireceksin! Gel de seninle bir halleşelim ve tutuşalım!*

Battal — *Bahtiyar edersin beni!*

Mihail — *Sana güreşin en ince oyunlarını göstereyim!*

Mihail atından iner. Askerler koşup serdarın atını tutarlar. Mihail'in arkasındaki şövalyeler de atlarından inerler.

Mihail — (Battal'a) *Sen de ver atını da çeksinler ahıra!*

Battal — *İzin verirsen atımı beraber alayım! O bensiz tepinir, ahıra girmez!*

Mihail — (Gülümser) *Atın da senin gibi garip... Pekâlâ...* (İleride bir yeri işaret eder) *Haydi şuradaki merdivenli sete çıkalım!*

Uzakta, çepçevre merdivenlerin kuşattığı, merasim yerine benzer bir set... Hep beraber yürürler. Önde Mihail ve Battal Gazi... Battal'ın yedeğinde Aşkar... Geride şövalyeler ve askerler geliyor.

Mihail — (Battal'a) *Bilmem neden, sana kanım kaynadı. Aramızda kan ilgisi mi var yoksa?*

Battal — (Mânalı) *Her halde aramızda kan ilgisi var!*

Merdivenlerin önünde Battal, Aşkar'ın sırtındaki mızrağı yere dikip tayı mızrağa iliştirir. Merdivenlerden sete çıkarlar. Mermer taşların çerçevelediği, kırkılmış çimenli bir saha... Herkes sahayı kuşatır. Battal ve Mihail çimenlerin üstüne çıkarlar.

Mihail — (Battal'a) *Hoşbeş etmeden hemen kapışalım mı dersin?*

Battal — *Hemen kapışalım!*

Mihail — (İstihfafla) *Öyleyse silâhlarını çıkar da seninle oynaşalım!*

Battal — *Ben senden düğün pehlivanlığı öğrenmeğe gelmedim. Cenk pehlivanıyım ben! Silâhlarını sen takınsan daha iyi olur.*

Mihail — *Öyle mi?.. Güzel!* (Elini hançerine dayayarak) *Bu hançer bana yeter! Hamle et bakalım!*

Battal bir dalışta Mihail'i kavrar. Mihail daima mütebessim ve alaycı... Bir müddet karşılıklı birbirlerini deneyerek güreşirler. Birden, Battal müthiş bir oyun tatbik ederek Mihail'i yüzüstü düşürür, hemen belinden kavrar ve saltoya alıp havaya kaldırır. Seyircilerde korkunç bir hayret...

(Devam ediyor)

---

kazmaktan usanma; bir gün, içindeki cevherin fışkırdığını göreceksin!»

Uzletten çıkmaya karar verdim. Halkın arasına karışacaktım. Gönlüm, onlara dağıtabileceğim meyvelerle dolu idi. Bilgi ve müşahedelerim onların taslarını doldurabilecek bir pınardı.

Arzum, yelkenlerini açmış bekliyordu. Oraya, Halk'ın içine... Kesrette vahdeti temsil edecektim.

☆ İnsanlar dünyadaki dağları, denizleri görmek için seyahata çıkıyorlar. Fakat hiç kimse insanın içinde bir geziye çıkmayı, onun içindeki mucizeyi keşfetmeye cehtetmiyor.

☆ Kendimizi tanıyamadıktan sonra bir sürü eşyayı tetkik etmek kadar gülünç bir şey yoktur.

☆ Nasıl Ay'ın ışığı dalgalı denizin sularında kırık inikâs ederse, Tanrı nur'u da dünyaya bağlı aldanışlara kapılmış insanın ruhuna aynı şekilde kırık ve nakıs inikâs eder.

☆ Tanrı vuslatı arayan, dünyada yaşamalıdır. Fakat, dünyaya esir olmamalıdır.

☆ Tanrı hakkında kitap okuyarak bilgi edinmek, haritada İstanbul şehrini görüp onu tarif etmeye benzer.

☆ Murakabe esnasında, fikirlerini, sevgilinin ayaklarına ipek ipliklerle bağla. İpek iplikler diyorum, çünkü, Tanrı eşiği o kadar nazik ki, herhangi başka bir ip onları zedeliyebilir.

☆ «Kalbimize çok nadir gelen huzur, neden devamlı olmuyor?» diye sordular. Dedim ki: «Ateş, mütemadiyen üflemedikçe çabuk söner. Ruhun atesini de devamlı tutabilmek için daimi ibadet lâzımdır.»

☆ Benliğini eritip göğsünde ulûhiyet ışığını gördüğün zaman hürriyete kavuşacaksın.

Gerçek ruhaniyet, erişilmesi lâzım gelen yüksek mefkûre, Allah sevgisidir.

☆ Tanrı ismine iman, mucize yaratır. Çünkü, iman, hayattır. Ölüme karşı korkusuzluktur. Bize yaşama sevgisini veren imandır. İnsan yaşıyorsa, inandığı için yaşıyor.

☆ İnsan kendi ruhunu tanımadığı, ruhunu nizamlamadığı müddetçe, kalabalığın itaatli bir uşağı, kurbanı olur. Topluluk içinde hiçbir zaman hür bir insan olamaz.

☆ Ruh'un vasıflarından biri, hürriyettir; maddeden ve hattâ düşünceden kendini kurtarmak ve tabiat'a hâkim olmaktır.

☆ Mesut olabilmek için, her şeyden önce, ruh sükûneti, vicdan huzuru ve gönül rahatlığı lâzımdır.

☆ Ben bedenimden farklıyım. Fakat kendimle bedenim arasındaki hududu sarih olarak çizemiyorum. Kendimin kim olduğunu göremiyorum.

Firuzan Hüsrev TÖKİN

MİLLÎ KÜTÜPHANE ANKARA 251

TARİH

Balıkhane Nazırı
MERHUM ALİ RIZA

ESKİ RAMAZAN ÂDETLERİ

— 3 —

Konaklar, geceleri, dolar dolar boşalır ve yine dolar, yine boşalırdı. Memurların, maiyetlerini, kalem müdürlerinin, kâtiplerini, tüccar ve esnaf zümresinin, kalfa ve çıraklarını, elhâsıl herkesin, kendisine göre küçüklerini ve bağlılarını iftara davet etmesi ve bilhassa eş, dost, hısım, akraba, konu, komşu bütün bildiklerin birbirini iftar çerçevesinde tamamlaması şarttı. Bunun için erkek ahçı sahipleri, ahçılarının yanına bir çırak ilâve ederler, kadın ahçı kullananlar da Ramazanlarda bir erkek ahçı tedarikine bakarlardı. Ahçıların Ramazan ücretleri, bir misli fazlaydı. En fakir olanların bile iftar tepsilerinde türlü türlü reçel, zeytin, peynir, pastırma, sucuk gibi çerezler bulunurdu. Şekerci dükkânlarında, ufak tabaklarla reçel nümuneleri, şerbetlik şekerler, şurup şişeleri, reçel kavanozları nazarlar önüne konurdu.

İstanbulda (Monopol) usulünün ihdas tarihi olan Hicri 1288 - (1872) yılına kadar tütüncü dükkânlarında tütünler açık olarak ve teraziyle tartılarak satılırdı. Herkes içeceği tütünü gözüyle görür ve beğendikten sonra alırdı; böylece tütüncüler, hem yüksek, hem de aşağı tabakanın tütünlerini çeşit çeşit kıyıp hazır ederler.

Bu münasebetle tütünün memleketimizdeki tarihi üzerinde bir ân duralım:

Tütünün İstanbula getirilmesi, Hicri On birinci asrın başlarında ve Milâdî On altıncı asrın sonlarındadır. (1009 - 1593) Başlangıçta ilâç diye getirilmiş... Getirilişinden otuz küsur sene sonra da içilmeye başlanmış...

Tiryakiler, kendilerine mahsus hazırlıklarda Ramazan ayı için fevkalâde gayret ve itina sarfederlerdi.

Dördüncü Murat devrinde tütünün yasak edildiği malûmdur. Bu yasak üzerine, halk. tütünü ufalayıp burunlarına çeker oldular. Bu cihetden de anlıyoruz ki, o zamanlar İstanbulda enfiye pek maruf değilmiş... Üsküdarlı Hasip efendi ismindeki bir zat, enfiyenin Hicri 1050 tarihinde zuhurunu yazıyor. Hemen her işde olduğu gibi enfiyeyi ilk defa olarak istismar işinde de yahudileri görüyoruz. Enfiyeyi ilk defa, bir yahudi, Galatada Kurşunlu mahzen civarında bir dükkân açarak «Burun otu» ismiyle satmağa başlamış... Ne gariptir ki, Araplar, enfiyeye türkçe «Burun otu» tâbirini araplaştırarak «Burünot» dedikleri halde biz, aynı tâbiri araplaştırarak «Enfiye» diyoruz.

Kanunî Sultan Süleyman, saltanatlarının sonunda bütün keyif verici maddeleri ortadan kaldırmışlar ve İstanbul meyhanelerinin hepsini kapatarak «Hamir Emaneti - Şarap Müdürlüğü» memuriyetini de ilga etmişlerdir. Bunun üzerine o asrın şairlerinden biri:

Kıldın esir-i kahve bizi, hey zamane hey!

Mısraını söylemiştir.

Şimdi sıra kahveye geliyor: Kahvenin zuhuru Hicri 962 senesidir. O vakte kadar İstanbulda kahve ve kahvehane namile hiçbir şey yokmuş... O tarihte Halep ve Şamdan Hakem ve Şemsi isimli iki kişi gelip Tahtakale'de birer dükkân açarak kahve pişirip satmağa başlamışlar. Tez zamanda şairler, zarifler, keyf ve sefa ehli bu dükkânlarda toplanıp meclisler kurmaya başlamış... Tavla ve satranç oyunu da bu münasebetle kahvelerde taammüm etmiş... Devrin din âlimleri «kömür derecesine varan maddenin istimali haramdır!» diye fetvalar vermiş ise de kahvenin revaçına mâni olamamışlar... Pek kısa zaman zarfında kahve, fağfurî ve çinî fincanlar ve gümüş zarflar içinde kullanılmaya başlayarak keyf ehlini her tabakasiyle istilâ etmiş...

Şarkın en kötü âdetlerinden biri olan atalet ve rehavet muhiti, boş söz ve dedikodu bucağı kahvehaneler de işte tarihimizde bu suretle başlıyor.

KÖŞENİZ

Köyün Susuz Pınarı

Dalgın ve susuz pınar!... Dalgın ve susuz pınar!...
Sen baygın uyuyorken köyün uykusuz pınar.
Yazın ne çimenin var, kışın da ne buz pınar.
Dert elinden yaş döken gözler senden bahtiyar.

Çimenin yok, buzun yok, sen nasıl bir pınarsın?
Susuz ekin yerine sen güneşte yanarsın.

Her pınar hıçkırarak, yaş dökerek akar da,
Ben sendeki hüzünü görmedim bir pınarda.
Her mevsimde böylesin kışta, yazda, baharda.
Su içen bir kimseyi görmedim sende pınar.

Çiçeğin yok, gülün yok sen nasıl bir pınarsın?
Susuz dudak yerine sen güneşte yanarsın.

Hem dalgınsın, hem baygın, ne suyun var ne tasın,
Ne bir kelebeğin var etrafından oynasın.
Seni yıkacak bir gün bu kederin, bu yasın,
Gören seni sanacak meçhul, harap bir mezar.

Ne suyun var, ne tasın, sen nasıl bir pınarsın?
Susuz köylü yerine sen güneşte yanarsın.

Ahmet Cezar ARVASİ

252

BÜYÜK DOĞU CEMİYETİ

GEÇEN sayıda gördüğünüz karar aynen tatbik edilmiş, şubeler baştan başa tasfiye olunmuş, vaziyet mahallî hükûmet makamlarına Umumî Merkezce bildirilmiş; ve Cemiyet âzası, son kalanlar şeklinde tesbit edilerek yarınki 26 Mayıs Cumartesi günü Büyük Divanı kurmak ve Cemiyet hakkındaki nihaî kararı vermek üzere toplantıya davet edilmiştir. Gelecek hafta, Büyük Doğu Cemiyeti mevzuunda son sözü dinliyecek ve tam iki yıllık bir yürüyüşten sonra Allahın «Dur!» emriyle biten bu hareketin arkasından nasıl bir «Yürü!» emrinin geleceğini göreceksiniz! *SÖZCÜ*

Şiir

(Baştarafı 2 nci sayfada)

rıi? Zaman kadınlara uydu, oğlanlar için ziynetlendi; büyükler de Allahın düşmanı olarak şuraya buraya bağlandılar. İstanbul halkının zulmü, fesadı her taraftakinden beter!.. Korktuğum şu ki, ona bir belâ erişmesin!.. Bu dünyaya nice Süleyman'lar konup geçti! Nerede koca atalarımız; Allahın bu mülkü kime kaldı?. Allah, hatalardan Padişahı korusun!.. Dünyada ve âhirette Allahın yardımı, üzerine olsun!.. Padişahım, bir alay dilsiz ve güldürücü cücelerle düşüp kalkma!.. Şeytanların sözlerine de uyma; bu hal, Allahın gölgesi olanların fiili değildir! Vezire güvenme, benim devletli sultanım, din düşmanı ve devlet haini onlardır! Vezirlik makamına geçip oturanlar bir sürü hayvan... Yazık ki, bu din ve devlete hizmet eder tek kişi yok... Arifler gizlendi ve kâmiller görünmez oldu. Vâizler sustu, Allah ehli nazardan silindi. Reis-ül-Küttap (Hariciye Nazırı) ve defterdar, şeytanı kalfa diye kullanmazlar. Şeytan, bunlara, şeytanlık yolunda arkadaş olamaz. Dünyada hırsız ve yankesici kimdir diye merak edersen haber vereyim: Asesbaşı ile Subaşıdır. (Zabıta âmirleri)... Kazaskerler ise bunlardan daha zalim... Cihanı, rüşvet ve hırsızlıkla harap ettiler. Balık baştan kokar derler; fesadın başı malûm... Bu nokta üzerinde ne kadar durulsa o kadar Allahın kitabına uygun söz söylenmiş olur. Görüyoruz ki devlet makamındakiler hep Arnavut, Boşnak... Bu devirde Allah Resulünün soyudur ki, zillet çekiyor! Allahın huzuruna vardığınız zaman mesul olacağınızı düşünüyor musunuz? Emanet ve kulların hakkı size teslim edilmiştir. Mürailer her tarafı tutup dünyayı boş sanıyorlar. Halbuki her köşede nice Allah ârifi var... Benim aslım Ocakoğludur; doğduğum yer Konya... Mevlevilerin ayak türabıyım, başımda da külâh... Paşalardan, ağalardan ne korkum, ne de dileğim var... İki âlemde muradım Allahın rızasından ibaret... Uzaklara memur edildik, Kazaklarla yol alıyoruz. Mümin, kâfirler ülkesine düşmüş, ne çıkar?.. Üveysî, gam çekme, 1157 de Allahın emriyle bir zuhur olacaktır.

Şeyatin kavline uyma, değildir fi'l-i zıllûllah.
Vezire itimat etme, benim devletli hünkârım!
Olardır düşmanı dinin, olardır devlete bedhah!
Vezaret sadrına geçmiş oturmuş bir bölük hayvan,
Bu din ü devlete hizmet eder yoktur bir âdem ah!
Acep gizlendi arifler, görünmez oldu kâmiller;
Sükûta vardı vâizler, görünmez oldu ehlûllah.
Edinmez kalfa İblisi, Reis Küttab, defterdar;
Tarik-ı şeytanette ol değildir bunlara hemrah.

. . . . . .

Cihanda hırsız ü hem yankesici kimdürür dersen,
Asasbaşiyle hem Subaşıdır kim inan billâh!
Bulardan dahi azlâmdir efendim Kadıaskerler,
Cihanı irtişa ile haraba verdiler billâh!
Balık baştan kokar derler, fesadın başı malûmdur,
Ne kadar kimse bu nokta dese hâzâ kitabullah!
Aceptir izz ü devlette cemian Arnavut, Boşnak;
Çeke devrinde zilletler şeha âl-i Resulûllah.
Huzur-u Hakka vardıkta olur musuz ola mes'ul?
Size tefviz olunmuştur emanet ve ibadullah.

. . . . . .

Mürailer tutup dehri sanırlar hâlidir dünya,
Veli her köşede vardır nice bin arif-i billâh.

. . . . . .

Bir ocak oğludur aslım, diyar-ı Konyada mevlûdum,
Benim ben hakipay-i Mevlevi, başta külâh vallah!
Ne havf ü ne muradım var, paşalardan, ağalardan,
İki âlemde maksudum heman ancak rizaullah.
Uzuya olmuşum memur, Kazaklar birle yol alan;
Acap mi kâfiristana düşerse mü'min-i billâh?

. . . . . .

(Üveysî) çekme gam tarih bin yüz elli altıda,
Huruç etmek mukarrerdir, biemrullah, biemrullah!

ÜVEYSİ

253

Müspet ilimler
Sanat oburca

Gıda ve Seciye

Dr. Halûk Nur Bâki

GIDA çeşitleri ve beslenme usulleriyle, şahısların, hattâ milletlerin seciye ve hüviyetleri arasında münasebet bulunduğu iddia edilir. Fransız filozoflarından (Savorin) «Lezzetin felsefesi» isimli bir kitabında bu bahsi adamakıllı incelemiş ve şöyle demiştir:

«— Bana ne yediğini söyle, senin ne olduğunu haber vereyim!»

1825 tarihine tesadüf eden bu eserden beri birçok âlim bu bahiste tetkikler vücuda getirmişlerdir.

İlk insanlar, muhitlerindeki iklim şartlarına uygun olarak yetişen gıda maddelerini yemeğe mecbur olarak, kendi ırklarına ve topluluklarına hâs bir seciyeye malik olmuşlardır. Nebatî gıdalarla beslenmeğe mecbur olanlar, halim, selim, sakin ve hareketsiz olmuşlar; et ve benzerleri maddelerle beslenenler ise acar, atik, yırtıcı ve atılgan bir vasıf kazanmışlardır.

Fevkalâde ehemmiyetli meselelerden biri de, siyaset, sanat, ilim ve fen sahasındaki «önder» vasıflı insanların enerjisindeki sırlardır. Böyle olanların kütleleri sevk ve idare etmekteki hudutsuz kuvvetleri tamamiyle ruhî ve bâtınî bir hâdise olmakla beraber, acaba hangi dış müessirlere dayanır? Bu nokta da, ilmin gözünde meçhul kalmıştır.

Bunların iç ifraz bezleri umumiyetle tabiî ve «tabiî» nin üstünde bir çalışma arzeder. Bu gibilerin kan kimyalarının en ince noktalara kadar tetkik edilmesi, esasî metabolizmalarının ölçülmesi, gıda maddelerine karşı aksülâmellerinin aranması, beslenme tarzlarının derinden derine tetkik ve mütalâa edilmesi, herhangi bir hâdisede vücut ve ruhları üzerindeki (biyoşimik) tesirlerin çerçevelenmesi, elbette ki, «gıda ve seciye» dâvasının ip uçlarını ihtiva etmek bakımından mühimdir. Fakat şüphesizdir ki, insan yapısının harikulâde giriftliği, bazı sırların lâboratuvar göziyle çözülebilmesinden ve bazı maddî zaruretlere ircaından münezzehtir. «Kendini bilen Allahını bilir!» mealindeki mukaddes ölçü, işte, Allahın hudutsuz sun'undan bütün bir tecelli aynası olan insan muammasının en güzel ifadesidir.

∴

Vücudunun bütün ruhî ve fizyolojik vazifeleri, birtakım mayaların tesiriyle vukua gelir. Bu mayaların terkibinde proteinlerin parçalanma mahsulü olan amin asitlerle, vitaminler, fosfor, manganez, bakır ve kobalt gibi bazen vücutta pek az bulunan maddeler de mevcuttur. Acaba bu nadir madenler bazı insanlarda diğerlerinden fazla mı bulunuyor? Veya bunların vücut hücrelerine sindirilmesi, bazılarında daha mükemmel mi oluyor? Üstün bir insanla vasati bir insanın vücutlarındaki maden emlâhının ve dolayısiyle dokulardaki su tutma kabiliyetinin farkları nedir? Ve bu madenlerin husule getirdikleri elektrik ceryanlarının vasıfları nasıldır?

Keza sinir sisteminin ve bilhassa dimağ hücrelerinin çalışması için lüzumlu değerli maddeler ve B vitamini bu yüksek kabiliyetli insanların vücutlarına ne taraftan girip çıkıyor? Deha ile ilgili albüminli maddelerin asit amineleri bu insanlarda ne akibete uğruyor? Eğer bu cihetler tetkik edilecek olursa, sosyal hayattaki pratik tatbikatı bakımından büyük akisler uyandıracak, kıymetli bir kolleksiyon vücut bulacaktır. Şimdiye kadar kendi sahalarında en yüksek mevkie çıkanların beslenme tarzlarına ve gıda maddelerinin bunların vücutlarında düçar oldukları akibete ait sümûllü bir etüd yapılmış değildir. Elimizde üstün adamların bir çoklarının fotoğrafları vardır. Bu resimler, iç ifraz guddelerinin bazı çalışma tiplerini, bu çalışmaların sebep oldukları metabolizma örneklerini ve şahısların hususiyetlerini az çok meydana çıkarır. Keza bu insanların hususî hayatları da az çok tesbit edilmiştir.

Nasıl beslendikleri ve en çok ne yedikleri veya neden nefret ettikleri, ne yaptıkları, ne keşfettikleri, az çok malûmdur.

Meselâ: Birinci Dünya Harbinden evvel Alman İmparatorluğunu kuran Bismark, hayatının sonuna kadar bir obur olarak yaşamıştır. İngiltereyi ziyareti esnasında ve gençliğinde yazdığı bir mektupta İngiltereden memnunlukla şu tarzdan bahsetmektedir: «Burası çok yemek yiyenlerin memleketi!... Tasavvurun üstünde büyük parçalar halinde gelen yemekten istediğiniz kadar yiyebilirsiniz. Ve hesabınızda fazlalık olmaz!» Bismark, hayatının sonuna kadar yemeğe çok düşkün olarak yaşamıştır. Bir misal olarak bir oturuşta, büyük bir balık, dana rostosu, üç tane martı yumurtası ve havyarla beraber çok miktarda bira ve şarap içmiş; başka bir defa da, çorba, yılan balığı, söğüş, balık, istakoz, domatesli domuz eti ve çok miktarda puding yemiştir.

68 yaşında 120 kilo gelen Bismark'ın hayatını ve Avrupa medeniyetini tetkik edenler bu Başvekilin, Birinci Dünya Harbini hazırlıyan «kan ve demir» siyasetini, haşin ve zalim ahlâkını beslenme tarzı ile son derece ilgili görmüşlerdir. Buna mukabil Bismark'ın muasırı olan İngiliz (Gladstone) ile aralarındaki fark, çok dikkate lâyıktır. Mutedil ve perhizkâr bir zat olan (Gladstone), her lokmayı yutmadan evvel otuz iki defa çiğnemekle meşhurdur. Mümkün olduğu kadar et yememeği ve acıkmadan yememeği hayatı müddetince tavsiye etmiştir.

Şu halde acaba, oburluk ile hodbinlik, zulüm ve emperyalizma, keza perhizkârlıkla itidâl, liberalizma arasında ilgi yok mudur? Asrımızın büyükleri arasında yalnız (Mahatma Gandi) kendisini diyet bakımından bir etüde koymuştur. Kendi üzerindeki şahsî tecrübeleriyle midesine girenleri kontrol etmek suretiyle, beynine girenleri tanzim etmek lüzumuna kani ve daha (spritüel) olabilmek için gıdasını keçi sütü, hurma vesaire gibi birkaç maddeye inhisar ettirmiştir.

Şimdiye kadar tarih ve coğrafya yazanlar, eserlerine mevzu olan şahısların beslenme âdetlerini mufassalan tetkik etmeyi ihmal etmişlerdir.

Beslenme metotları milletlerin hayatlarında da mühim tesirler ifade etmiştir. Bir milletin yıllarca devam eden yükselip çalışmalarında, diğer siyasî ve sosyal âmil-

254

VESİKA

Yazan:
Münir Süleyman ÇAPANOĞLU

HALK Partisi rejiminin (Dil inkılâbı) yaftası altında Türk mânevî bütünlüğüne vurduğu darbelerden birinin şefi mevkiinde bulunan Ahmet Cevat Emre'yi herkes tanır. İşte bu zatla beraber bu hareketin, komünist dâvasına ne nisbette muzahir olduğunu, aşağıdaki vesika gösterecektir.

Kızılların plânı şudur: Mukaddesatı, dini ve dili yıkmak... Bunlar başarılırsa, kızıl fikir çabuk yerleşir ve ürer.

Ahmet Cevat Emre, müdafaa ettiği dâvanın bu gizli taktiğini her fırsatta takip ve tatbik etmiştir. Dil dâvasında otorite diye gösterilen bu zat hakkında fazla bir şey söylemiyeceğim. Vaktiyle, komünist Mustafa Suphi'nin Trabzonda öldürülmesi münasebetiyle komünist şeflerinden Pavloviç'e yolladığı bir mektubu aynen nakledeceğim. Bu dil kahramanı hakkında takdir ve hükmü okuyucularıma bırakıyorum. İşte mektup:

«Aziz yoldaşım Pavloviç;

28 Sonkânunda Trabzon civarında vahşiyane öldürülerek denize atılmış olan Suphi ile Komünist Fırkasının merkezî komitesi âzalarından 4 ve diğer 12 komünist yoldaşlar hakkında sizinle ciddî görüşeceğim.

Kaybolan yoldaşlarımız hakkında epey zaman malûmat almadık. Fakat sonra onların Trabzon burjuvasının elde ettiği cellâtlar tarafından öldürüldükleri anlaşıldı.

Ta Erzurumdan itibaren, bizim yoldaşlarımız aleyhinde nümayişler başlamıştı. Halka diyorlardı ki: (Rusyadan gelmiş olan, komünistler, bolşevikler... ilâh...) Bunlar bizim yoldaşlara hücum ederek taşlamışlar ve parça parça etmeğe kalkışmışlardı. Yolda bizim yoldaşlara kimse ekmek ve atları için yem satmıyorlardı. Hükûmet ise bolşevikleri himaye rolünü takınmağa çalıştığını göstermek istiyordu. Komünistleri müdafaa için hükûmetin tedbir aldığı yalandı (1).

Ertesi günü motörlerin tayfaları herkese Türk komünistlerinin denizin dibine gittiklerini anlatıyorlardı. Sovyet Rusya mümessili, yoldaşlarımızı istikbal etmek istemiş, fakat vali buna mâni olarak mümessilin evinden çıkmamasını emretmiş, aksi halde halk tarafından parçalanacağını bildirmiştir.

Rus mümessilinin bu vakayı radyo ile Moskovaya ve Ankaraya haber vermesi ve bizim yoldaşların cellâtlar elinden alınmasına çalışması lâzımdı. Fakat yazık ki, o sırada Trabzondaki Rus mümessili cesur bir adam değildi. Trabzonda bunu bilmiyen yoktur. Bu hâdisenin Belediye Reisiyle Millî Müdafaa Cemiyeti Riyaset Divanı tarafından yapıldığı görülüyor. Burada (2) bu meseleye dair henüz bir karar alınmamıştır. Fakat artık susmak da imkân haricindedir. En iyi ve cesur arkadaşlarımızdan 16, 17 sini kaybettik. Bizimle hemfikir olup o cellâtların tecziyelerini istemelisiniz! Trabzona gelecek her komünistin öldürülmesine karar verilmiştir. Anadolu burjuvası, barbarca yaptığı cinayetlerden mesul olmadığını gördüğünden, komünistleri şiddetle takipte devam ediyor. Cellâtlar tarafından öldürülmüş olan bizim en değerli yoldaşlarımızı müdafaa etmeyi üzerinize alacağınızı ve bu meseleyi kurcalıyacağınızı ümit ederim.

Komünist selâmları ve hürmetler.» (3).

Ahmet Cevat

Bu vesika karşısında umarız ki dilleri ve dil marifetleri tutulur!

(3) Bu mektup, 1921 de Moskovada yayınlanan «İnkılâpçı Türkiye» adındaki kitapta çıkmıştır. (Sahife 119-121). Mektubun muhatabı Pavloviç, o sırada önemli bir siyasî mevki sahibi olan bir zattır.

---

lerin yanında beslenme tarzı da şüphesiz büyük rol oynamıştır. 16 ncı asırda İngilterede yaratıcı muhayyilenin garip bir şekilde yükselmesine acaba şarktan, garptan ithal edilen yeni gıda maddelerinin tesiri olmamış mıdır?

Evvelce Kraliçe (Elizabet) in sofrasında bir (lüks) olarak bulunan ve en kuvvetli bir kalori membaı olan âdi şekerin ucuzlamasiyle, halk tarafından bol bol faydalanılmasının, Avrupa ve Amerikanın dinamik enerjisinin yükselmesine yardımı olmamış mıdır? Nesillerce tabiî gıdalarla beslenmiş bir milletin bu tabiîlikten ayrılarak, (rafine) ve (konserve) gıdalar kullanmaya başlaması ve bu suretle onlarda gıda elemanlarını harap etmesi o milletin sağlığına tesir ederek umumî bir tereddi husule getiremez mi? Kavuştukları hudutsuz refah neticesi halkının bilhassa muayyen yaştan sonra fazla semanlamaya yüz tuttuğunu farkeden Amerikalılar, istikballerinden endişeye düşerek tedbir aramaya başlamışlardır. **Halûk Nur Bâki**

(1) Ahmet Cevat bundan sonra, yoldaşların Trabzonda nasıl öldürüldüklerini tafsil ediyor. Bunu olduğu gibi yazmayı lüzumsuz gördük.

(2) Ahmet Cevat Rusyadan yazıyor.

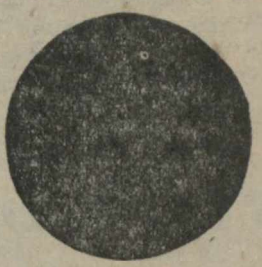

BELLİ DEĞİL

Bir vakte erdi ki, bizim günümüz,
Yiğit belli değil, mert belli değil.
Herkes yarasına derman arıyor;
Deva belli değil, dert belli değil.

Farkeyledik âhır vaktin yettiğin,
Merhamet çekilip göğe gittiğin,
Gücü yeten soyar, gücü yettiğin,
Koyun belli değil, kurt belli değil.

Adalet kalmadı, hep zulüm doldu,
Geçti şu baharın gülleri, soldu;
Dünyanın gidişi acayip oldu,
Taze belli değil, kart belli değil.

Başım ayık değil, kederden, yastan,
Âhettikçe duman çıkıyor, baştan;
Haraba yüz tuttu bezm-i gülistan,
Yayla belli değil, yurt belli değil.

Çark bozulmuş, dünya ıslah olmuyor,
Fakir fukaranın yüzü gülmüyor,
«Âşık Ruhsat» dediğini bilmiyor,
Yazı belli değil, hat belli değil.

RUHSATİ

255

Haydar Güngören, İzmir — İzmir meselesi üzerinde Necip Fazılın teessürünü bütün İzmirlilere teşmil, son derece hatalı bir hüküm olur. Necip Fazıl asla bu derecede şâmil bir teessüre kapılmış değildir. O, istidatlı ve canlı muhitlerden her nevi örneğin çıkacağını takdir edenlerdendir. Hâdiseyi İzmire teşmil şöyle dursun, sayısı birkaçı geçmiyen pek küçük bir zümrenin dar kadrosundan bile taşırmaya imkân yoktur. Şunu biliniz ki İzmir, inşallah en ileri tekevvün şartına kavuşacak olan dâvamızın başlıca istinat ettiği ana merkezlerden bir tanesidir ve en iyi dostlarımızı çerçeveliyen bir muhittir. Selâm ve muhabbet...

Namık Sirkeci, Sıvas — Büyük Doğu Partisi hakkında bugünden tek kelime söylememeğe memuruz. Cemiyetin umumî heyet makamındaki Büyük Divanı fesih kararını verdikten sonra düşünülecek, konuşulacak, karar verilecek ve derhal tatbikına girişilecek bir iştir bu... Bugüne kadar edindiğimiz tecrübelere göre de, teşebbüsün, eğer vâki olursa, dört başı mamur bir iş olacağına inanabilirsiniz. Bağlılıklar...

Ali Osman Yozgatlı, İnebolu — Alâka, anlayış ve görüşünüz bizi minnettar etmiştir. Teşekkür... Selâm...

Abdülkerim, Van — Suallerinizin cevabını, size sayı 55 te çıkan (İnönü'ye methiye) yazısı verebilir. Selâm...

Rıza Gültekin, Hasankale — Allah kızınıza rahmet etsin ve sizi, her müminin her mümine şefaati dileğiyle o masumun şefaatine nail eylesin... Tasvir ettiğiniz ölüm şekli bizi pek müteessir ve mütehassis etti ve o masumun derecesi hakkında bizde hiçbir şüphe bırakmadı. Necip Fazıl, o masumun mezar taşına yazılacak yazıyı size memnuniyet ve saadetle taahhüt eder. Şu kadar ki, bu kadar felâket ve musibetten sonra (Allaha hamdolsun) meşgale derecesi efsanevî bir dereceye çıkmış bulunduğu için bu işi ne zaman yapabileceğini tâyin edemez. Eğer siz mektupla kendisine müracaatten bıkmıyacak ve hatırlatmakta devam edecek olursanız, arzunuz yerine getirilecektir. Bağlılıklar...

İstanbul Mezbahasında

Hayvanlardan ilk kanı Hahamlar akıtır

Toplanan meşhur 54 üncü sayımızda DEDEKTİF X BİR müthiş bir ifşada bulunmuştu: İslâm ekseriyetinin doldurduğu koca İstanbulda, bütün mezbaha hayvanlarının (sırf kendilerince dinî bir zaruret bulunduğu için) Yahudi hahamları tarafından kesildiğini ve bunun kimse tarafından bilinmediğini tafsilâtiyle anlatmıştı. Bir gün bu sayı elinize geçer ümidiyle o yazıyı iktibas niyetinde olmadığımız için, sadece o yazıda bulunmıyan iki orijinal fotoğrafı takdim ediyoruz: Fotoğraftaki (X) işaretli hahamdır; ve evet, mezbahanın bütün kasaplık hayvanlarını Yahudiler ve sırf kendilerince dinî bir zaruret yüzünden, kendi öz hahamlarına kestirmektedir!!!

256